

PRAKTIJKGIDS VOOR VERNIEUWEND PROJECTMANAGEMENT BIJ SPORTFEDERATIES

Via innovatie naar club light

Elien Claes
Julie Borgers
Jeroen Scheerder
m.m.v.
Jeroen Meganck
Jan Seghers

Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid
Onderzoeksgroep Fysieke Activiteit, Sport & Gezondheid
KU Leuven

2017

Onderzoek in opdracht van

In samenwerking met

Beleid & Management in Sport (BMS)

BMS Studie 41

Praktijkgids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties

Via innovatie naar club light

Elien Claes

Julie Borgers

Jeroen Scheerder

m.m.v.

Jeroen Meganck

Jan Seghers

ISBN 978-94-92134-36-3

Dit is het eenenveertigste nummer in de reeks van BMS Studies.

De BMS Studies leveren een bijdrage aan het sociaalwetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven.

De BMS Studies kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Reekseditors: Prof. dr. J. Scheerder, Prof. dr. S. Vos, dr. J. Meganck & dr. E. Thibaut

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. J. Scheerder

Technische ondersteuning: Dhr. J. Feys

Reproductie: KU Leuven

© 2017 J. Scheerder, Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, KU Leuven

Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2017/KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel

Inleiding

Via innovatie naar club light

Waarom?

Wat?

Hoe?

Referentielijst

Van theorie naar praktijk: Een stappenplan voor vernieuwend projectmanagement

Stap 1 Analyseer je innovatiemogelijkheden

Stap 2 Zoek en selecteer een innovatiestrategie

Stap 3 Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 4 Streef duurzaamheid na en ontwikkel een innovatiecultuur

Referentielijst

Over de auteurs

Reeds verschenen BMS Studies

Klik op het BMS-
logo om terug te
keren naar
'Inhoudstafel'

INLEIDING

Valorisatieonderzoek

In opdracht van het Kennis- en informatiecentrum sport (KICS) van Sport Vlaanderen voerden de Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid en de Onderzoeksgroep Fysieke Activiteit, Sport en Gezondheid van de KU Leuven een valorisatieonderzoek uit naar de verlichting van het sportaanbod in de clubgeorganiseerde sector. In dit onderzoek worden de bevindingen uit relevante projecten van het voorbije Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek Sport 2012-2015 (werkpakket 6 aangaande *sport light* en werkpakket 7 rond drop-out bij jongeren uit de georganiseerde sport) verder gevaloriseerd en omgezet naar praktijkgerichte en ondersteunende instrumenten voor de clubgeorganiseerde sportsector. Dit valorisatieonderzoek heeft tot doelstelling het ontwikkelen van richtlijnen voor sportfederaties ter ondersteuning van hun sportclubs om tot een verlichting van het sportaanbod te komen, in dit onderzoek ook wel *club light* genoemd. Deze richtlijnen zijn omvat in de voorliggende praktijkgids. Hoewel dit specifiek gericht is op de ontwikkeling van een lichter sportaanbod in de clubgeorganiseerde sportsector, kan de praktijkgids meer algemeen gehanteerd worden voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties.

Leeswijzer

In de voorliggende praktijkgids worden de resultaten van de studie naar de verlichting van het sportaanbod in de clubgeorganiseerde sportsector gerapporteerd. Aan de hand van praktijkrelevante resultaten worden richtlijnen voor sportfederaties voorgesteld. De praktijkgids is vormgegeven zodat de sportfederaties hier onmiddellijk mee aan de slag kunnen.

Deze praktijkgids bestaat uit twee delen. In een eerste deel wordt kort de probleemstelling en het onderzoeksopzet geschetst. Het tweede deel is de kern van de praktijkgids en omvat een stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. Dit stappenplan wordt geduid aan de hand van richtlijnen en verder geïllustreerd op basis van de belangrijkste succesfactoren en valkuilen die voortkomen uit een praktijktest met zeven sportfederaties en de analyse van vijftien praktijkvoorbeelden (voor meer toelichting zie Claes e.a., 2017a).

Laat je niet afschrikken door het grote volume van deze praktijkgids! De praktijkgids omvat richtlijnen voor vernieuwend projectmanagement, die bovendien geïllustreerd worden aan de hand van talrijke praktijkvoorbeelden. Daarnaast wordt gewezen op mogelijke valkuilen en worden specifieke tips voorzien. Deze praktijkgids is opgesteld als een interactief document. Door interne linken kan je gemakkelijk van de ene stap naar de andere springen. Je kan het document dus chronologisch doornemen, maar je kan evengoed onmiddellijk naar een bepaalde stap of bouwsteen gaan (voor meer toelichting zie slide 31).

Doelpubliek

Deze praktijkgids richt zich in hoofdzaak naar medewerkers van sportfederaties die aan de slag willen met vernieuwend projectmanagement. Het voorgestelde stappenplan waarbij het innovatieproces doorlopen wordt, kan gehanteerd worden om een nieuw project te ontwikkelen en te implementeren (bv. in functie van het indienen van een beleidsfocus, in functie van andere subsidieaanvragen of louter voor het opzetten van een vernieuwend project). Hiernaast kunnen de praktijkvoorbeelden, die in een aparte publicatie verder toegelicht worden, ter inspiratie dienen bij de uitwerking van dergelijke projecten (zie Claes e.a., 2017b).

Hoewel de praktijkgids ontwikkeld is om toe te passen om het niveau van de federatie, kan het ook inspirerend werken voor sportclubs die zelf tijd en middelen hebben om op een innovatieve manier hun werking verder te ontwikkelen.

Output: drie praktijkinstrumenten en een wetenschappelijk rapport

We merken op dat naast deze praktijkgids ook twee andere praktijkinstrumenten ontwikkeld werden in het kader van dit valorisatieproject, namelijk een poster met het stappenplan op basis van het innovatieproces voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties (zie Claes e.a., 2017a) en een uitgebreide uiteenzetting van de vijftien geanalyseerde praktijkvoorbeelden die inspirerend kunnen werken voor andere federaties (zie Claes e.a., 2017b). Daarnaast wordt in het wetenschappelijk rapport bijkomende toelichting voorzien bij de methodologie van het valorisatieonderzoek (zie Scheerder e.a., 2017).

VIA INNOVATIE NAAR CLUB LIGHT

Waarom?

Wat?

Hoe?

Via innovatie naar club light

- In dit eerste deel wordt een korte schets voorzien van de probleemstelling en de onderzoeksopzet binnen dit valorisatieonderzoek
- Dit doen we aan de hand van drie hoofdvragen:

- Waarom?

De reden waarom dit valorisatieproject is opgezet en een schets van de probleemstelling op basis van cijfermateriaal

- Wat?

Het voorzien van lichte(re) vormen van sportaanbod in de clubs (*club light*) wordt als mogelijke oplossing op de probleemstelling voorgesteld

- Hoe?

ClubSportInnovatie (CSI), via het doorlopen van het innovatieproces, als middel om tot *club light* te komen

---

WAAROM?

Waarom?

Voordelen clubsport

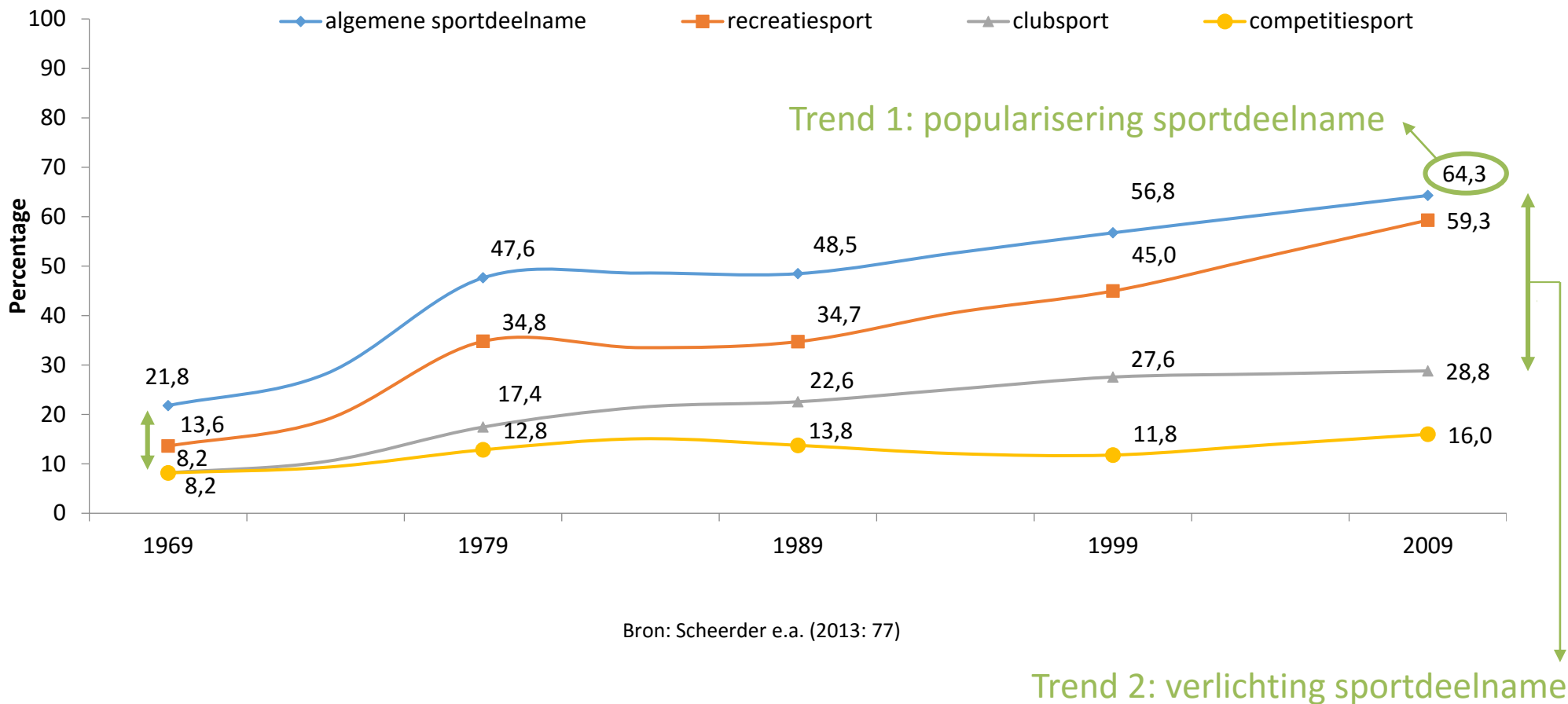
Onderzoek heeft aangetoond dat clubsport heel wat voordelen biedt op het vlak van medisch, ethisch en agogisch verantwoord sporten (zie o.a. Scheerder e.a., 2015c). Ook in de ontwikkeling van intra- en interpersoonlijke vaardigheden en van sportspecifieke competenties bieden sportclubs een goede omkadering: uit de bevindingen van het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 blijkt dat zes op tien trainers over een sporttechnisch diploma beschikt (Claes e.a., 2017c). Daarnaast blijkt de sportclub enkele onmiskenbare voordelen te bieden ten opzichte van niet- of andersgeorganiseerde sportbeoefening. Zo blijkt dat clubsporters gemiddeld meer tijd besteden aan hun sport en frequenter aan sport doen dan sporters die buiten clubverband sportactief zijn (Borgers e.a., 2016a; 2016c; Scheerder e.a., 2016a). Daarnaast is er een positief verband tussen clubsportdeelname tijdens de jeugd en (sport)activiteit op volwassen leeftijd (Borgers e.a., 2016c; De Baere e.a., 2016a, 2016b; Scheerder e.a., 2015b), en blijken clubsporters ook op volwassen leeftijd een meer continu sportdeelnamepatroon te hebben dan niet-clubgeorganiseerde sporters (Borgers, 2015; Borgers e.a., 2016c).

Onbenut potentieel

Ondanks de voordelen die sportclubs kunnen bieden, laat de clubgeorganiseerde sector nog een aanzienlijk potentieel onbenut. Recent grootschalig onderzoek naar sportdeelname in Vlaanderen toont aan dat zes op tien Vlamingen actief aan sport doet (Scheerder e.a., 2015a). Minder dan de helft hiervan doet dit echter in een club (Scheerder e.a., 2015b). Een vergelijking doorheen de tijd leert ons tevens dat de sportdeelname aan populariteit wint. De clubgeorganiseerde sport heeft echter haar relatieve marktaandeel zien dalen ten voordele van niet- of andersgeorganiseerde settings voor sportbeoefening (Scheerder e.a., 2013) (zie Figuur 1). In het zog van de popularisering en de verlichting van de sportdeelname, kunnen we twee parallelle trends vaststellen, namelijk de gouvernementalisering en de commercialisering van de sport. De clubgeorganiseerde sportsector ervaart hierdoor in toenemende mate concurrentie van het sportaanbod georganiseerd door de (lokale of Vlaamse) overheid en door commerciële instanties.

Popularisering en verlichting van sportdeelname

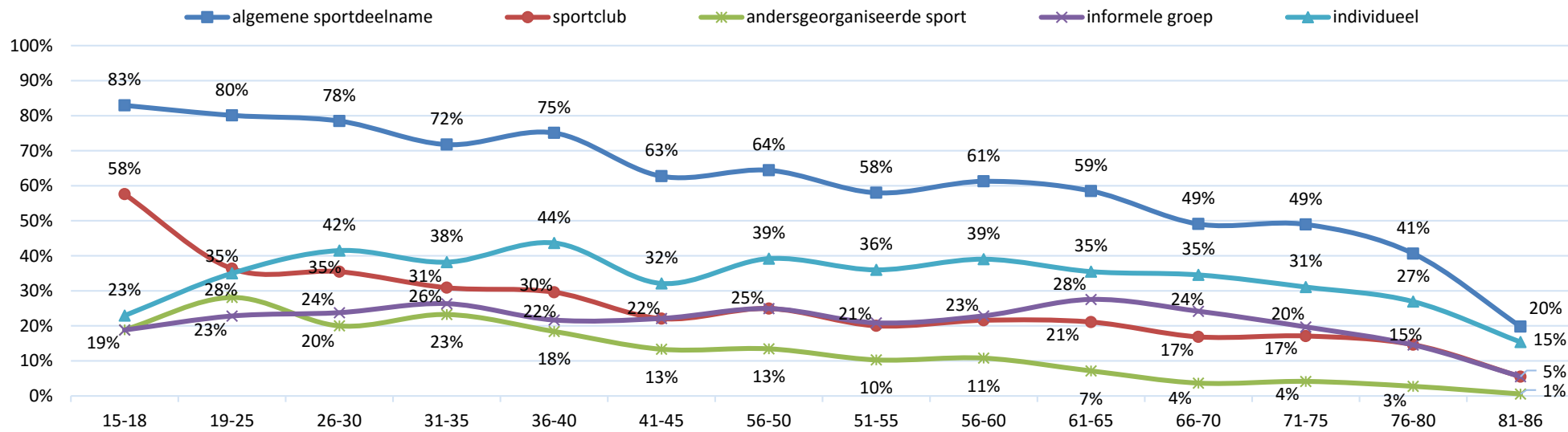
Figuur 1. Evolutie van de actieve deelname aan sport, recreatiesport, clubsport en competitiesport in Vlaanderen bij 12- tot en met 75-jarigen (1969-2009), percentages in functie van de totale populatie

Organisatorische setting en leeftijd

Hoewel voor jongeren de sportclub nog steeds de populairste setting is om aan sport te doen, daalt het aantal clubsporters sterk in functie van de leeftijd (Figuur 2) (Borgers e.a., 2016d). Ondanks een sterke daling in het aantal clubsporters tijdens de adolescentie en de overgang naar volwassenheid (Borgers e.a., 2016d; De Baere e.a., 2016a, 2016b), blijft het aantal sporters in deze levensfase relatief constant. Uit Figuur 2 merken we op dat voornamelijk individueel sporten aan populariteit wint in deze levensfase, en dat het aandeel hiervan toeneemt naarmate de leeftijd stijgt. Deze bevindingen suggereren dat een groot deel van de drop-out uit clubgeorganiseerde sport tijdens de adolescentie resulteert in een drop-in in lichtere vormen van sportbeoefening. Er blijkt aldus voornamelijk een uitdaging om jongeren die in een sportclub actief zijn ook in een sportclub te houden. Op latere leeftijd blijkt dit probleem zich minder te stellen en blijken clubsportparticipanten ook vol te houden in een club (Borgers, 2015; Borgers e.a., 2016c). Voor sporters die buiten een club actief zijn daarentegen, vormt de doorstroom naar een clubcontext een uitdaging voor het beleid.

Figuur 2. Populariteit van organisatorische settings voor sportbeoefening in verschillende leeftijdsgroepen, percentages van de totale populatie (n=3 951), 15- tot en met 86-jarigen, anno 2014

Bron: Borgers e.a. (2016d)

Waarom?

Organisatorische setting en sociale gelaagdheid

Naast leeftijdsgebonden factoren tekenen er zich ook een aantal kenmerken van sociale gelaagdheid af met betrekking tot de organisatorische setting van sportdeelname: vrouwen en mensen die minder kapitaalkrachtig zijn, kiezen eerder voor andersgeorganiseerde vormen van sportbeoefening, zoals fitnesscentra of het aanbod van sportdiensten, dan voor het traditionele verenigingsaanbod. Ook mensen die tijdens hun jeugd niet aan sport deden, kiezen op latere leeftijd eerder voor een anders- of nietgeorganiseerd verband dan voor een sportclub. Uit deze bevindingen blijkt dat de vorm van het aanbod verband houdt met het publiek dat hierdoor aangetrokken wordt: niet- of andersgeorganiseerde vormen van sportbeoefening trekken omwille van hun meer flexibel karakter mogelijk groepen aan die op een minder gestructureerde manier aan sport willen doen. Indien sportclubs deze doelgroepen wensen te bereiken, is het aldus aangeraden om ook een lichter, meer marktgericht aanbod te ontwikkelen (Borgers e.a., 2016c).

Organisatorische setting en motieven voor sportbeoefening

Verschillen in profielen van sportparticipanten in diverse organisatorische settings komen sterk tot uiting wanneer er gekeken wordt naar motieven voor sportbeoefening. Clubsporters blijken veel belang te hechten aan aspecten van prestatie, sociaal zijn en plezier. Slechts een klein aandeel clubsporters doet enkel omwille van gezondheidsredenen of het uiterlijk aan sport. Daarentegen blijkt sport in lichtere organisatieverbanden voornamelijk beoefend te worden in functie van gezondheidsgerelateerde motieven, zoals het verbeteren de conditie, de gezondheid of voor een mooi uiterlijk. Terwijl in andersgeorganiseerde settings en informele groepen ook het sociale aspect belangrijk is, doet maar liefst 74 procent van de individuele sportparticipanten uitsluitend voor dergelijke gezondheidsredenen aan sport (Borgers e.a., 2016c)

WAT?

Club light

Om zoveel mogelijk mensen in een club te laten sporten en zo de kloof tussen het aantal clubsporters en niet-(club)sporters in de komende jaren te dichten, dient ingezet te worden op een actieve en gerichte promotie van de clubgeorganiseerde sport via lichtere vormen van ledenbinding, ook wel *club light* genoemd. Om het potentieel hiervan ten volle te benutten, dient enerzijds rekening gehouden te worden met de profielen, motieven, noden en verwachtingen van mensen die nog niet of niet meer in een clubverband actief zijn (zie hierboven), en anderzijds met mogelijkheden (*capacities* en *capabilities*) van clubs (zie volgende slide) (Borgers, 2015; Borgers e.a., 2016c).

Tweesporig breedtesportbeleid

Het onderscheid tussen niet- en andersgeorganiseerde sport als lichtere vorm van aanbod en/of beleving enerzijds en de clubgeorganiseerde sport als zware structuur anderzijds heeft doorheen de jaren geleid tot een tweesporig breedtesportbeleid. Dit kwam onder andere tot uiting in het Decreet Lokaal Sportbeleid (6 juli 2012), waar hoofdstukken met betrekking tot de ondersteuning van de clubgeorganiseerde sport, de promotie van anders- of lichtgeorganiseerde sport en een gelijke kansenbeleid als aparte beleidsprioriteiten opgenomen werden. Dit heeft geleid tot verschillende, vaak gescheiden, organisatievormen in de sport.

Capaciteiten van sportclubs en –federaties

In functie van de integratie van een lichter, meer marktgericht aanbod dient rekening gehouden te worden met de capaciteiten en mogelijkheden van sportclubs en –federaties. Deze organisaties bouwen op de inzet van vrijwilligers en zijn vaak afhankelijk van de beschikbaarheid van ruimte en middelen om te differentiëren in hun aanbod. Uit voorgaand onderzoek bleken dergelijke structurele beperkingen één van de voornaamste knelpunten voor sportclubs om in te spelen op *sport light* (Borgers e.a., 2016c; Scheerder e.a., 2016a). Daarnaast wordt een licht sport- en beweegaanbod vaak als sportspecifiek beschouwd, geven vertegenwoordigers van sportclubs aan dat het *light* concept niet strookt met de visie en waarden van de club, of weet men niet goed wat men hiervoor kan doen (Borgers e.a., 2016c, Scheerder e.a., 2016a). Dergelijke argumenten tonen aan dat een goede omkadering vanuit sportfederaties en sportdiensten noodzakelijk is ter uitbouw van een vernieuwend verenigingsaanbod. Dit kan bijvoorbeeld bewerkstelligd worden door middel van specifieke richtlijnen, aan de hand van impulssubsidies, of door de creatie van extra mogelijkheden (bv. verhoging van de toegankelijkheid van sportinfrastructuur, de reductie van instapprijzen voor specifieke doelgroepen).

‘Zware’ en ‘lichte’ organisatievormen in de sport (1/2)

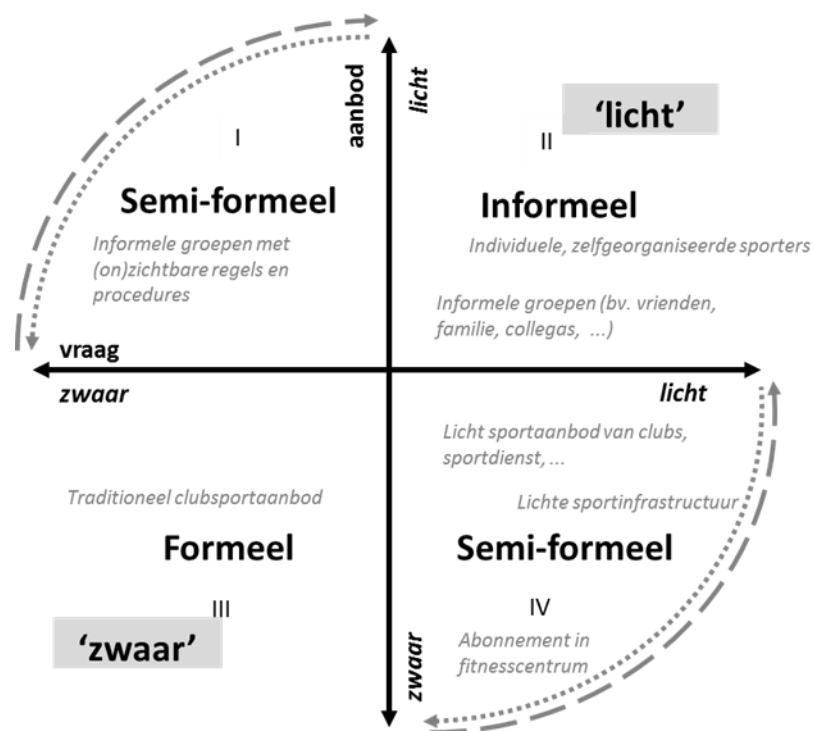
Uit het conceptueel schema dat voorgesteld wordt in Figuur 3 mag blijken dat *sport light* niet noodzakelijk losstaat van de (club)georganiseerde sport. Hoewel het traditionele aanbod van sportclubs vaak als de zwaarste organisatievorm van sportbeoefening aanschouwd wordt (zie kwadrant III), toont het schema aan dat er ruimte is voor een verschuiving of uitbreiding van het vaak productgericht standaardaanbod naar een meer vraaggestuurd/ participatiegericht aanbod indien men lichtere vormen van binding voor (nieuwe) leden integreert (kwadrant IV) (zie ook Scheerder en Van Bottenburg, 2010).

'Zware' en 'lichte' organisatievormen in de sport (2/2)

In dit vierde kwadrant blijft er sprake van een zware organisatiestructuur, met name het bestuurskundige aspect en de voorziening van faciliteiten, maar wordt er ruimte voor differentiatie in functie van noden en behoeften van leden gecreëerd. Op die manier kunnen innovatieve sportclubs naast meer marktgerichte, semi-formele organisaties zoals fitnesscentra en sportdiensten geplaatst worden. Dit soort organisaties is formeel van aard wat de organisatiestructuur betreft (i.e., overheidsinstanties, vzw, nv, bvba, etc.), maar biedt aan de leden een meer flexibele, informele beleving doordat men bijvoorbeeld voor kortere periodes kan aansluiten. Door de integratie van lichtere bindingsmogelijkheden kan mogelijk een breder publiek bereikt worden. Omdat lichtere sport- en beweeginitiatieven een breder publiek blijken te bereiken, is het aangewezen om vanuit het gesubsidieerde middenveld in te spelen op noden en behoeften van een bredere groep sporters om het rendement van Sport voor Allen-gerichte overheidsinvesteringen te verhogen. In de praktijk betekent dit dat sportclubs hun standaardaanbod waar mogelijk en wenselijk uitbreiden om zich ook steeds meer in kwadrant IV van het schema (Figuur 3) te positioneren, en zo meer in te spelen op de *club light* idee (Borgers e.a. 2016b).

Op basis van dit *club light* idee wensen we in de onderzoeksproject sportfederaties te ondersteunen om innovatieve strategieën te ontwikkelen voor de verlichting van het aanbod in de clubgeorganiseerde sportsector.

Figuur 3. Conceptueel kader van 'zware' en 'lichte' organisatievormen in de sport

Bron: Borgers e.a. (2016b) , aangepaste versie van Borgers (2015), Scheerder (2014) en Scheerder e.a. (2014a)

HOE?

ClubSportInnovatie (CSI)

In dit onderzoeksproject wordt innovatie naar voor geschoven als uitgangspunt om tot de verlichting van het sportaanbod te komen. Sportfederaties zullen moeten innoveren om de *club light* idee te integreren in hun werking en die van hun sportclubs. In het kader van dit project spreken we van ClubSportInnovatie (CSI) om tot *club light* te komen.

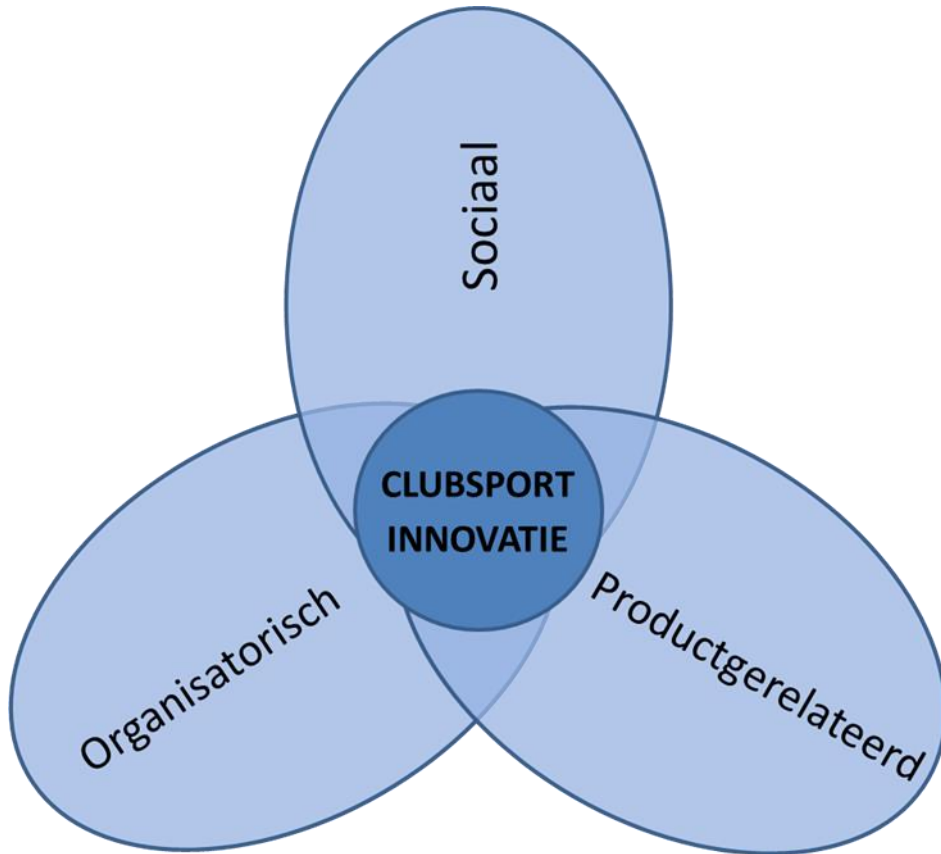
Bovendien focust dit onderzoeksproject op het niveau van de sportfederaties. Gezien de middelen van de sportclubs (HRM, financieel, etc.) vaak beperkt zijn, moeten de federaties ondersteuning bieden aan hun clubs om aan de slag te gaan met ClubSportInnovatie (CSI).

In voorgaand onderzoek werd een model voor ClubSportinnovatie (CSI) ontwikkeld, waarbij vernieuwing om tegemoet te komen aan huidige noden in de samenleving als uitgangspunt werd genomen (Scheerder e.a., 2014).

Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen drie mogelijke dimensies van ClubsportInnovatie: (i) productgerelateerde innovatie, (ii) organisatorische innovatie, en (iii) sociale innovatie (zie Figuren 4 en 5). In Figuur 4 worden de drie dimensies weergegeven en in Figuur 5 worden eveneens mogelijke kenmerken opgenomen die kunnen worden toegeschreven aan de drie dimensies. Op de volgende slides wordt meer toelichting voorzien bij de dimensies van het CSI-model.

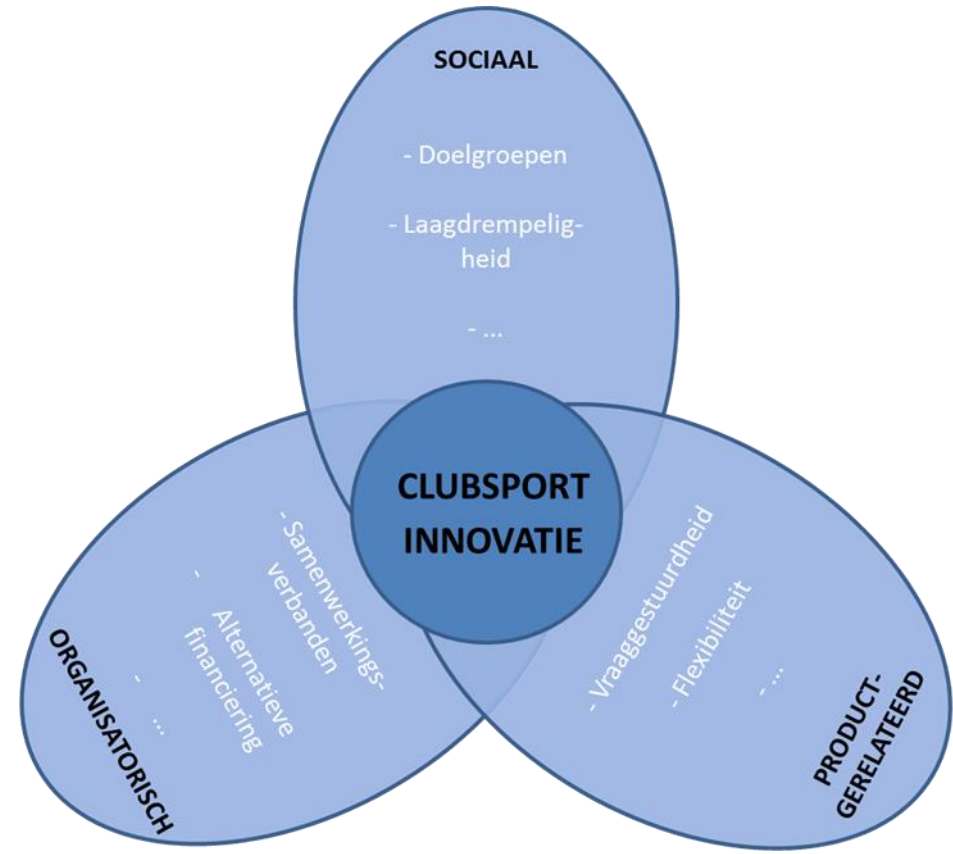
Hoe?

Figuur 4. Conceptueel model m.b.t. productgerelateerde, organisatorische en sociale dimensies van ClubSportInnovatie

Bron: Scheerder e.a. (2014b: 116)

Figuur 5. Kenmerken toegeschreven aan productgerelateerde, organisatorische en sociale ClubSportInnovatie

Bron: Scheerder e.a. (2014b: 215)

Hoe?

- **Productgerelateerde innovatie** houdt verband met de producten en de diensten die aangeboden worden. Wie het aanbod zo goed mogelijk op de vraag wil afstemmen of wie meer flexibiliteit wenst na te streven in de dienstverlening, zal hoofdzakelijk focussen op productgerelateerde vormen van innovatie. Een productgerelateerde innovatie kan betrekking hebben op de vier klassieke P's van de marketingmix, i.c. product, plaats, promotie en prijs. Binnen de sportorganisatie (club, federatie) kan dit bijvoorbeeld gaan over vernieuwing in de activiteiten die georganiseerd en aangeboden worden, de differentiatie in lidmaatschapsformules, etc.
- **Organisatorische innovatie** focust op de bestuurskundige werking van een organisatie. Dit kan gaan over interne aspecten, zoals de werking of de samenstelling van de Raad van Bestuur, maar ook over externe aangelegenheden zoals vernieuwende samenwerkingsverbanden met andere organisaties, creatieve externe communicatie, etc. Wie nieuwe samenwerkingsverbanden beoogt, bijvoorbeeld met andere sportclubs of verenigingen, of op zoek gaat naar alternatieve financieringsmodellen bevindt zich in eerste instantie op het terrein van de organisatorische vernieuwing
- Onder **sociale innovatie** verstaan we een vernieuwende ontwikkeling gericht naar een bepaalde doelgroep of aandachtsgroep. Dit kan gericht zijn op groepen die weinig bereikt worden, zoals ouderen, mensen van een andere etnisch-culturele achtergrond, mensen in armoede, maar ook op andersgeorganiseerde sporters of potentiële leden onder non-participanten, i.c. mensen die de weg naar de (club)sport nog niet gevonden hebben. Wie wil inzetten op nieuwe doelgroepen of laagdrempeligheid zal voornamelijk sociaal innoveren. Daarnaast kan via sociale innovatie worden bijgedragen aan het verhelpen van maatschappelijke problemen. Zo kan sport ingezet worden voor de integratie van mensen van een andere etnisch-culturele afkomst of de maatschappelijke re-integratie van mensen die in armoede leven (Scheerder e.a., 2014b)

Innovatieproces

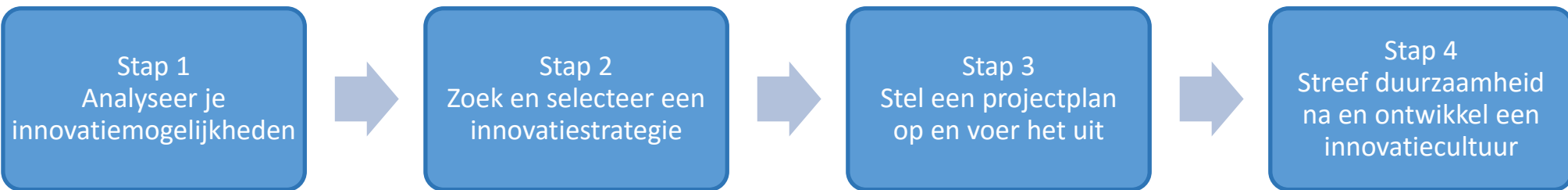
Om via ClubSportInnovatie (CSI) tot *club light* te komen, wordt in dit project een innovatieproces voorgesteld dat door sportfederaties doorlopen kan worden. Via dit innovatieproces kunnen federaties tot de selectie en implementatie van een innovatiestrategie komen om zo de verlichting van het sportaanbod te bereiken.

Innoveren is meer dan een nieuw product of een nieuwe dienst lanceren. Elke innovatie is het resultaat van een proces dat verloopt in vier stappen: analyseren, ideeën verzamelen, het innovatieproject uitvoeren en een innovatiecultuur ontwikkelen (zie Figuur 6) . Dit laatste zorgt ervoor dat innovatie verankerd wordt in de federatie. Deze vierde stap moet er voor zorgen dat het niet blijft bij een nieuw product lanceren, maar dat het een cultuur wordt. Een vaste gewoonte van iedereen in de federatie (Ikinnover, 2017). Dit vierdelige stappenplan, namelijk het innovatieproces 1.0, wordt als vertrekpunt van dit onderzoeksproject gehanteerd en zal worden toegepast op de clubgeorganiseerde sportsector. Dit proces zal gedurende de praktijktest en op basis van de praktijkvoorbeelden verder ontwikkeld en uitgediept worden in functie van de praktijk van de clubgeorganiseerde sportsector in Vlaanderen. Op deze manier wensen we het innovatieproces 2.0 te ontwikkelen dat gehanteerd kan worden als leidraad bij de praktijkgids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties.

Hoe?

Figuur 6. Via het innovatieproces naar ClubSportInnovatie. Het innovatieproces in vier stappen

INNOVATIEPROCES

Bron: eigen verwerking op basis van Ikinnover (2017)

REFERENTIELIJST

Referentielijst (1/2)

- Borgers, J. (2015). *'Sport light'. A sociological perspective on institutional change in sports participation* (doctoraatsthesis). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- Borgers J., Breedveld K., Tiessen-Raaphorst A., Thibaut E., Vandermeerschen H., Vos S., & Scheerder J. (2016a). A study on the frequency of participation and time spent on sport in different organisational settings. *European Sport Management Quarterly*, 16 (5), 635-654.
- Borgers J., Pilgaard M., Vanreusel B., & Scheerder J. (2016b). Can we consider changes in sports participation as institutional change? A conceptual framework. *International Review for the Sociology of Sport*, art.nr. DOI: 10.1177/1012690216639598.
- Borgers, J., Scheerder, J., & Vanreusel, B. (2016c). *'Sport light': uitdagingen en kansen voor de sport*. KU Leuven: Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid / Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek Sport.
- Borgers, J., Seghers, J., & Scheerder, J. (2016d). Dropping out from clubs, dropping in to sport light? Organizational settings for youth sports participation. In K. Green & A. Smith (eds.). *The Routledge Handbook of Youth Sport* (pp. 158-174). London: Routledge.
- Claes, E. & Scheerder, J., m.m.v. Borgers, J., Meganck, J. & Seghers, J. (2017a). *ClubSportInnovatie (CSI). Stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties (poster)* (Beleid en Management in Sport Studies 40). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- Claes, E., Scheerder, J. & Borgers, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017b). *Via innovatie naar club light. Een analyse van inspirerende praktijkvoorbeelden* (Beleid en Management in Sport Studies 42). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S., & Seghers, J. (2017c). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid en Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- De Baere, S., Lefevre, J., & Seghers, J. (2016a). Fysieke activiteit bij Vlaamse jongeren: analyse van een complex en multidimensioneel gedrag. In: Theeboom M. (Ed.), *Sport in Vlaanderen onderzocht. Resultaten en aanbevelingen voor beleid en praktijk*. Leuven: Acco.
- De Baere, S., Rutten, C., Lefevre, J., & Seghers, J. (2016b). Kritische succesfactoren ter preventie van dropout in sport en fysieke activiteit bij Vlaamse jeugd. KU Leuven: Onderzoeksgroep Fysieke Activiteit, Sport en Gezondheid / Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek Sport.
- Ikinnover (2017). *Stappenplan*. Online geraadpleegd via <http://ikinnoveer.be/stappenplan>.

Referentielijst (2/2)

- Scheerder, J. (2014). *Sport light ... te licht bevonden? Andersgeorganiseerde sport gewikt en gewogen. Een leven lang sportief en gezond* (Abstractboek 4de Dag van het Sportonderzoek 2013). Dag van het Sportonderzoek 2013 'Een leven lang sportief en gezond'. Eindhoven, 7 november 2013, 9-10.
- Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B., & Vos, S. (2014a). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* (BMS 20). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- Scheerder, J., Borgers, J., & Vanreusel, B. (2016a). 'Sport light': uitdagingen en kansen voor de georganiseerde sport. In: M. Theeboom (ed.), *Sport in Vlaanderen onderzocht. Resultaten en aanbevelingen voor beleid en praktijk*. Leuven: Acco.
- Scheerder, J., Borgers, J., & Willem, A. (2015a). Sportdeelname in Vlaanderen. Trends en profielen. In J. Lievens, J. Siongers en H. Waege (eds.), *Participatie in Vlaanderen. Eerste analyses van de participatiesurvey 2014* (pp. 205-245). Leuven: Acco.
- Scheerder, J., Borgers, J., & Willem, A. (2015b). Sportdeelname in Vlaanderen. De organisatorische context van sportbeoefening. In J. Lievens, J. Siongers en H. Waege (eds.), *Participatie in Vlaanderen. Eerste analyses van de participatiesurvey 2014* (pp. 247-277). Leuven: Acco.
- Scheerder, J., Borgers, J., Claes, E., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. ClubSportInnovatie (CSI): De ontwikkeling van praktijkinstrumenten gebaseerd op het innovatieproces* (Beleid en Management in Sport Studies 39). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- Scheerder, J., Claes, E., & Vanreusel, B. (2014b). *Sportief (en) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst*. (Beleid en Management in Sport 22). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., & Vos, S. (2015c). *Sportclubs in beeld: resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 (VSP2.0)* (Beleid en Management in Sport 23). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- en Bewegingsbeleid.
- Scheerder, J., & Van Bottenburg, M. (2010). Sport light. De opkomst van lichte organisaties in de sport. In: Pattyn B., Raymaekers B. (Eds.), bookseries: *Lessen voor de eenentwintigste eeuw, vol: 16, In gesprek met morgen* (Lessen voor de eenentwintigste eeuw 16). Leuven: Universitaire Pers Leuven, 89-120.
- Scheerder, J., Vandermeerschen, H., Borgers, J., Thibaut, E., & Vos, S. (2013). *Vlaanderen sport! Vier decennia sportbeleid en sportparticipatie* (Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar Bewegen en Sport 5). Gent: Academia Press.

VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK: EEN STAPPENPLAN VOOR VERNIEUWEND PROJECTMANAGEMENT

INNOVATIEPROCES

Stap 1
Analyseer je
innovatiemogelijkheden

Stap 2
Zoek en selecteer een
innovatiestrategie

Stap 3
Stel een projectplan op
en voer het uit

Stap 4
Streef duurzaamheid na
en ontwikkel een
innovatiecultuur

Een stappenplan voor vernieuwend projectmanagement

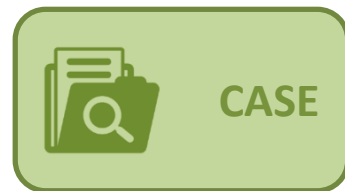
Inleiding

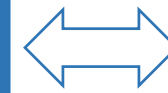
Dit tweede deel van de praktijkgids omvat een stappenplan waarbij de vier stappen van het innovatieproces doorlopen worden om te komen tot vernieuwend projectmanagement binnen sportfederaties (zie volgende slide). Het innovatieproces is opgebouwd op basis van vier stappen (blauwe blokken). Elke stap bestaat uit een aantal bouwstenen (witte blokken). Dit stappenplan kan door sportfederaties doorlopen worden om een nieuw project te ontwikkelen.

Het voorgestelde stappenplan wordt doorlopen op het niveau van de sportfederatie. Het is echter cruciaal dat het innovatieproces binnen de sportfederatie (blauwe pijl) gepaard gaat met een participatieproces met de sportclubs (witte pijl). De lokale sportclubs zullen de gekozen innovatiestrategie namelijk (mee) in de praktijk brengen, daarom is het essentieel om voldoende draagvlak te creëren bij de clubs. Dit wensen we te ontwikkelen via een participatietraject waarbij er op cruciale momenten in het innovatieproces interactie is met de clubs

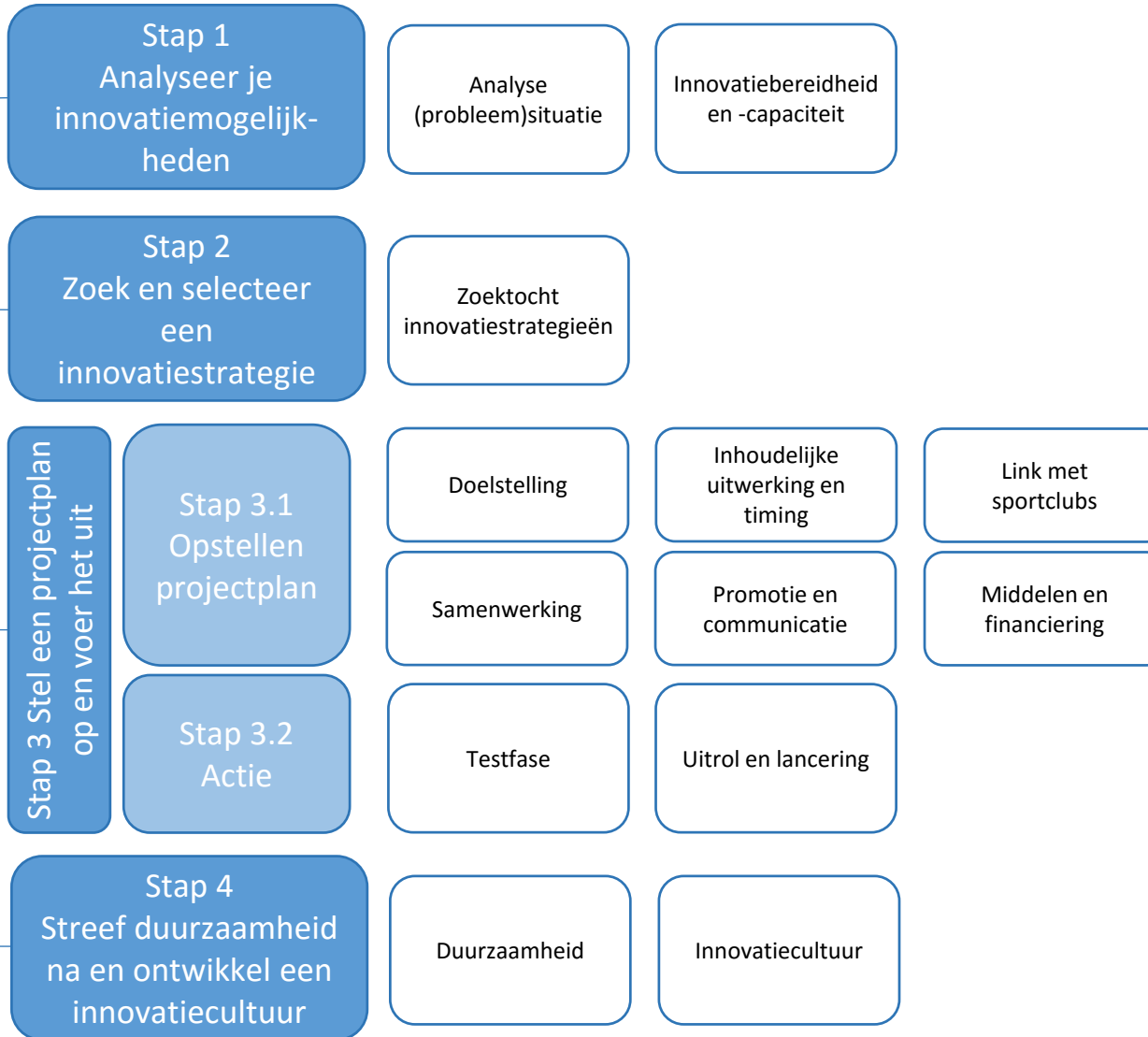
In wat volgt wordt het stappenplan geïllustreerd op basis van een praktijktest voor projecten die in het kader van dit onderzoek opgezet werden om tot een verlichting van het sportaanbod in clubs te komen. Voor elke stap en bouwsteen worden richtlijnen voorzien die door de federatie gevolgd kunnen worden.

Elke stap wordt ingeleid met een actiefiche die concrete toelichting geeft bij het WAAROM-WAT-HOE van elke stap. Vervolgens wordt meer in detail ingegaan op de richtlijnen van de stap in het innovatieproces. Daarnaast wordt bijkomende duiding voorzien aan de hand van één of meerdere van onderstaande pictogrammen (zie ook slide 32 voor meer toelichting):

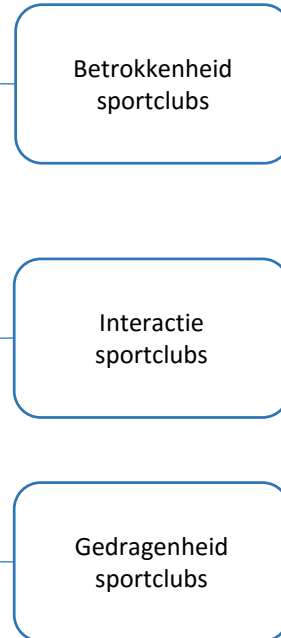

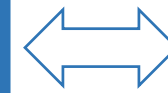

INNOVATIEPROCES

PARTICIPATIEPROCES

INNOVATIEPROCES

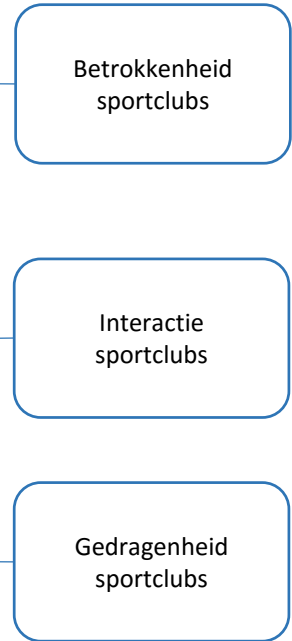

Klik op de stappen om rechtstreeks naar de richtlijnen voor de betreffende stap te gaan. Daar kan je vervolgens via de witte blokken doorklikken naar de richtlijnen voor de specifieke bouwstenen

Klik op het CSI-logo om terug te keren naar dit overzicht van het innovatieproces. Van hieruit kan je opnieuw doorklikken naar de gewenste stap

PARTICIPATIEPROCES

Een stappenplan voor vernieuwend projectmanagement

TOOL

Voor de uitwerking van deze bouwsteen is een tool ter beschikking (zie volgende slide voor een overzicht). Door op het pictogram te klikken kan je de betreffende tool downloaden

CASE

De richtlijnen voor deze bouwsteen worden geïllustreerd aan de hand van voorbeelden uit de praktijktest met zeven sportfederaties (zie op een na volgende slide voor een overzicht). Deze praktijktest werd uitgevoerd om de opbouw en de toepasbaarheid van het stappenplan met de praktijk af te toetsen. Met deze zeven federaties werd een nieuw project op poten gezet volgens het stappenplan voor vernieuwend projectmanagement (zie Claes e.a., 2017 voor meer toelichting)

GOOD PRACTICE

De richtlijnen voor deze bouwsteen worden geïllustreerd aan de hand van een praktijkvoorbeeld bij de Vlaamse sportfederaties. In totaal werden er 15 bestaande praktijkvoorbeelden geanalyseerd in functie van het innovatieproces om het stappenplan te kunnen duiden (zie op een na volgende slide voor een overzicht). Deze projecten worden reeds in de praktijk gebracht en hierbij worden de succesfactoren en valkuilen geïdentificeerd (zie Claes e.a., 2017 voor meer toelichting)

TIP

Een bijkomende tip bij de toepassing of uitwerking van een bepaalde bouwsteen

LET OP

Een waarschuwing voor bepaalde valkuilen bij de toepassing of de uitwerking van een bepaalde bouwsteen

Een stappenplan voor vernieuwend projectmanagement

Overzicht van beschikbare tools in deze praktijkgids

	Tool	Stap/bouwsteen in het innovatieproces
1	Tools beleidsplanningsproces van VSF	Stap 1 - Analyse (probleem)situatie
2	Mappingtool	Stap 1 – Analyse (probleem)situatie
3	Drop-out bevraging Rugby Vlaanderen	Stap 1 – Analyse (probleem)situatie
4	Drop-out bevraging en resultaten Gymnastiekfederatie Vlaanderen	Stap 1 – Analyse (probleem)situatie
5	Tips en tool voor veranderingsmanagement van VSF	Stap 1 – Innovatiebereidheid en –capaciteit
6	Instructies voor fondsenwerving voor sportfederaties van VSF	Stap 1 – Innovatiebereidheid en –capaciteit
7	GPS-brainstormkit Flanders DC	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
8	Uitnodiging CSI-brainstormsessie	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
9	Profiel brainstormbegeleider	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
10	Herinneringsmail en inspiratie CSI-brainstormsessie	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
11	Inleidende presentatie CSI-brainstormsessie	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
12	Projectfiche	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
13	Uitnodiging denkcel projectfiches	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
14	Projectfiche (idem)	Stap 2 – Zoektocht innovatiestrategieën
15	Framework projectplan	Stap 3.1 Stel een projectplan op
16	Tools SMART-doelstellingen van VSF	Stap 3.1 Stel een projectplan op
17	Tools prestatie-indicatoren van VSF	Stap 3.1 Stel een projectplan op
18	Actieplan	Stap 3.1 Stel een projectplan op
19	Marketingtoolbox van VSF	Stap 3.1 Stel een projectplan op
20	Stappenplan uitwerken van een communicatiecampagne van VSF	Stap 3.1 Stel een projectplan op
21	Instructies voor fondsenwerving voor sportfederaties van VSF (idem)	Stap 3.1 Stel een projectplan op

Een stappenplan voor vernieuwend projectmanagement

Overzicht van de zeven sportfederaties die deel uitmaakten van de praktijktest, indeling volgens solo-, duo-, team-, en multisporten

Solosport	Duosport	Teamsport	Multisporten
1. Vlaamse Atletiekliga	3. Badminton Vlaanderen	4. Vlaamse Basketballiga*	6. Sporta
2. Cycling Vlaanderen		5. Rugby Vlaanderen	7. Gezinsport Vlaanderen

* Vlak voor de publicatie van deze studie veranderde de Vlaamse Basketballiga haar naam naar Basketball Vlaanderen. In de voorliggende studie wordt echter nog 'Vlaamse Basketballiga' gehanteerd.

Overzicht van de geselecteerde praktijkvoorbeelden, indeling volgens solo-, duo- en teamsporten

Solosport	Duosport	Teamsport
1. FitFree (VAL)	8. King Pong (VTTL)	10. 3x3 Basketball (VBL)
2. We are freerunning (Gymfed)	9. sChOOL-JITSU (VJF)	11. 3X3 rolstoelbasketbal Fun on Wheels (Parantee)
3. Iedereen Krolft! (S-Sport)		12. High5 Korfbal (KBKB)
4. IKSUP! (VYF)		13. Streethandball (VHV)
5. Skateboard Academy (FROS)		14. Fithandbal (VHV)
6. Festivalwip (VlaS)		15. Voetbal op maat – 2v2 dribbelvoetbal (VFV)
7. Elke stap telt! (OKRA-SPORT)		

STAP 1

ANALYSEER JE INNOVATIEMOGELIJKHEDEN

INNOVATIEPROCES

Stap 1
Analyseer je
innovatiemogelijk-
heden

Analyse
(probleem)situatie

Innovatiebereidheid
en -capaciteit

- I. Op organisatieniveau → speerpunten en doelstellingen beleidsplan, sterktes en zwaktes sportfederatie
- II. Op ledenniveau → bepaling probleemsituatie en, indien van toepassing, op welke doelgroep(en) men wenst in te zetten

Bereidheid → willen we innoveren?
Capaciteit → kunnen we innoveren?

Stap 1 Analyseer je innovatiemogelijkheden – ACTIEFICHE

- Waarom doe je dit?
  - Een goed begrip van je huidige (probleem)situatie laat toe om **gericht te innoveren**
  - **Voldoende steun en middelen** zijn essentieel om via innovatie in te spelen op de (probleem)situatie
- Wat doe je?
  - Je staat stil bij **wat je federatie vandaag doet**, wat jullie eigenlijk willen bereiken en waar de sterktes en zwaktes van de federatie liggen
  - Je gaat na **wie je leden zijn en wie je minder goed weet te bereiken**, dit kan je doen aan de hand van een ondersteunende tool, namelijk de mappingtool
  - Je bekijkt **wie de leden zijn van andere federaties** en hoe jouw federatie zich positioneert in het sportfederatielandschap (cfr. mappingtool)
  - Op basis van het voorgaande maak je een **afbakening van de (probleem)situatie** en ga je op zoek naar de bereidheid en capaciteit van je federatie om hier op in te spelen
- Hoe doe je dit?
  - Neem de **doelstellingen en speerpunten van het huidige beleidsplan** van je federatie als vertrekpunt voor de uitwerking van een innovatief project. Hiermee bewaak je dat je de richting van je huidig beleidsplan volgt
  - Baseer je op de belangrijkste **resultaten van de mappingtool** om onderbouwde keuzes te maken en je **(probleem)situatie af te bakenen**. Bepaal indien wenselijk welke (doel)groep(en) je wenst te bereiken
  - Tracht anderen bewust te maken van de (probleem)situatie om een **draagvlak te creëren**
  - Je poogt als creatief individu/team de **noodzakelijke steun en middelen** te verkrijgen om in een later stadium een innovatiestrategie te ontwikkelen

Stap 1 Analyseer je innovatiemogelijkheden

- De eerste stap in het innovatieproces is opgebouwd uit twee bouwstenen:
  - Analyse van de (probleem)situatie
  - Innovatiebereidheid en –capaciteit binnen de sportfederatie
- Onderstaand worden richtlijnen voorzien bij beide bouwstenen

---

ANALYSE (PROBLEEM)SITUATIE

- I. Op organisatieniveau → speerpunten en doelstellingen beleidsplan, sterktes en zwaktes sportfederatie
- II. Op ledenniveau → bepaling probleemsituatie en, indien van toepassing, op welke doelgroep(en) men wenst in te zetten

Analyse (probleem)situatie – POSTER

STAP 1: Analyseer je innovatiemogelijkheden

Analyse (probleem)situatie

Organisatieniveau

Huidig beleidsplan sportfederatie *

Belangrijkste doelstellingen en speerpunten in ons beleidsplan?
Wat zijn onze sterktes?
Wat zijn onze zwaktes?

Ledenniveau

Mappingtool *

Optioneel: (drop-out) bevraging bij de leden *

Omschrijving van de (probleem)situatie
Indien van toepassing: afbakening doelgroep waar men wenst op in te zetten met het nieuw project

Innovatiebereidheid en -capaciteit

(Probleem)situatie

Belangrijkste conclusies uit de analyse van de (probleem)situatie

Innovatiebereidheid (willen we?)

Voorleggen op een interne vergadering van de federatie

Bereidheid om erop in te spelen?

Evalueer de (probleem)situatie op basis van feedback van collega's en RvB
Cfr. Change management VSF *

Bereidheid om erop in te spelen?

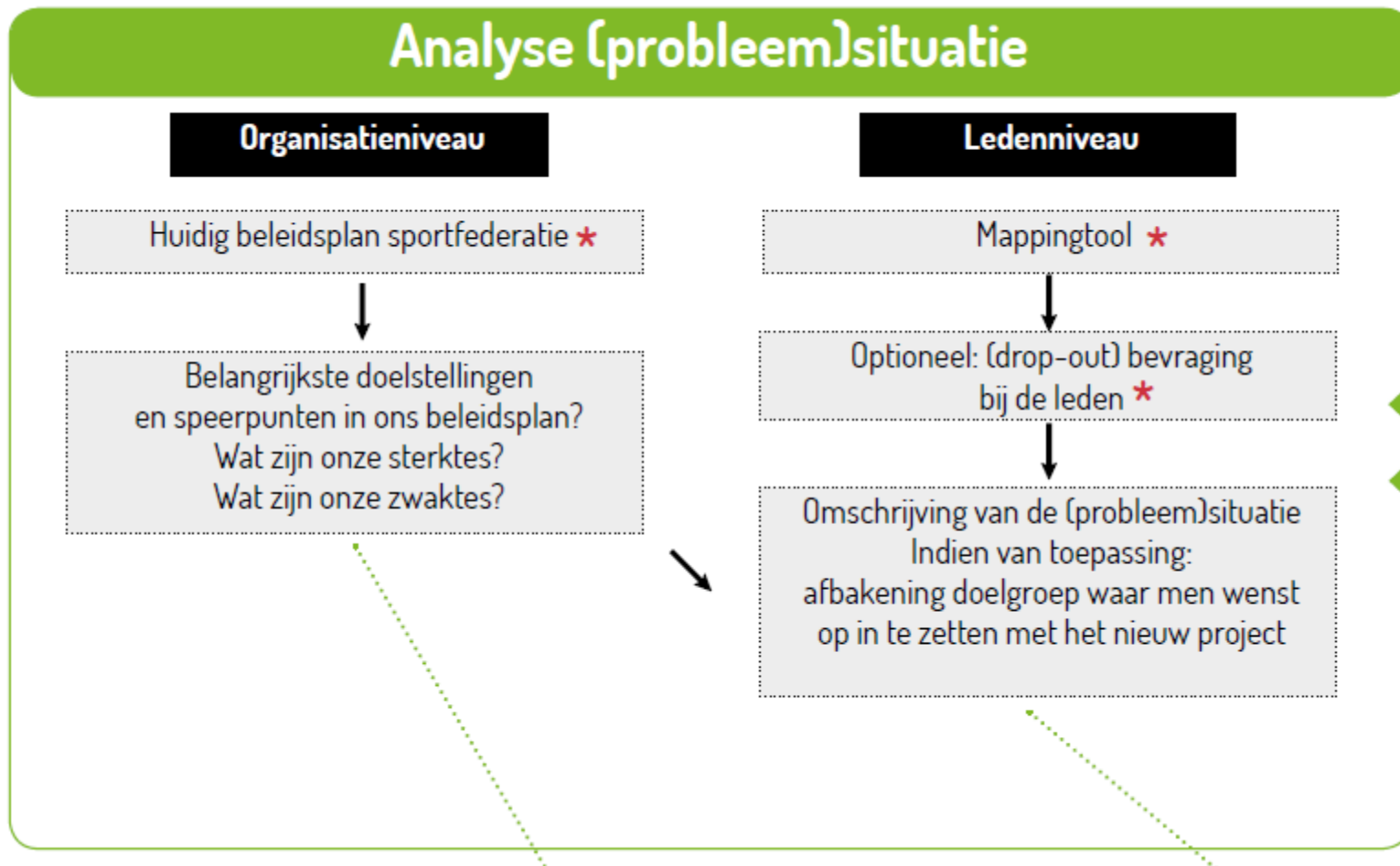
Innovatiecapaciteit (kunnen we?)

Voorleggen op de Raad van Bestuur

Mogelijkheden om een vernieuwend project op te zetten?

Ga op zoek naar * bijkomende fondsen

Analyse (probleem)situatie – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

Analyse (probleem)situatie

- Bij de analyse van de (probleem)situatie in je federatie stellen we ons de volgende vragen:
  - Wat hebben je leden nodig?
  - Wat zijn hun verwachtingen?
  - Help je hen daar al bij of nog niet?
  - Wie zijn de leden van andere sportfederaties? Hoe positioneert je federatie zich in het sportfederatielandschap?
- Een korte analyse van interne (eigen beleid en bereik) en externe factoren (andere sportfederaties) geeft je een duidelijker beeld van je huidige situatie. De resultaten van de analyse helpen je om kansen te zien of problemen aan te duiden die opgelost moeten worden. Hiervoor ga je dan op zoek naar nieuwe ideeën
- De analyse van de (probleem)situatie kan je op twee niveaus uitvoeren:
  - I. Op organisatieniveau
  - II. Op ledenniveau

Beide niveaus worden onderstaand verder besproken

I. Analyse (probleem)situatie op organisatieniveau

- Bij de analyse van de (probleem)situatie op organisatieniveau:
  - Sta je stil bij wat je federatie vandaag doet en wat je eigenlijk wilt bereiken (op basis van de speerpunten en doelstellingen in je beleidsplan)
  - Identificeer je problemen en sterktes
- Deze vragen worden beantwoord in het huidige beleidsplan van de federatie. Hiervoor kan je beroep doen op de tools rond het beleidsplanningsproces van VSF. Bekijk hierbij zeker de volgende onderdelen:
  - Missie en visie
  - Stakeholders- en omgevingsanalyse
  - SWOT
  - Doelstellingen
  - Strategische planning en acties
- Neem het beleidsplan van je federatie nogmaals door en stel jezelf de volgende vragen:
  - Wat zijn de belangrijkste doelstellingen en speerpunten in ons beleidsplan?
  - Wat zijn onze sterktes?
  - Wat zijn onze zwaktes?
- Neem deze antwoorden mee in het vervolg van het innovatieproces, zodat je met een nieuw project de doelstellingen en speerpunten van je beleidsplan volgt. Hiermee bewaak je dat je de richting van je huidig beleidsplan volgt

I. Analyse (probleem)situatie op organisatieniveau

- Tijdens de praktijktest heeft **Sporta** een analyse van de (probleem)situatie op organisatieniveau uitgevoerd en de volgende beleidsuitdagingen uit hun huidig beleidsplan gehaald. Deze speerpunten in hun beleidsplan werden vervolgens meegenomen doorheen het innovatieproces:
  - Tegen 2020 wil Sporta meer recreatieve sportbeoefenaars aantrekken. Dit door in te zetten op multisport, flexibele sportverbanden en lichte gemeenschappen
  - Tegen 2020 wil Sporta de drop out in haar clubs beperken
  - Sporta wil inzetten op doelgroepen zoals onder andere vrouwen, jongeren, senioren en kansengroepen
  - Sporta wil inzetten op een gedifferentieerde dienstverlening naar haar clubs toe

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

- Bij het ontwikkelen van een innovatiestrategie is het van belang om duidelijk af te baken op welke probleemsituatie je wenst in te spelen. Het is niet mogelijk om alle mogelijke probleemsituaties gelijktijdig op te lossen, dus moet men als federatie keuzes maken. De mappingtool stelt jouw sportfederatie in staat om deze keuze op een onderbouwde wijze te maken. De resultaten van de analyse zullen helpen om kansen te zien of problemen te detecteren die opgelost moeten worden
- Waarom doe je dit?
  - Meten=weten: De analyse van de probleemsituatie op ledenniveau geeft een goed begrip van de huidige situatie van je federatie en laat toe om meer gericht in te zetten op innovatie (welke problematiek wil je aanpakken, op welke (doel)groepen wens je in te zetten?)
  - Deze analyse laat toe om op een efficiëntere wijze ideeën uit de CSI-brainstormsessie (ClubSportInnovatie) te selecteren voor de toekomstige uitwerking binnen het eigen beleid
  - De uiteindelijke doelstelling van dit onderdeel is het maken van onderbouwde keuzes en te bepalen op welke (probleem)situatie je wenst in te spelen door het implementeren van een innovatiestrategie. De (probleem)situatie kan betrekking hebben op een bepaalde (doel)groep. Indien dit het geval is, is het van belang om deze (doel)groep te specificeren en af te bakenen

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

- Wat doe je?
  - Je staat stil bij welke leden jouw federatie vandaag bereikt en waar je in de toekomst naartoe wilt (zie blok 1 'Huidige bereik van de sportfederatie' op de volgende slide)
  - Hierbij bestudeer je eveneens welke leden andere sportfederaties bereiken en hoe je federatie zich positioneert in het sportfederatielandschap (zie blok 1 'Huidige bereik van de sportfederatie' op de volgende slide)
  - Je gaat na hoe het ledenbestand van de federatie doorheen de tijd geëvolueerd is en welke (doel)groepen meer of minder bereikt worden (zie blok 2 'Bereik van de sportfederatie doorheen de tijd' op de volgende slide)
  - Je identificeert de (doel)groepen die een hoge of juist een lage drop-out kennen in de federatie (zie blok 3 'Ledenstromen' op de volgende slide)
- Hoe doe je dit?
  - De mappingtool (zie Excel-bestand en de bijhorende handleiding) laat toe om inzichten te verwerven in de huidige situatie van jouw sportfederatie. Op de volgende slides worden de hoofdvragen die in de mappingtool aan bod komen schematisch weergegeven

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

TOOL

1. Huidige bereik van de sportfederatie

- Naar leeftijd
  - Naar leeftijd en geslacht
  - Naar niveau van sportbeoefening
  - In verhouding tot de Vlaamse populatie en tot andere gesubsidieerde sportfederaties
  - Voor multisportfederaties: naar sporttak
- Welke (doel)groep(en) bereikt de federatie het meest?
- Welke (doel)groep(en) bereikt de federatie het minst of helemaal niet?

2. Bereik van de sportfederatie doorheen de tijd

- Algemene evolutie van het ledenbereik
  - Evolutie van het ledenbereik naar leeftijd
  - Evolutie van het ledenbereik naar geslacht
  - Evolutie van het ledenbereik naar niveau van sportbeoefening
- Welke (doel)groep(en) weet de federatie doorheen de tijd even goed of zelfs beter te bereiken?
- Welke (doel)groep(en) weet de federatie doorheen de tijd minder goed of niet te bereiken?

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

TOOL

3. Ledenstromen

- Instroom
  - Op heden
  - Doorheen de tijd
  - Welke nieuwe (doel)groep(en) weet de federatie het meest te bereiken?
  - Welke nieuwe (doel)groep(en) weet de federatie het minst of niet te bereiken?
- Uitstroom / drop-out
  - Op heden
  - Doorheen de tijd
  - Welke (doel)groep(en) kennen de minst grote drop-out?
  - Welke (doel)groep(en) kennen de grootste drop-out?
- Instroom versus uitstroom / drop-out: balans ledenaantal
  - Bij welke (doel)groep(en) is de balans van het ledenaantal positief?
  - Bij welke (doel)groep(en) is de balans van het ledenaantal negatief?
- Zap-gedrag binnen de federatie
  - Welke (doel)groep(en) veranderen van sportclub binnen onze sportfederatie?
  - Voor multisportfederaties: tussen welke sporttakken switchen onze leden als ze van club veranderen binnen onze sportfederatie?

Conclusie: keuze maken

- Afbakening (probleem)situatie
- Indien van toepassing: Welke (doel)groep(en) wenst de federatie beter te bereiken?

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

LET OP

- Binnen de mappingtool worden enkel de gegevens opgenomen die sportfederaties dienen te verzamelen om in aanmerking te komen voor subsidiëring (cfr. Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de algemene erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden voor de georganiseerde sportsector). Hier wordt gewerkt met gegevens of parameters die in de ledenbestanden van de federaties zitten. Indien andere relevante parameters beschikbaar zijn binnen de federatie (bv. sociaaleconomische status, migratie-achtergrond, seksuele geaardheid, ...) kan hier tevens rekening mee gehouden worden bij het in kaart brengen van de probleemsituatie op ledenniveau

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

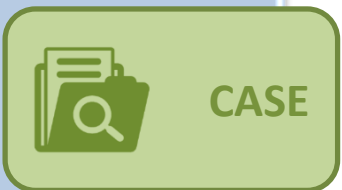
- Houd bij de analyse van je (probleem)situatie op ledenniveau eveneens rekening met clubkarakteristieken (grootte van de clubs, locatie, etc.)
- Langs de ene kant kan de mappingtool ingevuld worden voor de volledige federatie, langs de andere kant kunnen de analyses eveneens uitgevoerd worden op clubniveau. Neem daarom het ID-nummer van de sportclubs mee op als variabele. Hiermee kan je de resultaten ook op individueel clubniveau bekijken
- Door de analyses op clubniveau uit te voeren kan men clubrapporten ontwikkelen, waardoor de situatie van een sportclub in kaart kan gebracht worden en eveneens kan vergeleken worden met het gemiddelde van de federatie. Deze clubrapporten kunnen meegenomen worden bij clubbezoeken om de sterktes en zwaktes van een club op basis van objectieve cijfers aan te tonen. Op basis van deze feitelijke gegevens kan je duidelijk maken aan de clubs waar er mogelijke problemen liggen en hen vervolgens begeleiden om hier op in te spelen

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

TIP

- Naast een analyse van de (probleem)situatie op basis van het ledenbestand van de federatie, kan het eveneens interessant zijn om bijkomende inzichten te verwerven op basis van een bevraging bij de leden
- Aangezien de federatie gewoonlijk over de e-mailadressen van de (ex-)leden beschikt, is het relatief eenvoudig om op basis van een korte online bevraging bijkomende informatie te vergaren. Hierbij kunnen zowel de ex-leden als huidige leden benaderd worden:
  - Een drop-out bevraging bij de leden die hun lidmaatschap niet verlengen, kan interessante inzichten opleveren waar men als federatie in de toekomst rekening mee kan houden om de drop-out in te perken. **Rugby Vlaanderen** organiseerde reeds zo een drop-out bevraging en heeft hier lessen uit getrokken in functie van het nieuwe beleidsplan en ter voorbereiding van de CSI-brainstormsessie (zie ter illustratie het document dat je kan downloaden door op het pictogram 'Case' te klikken)
Ook **Gymnastiekfederatie Vlaanderen** heeft een onderzoek gedaan naar de drop-out binnen de federatie op basis van een bevraging bij haar ex-leden (zie ter illustratie het document met de resultaten van dit drop-out onderzoek dat je kan downloaden door op het pictogram 'Good practice' te klikken). Op basis van deze resultaten werkt Gymfed op de bewustwording over de drop-out bij de sportclubs. De clubs kunnen sinds 2016-2017 hun drop-out-cijfers zelf raadplegen via het Q4gym-instrument (kwaliteitsinstrument)
  - Op basis van een bevraging bij huidige leden kan inzicht verworven worden in de noden en verwachtingen van de leden. Hier kan de federatie op inzetten in functie van de retentie van de huidige leden. Indien er op basis van de mappingtool een specifieke doelgroep is afgebakend die men wenst te bereiken of te behouden, dan kan de bevraging gericht worden naar deze doelgroep

CASE

GOOD
PRACTICE

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau - cases

CASE

- Onderstaand worden de richtlijnen met betrekking tot de analyse van de (probleem)situatie op ledenniveau geïllustreerd op basis van de ervaringen en resultaten van de federaties gedurende de praktijktest. De volgende cases worden hierbij aangehaald:
  - Sporta – Selectie in sportclubs bij de analyses op basis van de mappingtool
  - Cycling Vlaanderen – Resultaat mappingtool analyse aantal recreatieve leden naar geslacht en leeftijd
  - Badminton Vlaanderen – Resultaat mappingtool analyse aantal leden naar geslacht en niveau van sportbeoefening
  - Rugby Vlaanderen – Resultaat mappingtool analyse drop out per leeftijdscategorie
  - Rugby Vlaanderen – Resultaat analyse drop-out per sportclub
  - Rugby Vlaanderen – Resultaat drop-out bevraging bij ex-leden
  - Vlaamse Atletiekliga – Resultaat mappingtool analyse drop-out over een periode van vier jaar
  - Vlaamse Basketballiga – Belangrijkste conclusies uit de analyses op basis van de mappingtool
- Tot slot wordt voor de praktijkvoorbeelden Fithandbal van de Vlaamse Handbalvereniging, 3X3 Basketball van de Vlaamse Basketballiga, Elke stap telt! van OKRA-SPORT en FitFree van de Vlaamse Atletiekliga aangehaald op welke manier zij hun (probleem)situatie hebben geanalyseerd

GOOD
PRACTICE

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

Sporta – Selectie in sportclubs bij de analyses op basis van de mappingtool

- Sporta-federatie heeft bij het gebruik van de mappingtool besloten om de analyses enkel toe te passen op de sportclubs met meer dan 20 leden
- Van de sportclubs die minder leden hebben, wordt verondersteld dat dit geen traditionele clubs zijn, maar eerder vriendengroepjes die voetballen of volleyballen zonder bestuur en zonder ambitie om te groeien
- Dit is mogelijk ook voor andere (multi)sportfederaties van toepassing

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

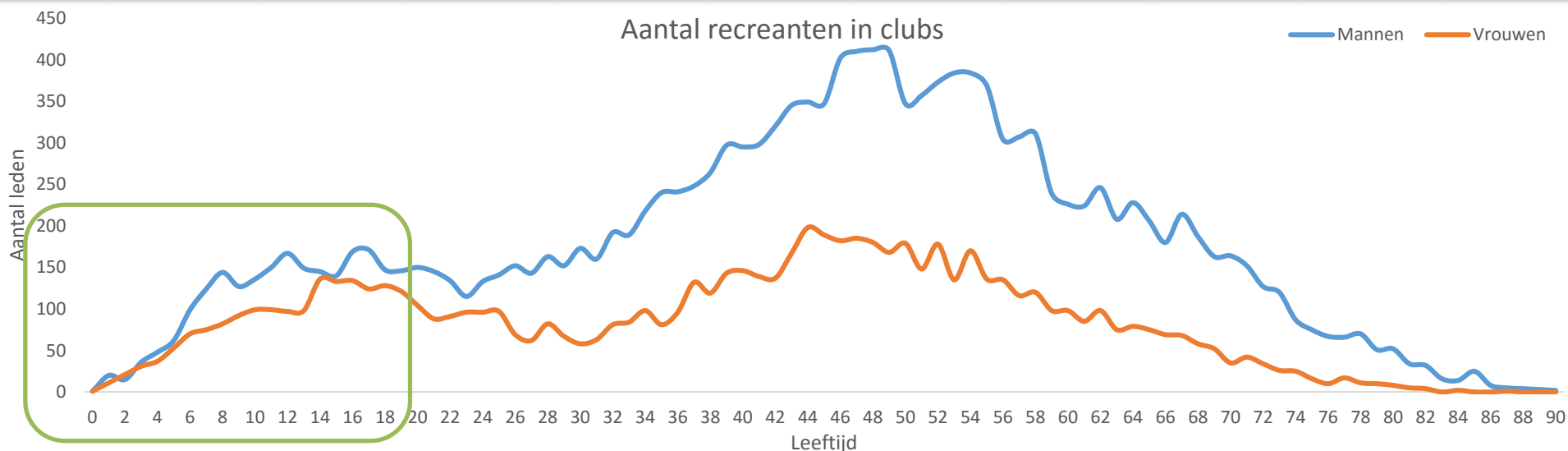

Cycling Vlaanderen – Resultaat mappingtool analyse aantal recreatieve leden naar geslacht en leeftijd

- Beperkt aantal recreanten bij de jeugd (zie grafiek)

Cycling Vlaanderen - Barrières voor sportclubs om een recreatief aanbod voor de jeugd te voorzien (o.b.v. interne bevraging)

- De clubponsors bepalen sterk het traditioneel gerichte sportbeleid binnen de jeugdclub. Er is vaak alleen ruimte voor jongens en meisjes die aan competitie willen doen
- Er bestaat een foutief beeld van de recreatieve fietser binnen competitieclubs. Je kan weldegelijk ook nuttige training, begeleiding voorzien voor jeugdige recreanten
- De perceptie bestaat dat men als club weinig return zal hebben als er een recreatief aanbod voor jeugd gecreëerd wordt. Men heeft er bovendien meer werk mee als club.
- Gebrek aan middelen om een grotere (basis-)werking op te zetten
- Er is in het verleden weinig aandacht en ondersteuning vanuit de federatie geweest voor lichte sportvormen binnen jeugdclubs. Nu weliswaar beterschap te merken via het jeugdsportfonds

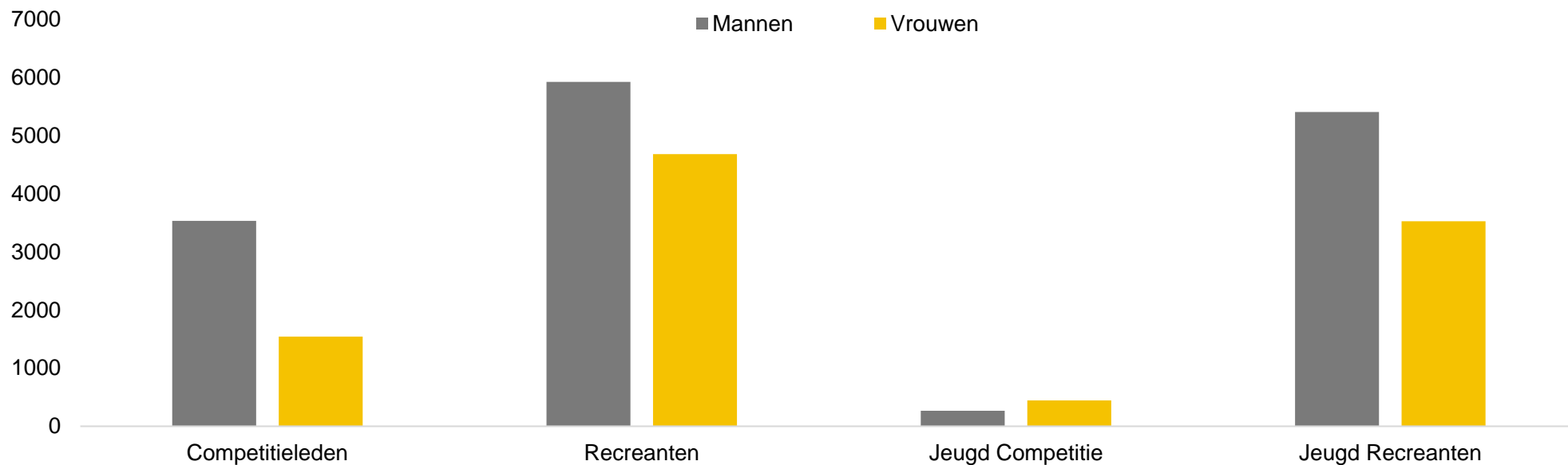

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

Badminton Vlaanderen – Resultaat mappingtool analyse aantal leden naar geslacht en niveau van sportbeoefening

- Badminton Vlaanderen stelt vast dat er een kloof is tussen het aantal mannelijke en vrouwelijke leden
- Deze kloof is het grootste bij de competitieleden
- Ook bij de recreanten stelt men een wezenlijk verschil tussen het aantal mannelijke en vrouwelijke leden vast
- Badminton Vlaanderen wil inspelen op deze probleemsituatie en streeft er naar om meer vrouwelijke leden te bereiken

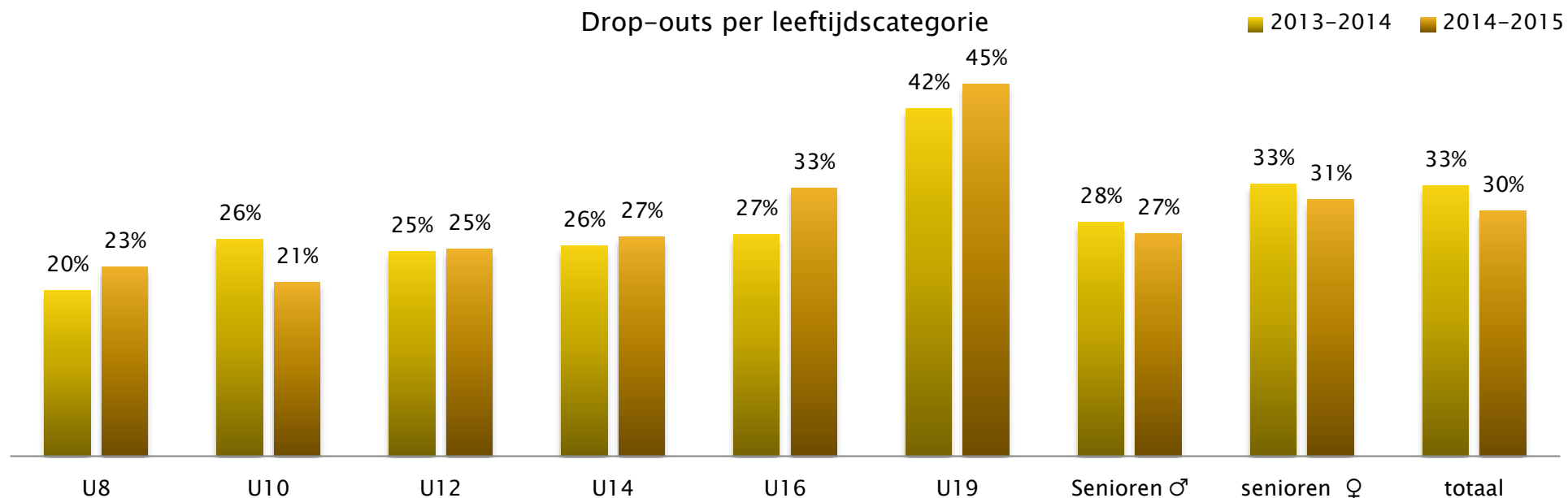

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

- **Rugby Vlaanderen** – Resultaat mappingtool analyse drop out per leeftijdscategorie
  - Relatief gezien de grootste drop-out bij de U19, U16 en de senioren (zie grafiek)

Drop-outs per leeftijdscategorie

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

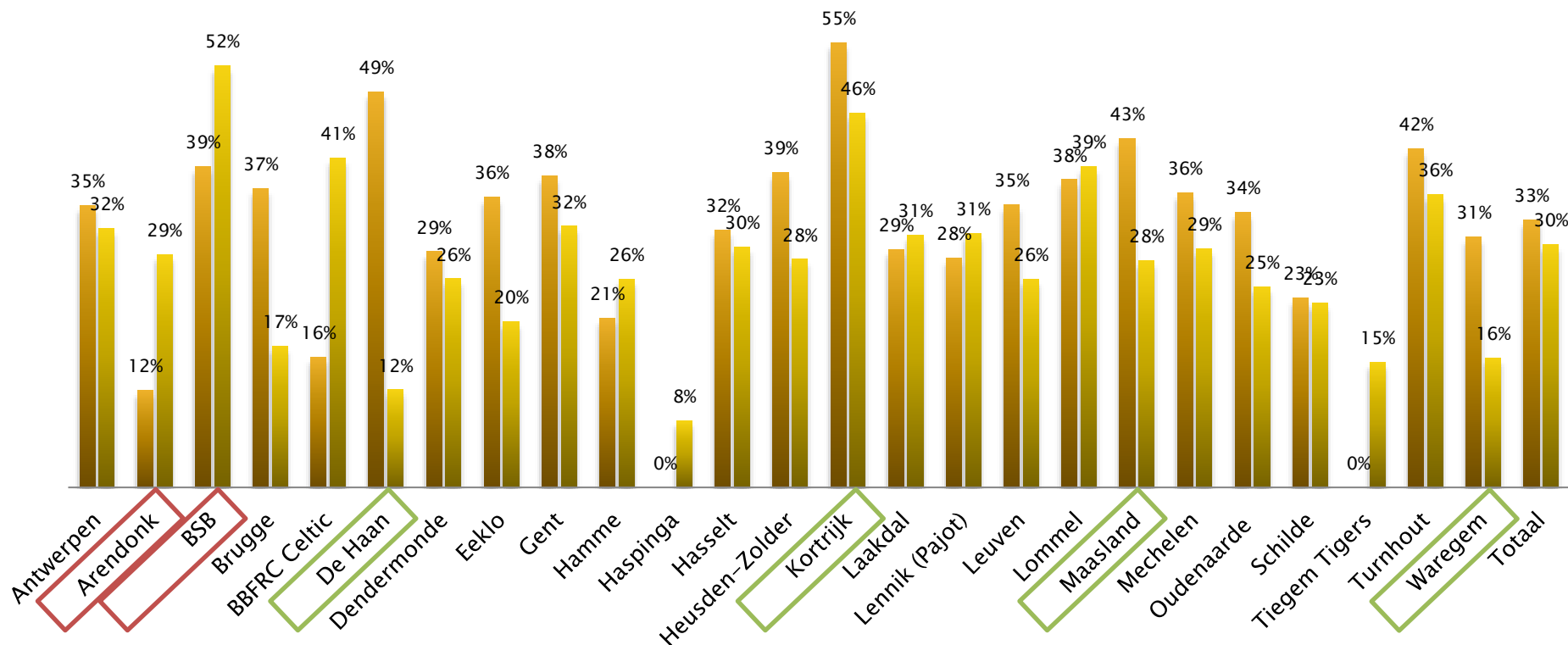

Rugby Vlaanderen – Resultaat analyse drop-out per sportclub

- Men stelt een positieve evolutie vast wat betreft de drop-out van het seizoen 2013-2014 naar 2014-2015 bij de rugbyclubs in De Haan, Kortrijk, Maasland en Waregem
- Bij de rugbyclubs in Arendonk en BSB is de drop-out opvallend toegenomen

Drop-outs per club

■ 2013-2014 ■ 2014-2015

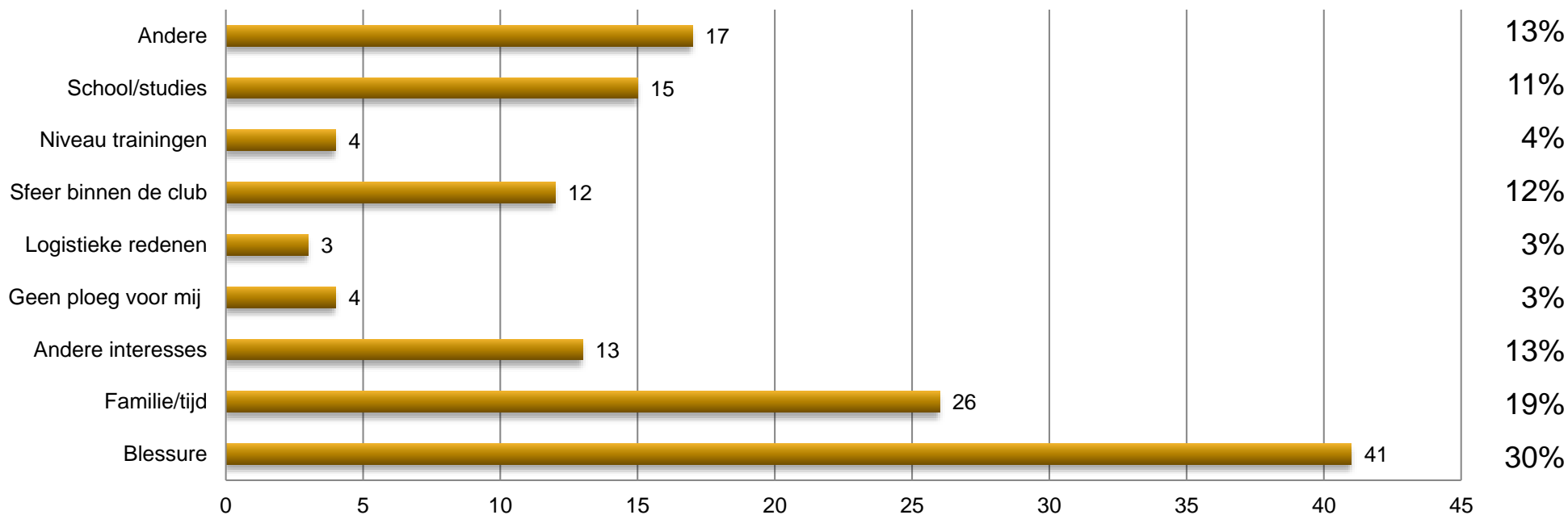
II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

Rugby Vlaanderen – Resultaat drop-outbevraging bij ex-leden

- Blessures vormen de belangrijkste reden om te stoppen met rugby
- Rugby Vlaanderen speelt in op deze probleemsituatie door Touch rugby aan te bieden voor spelers die niet meer de contactversie willen spelen (light versie dus) of mensen die met rugby willen starten zonder contact

Drop-out bevraging - Waarom niet meer betrokken?

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

CASE

Vlaamse Atletiekliga – Resultaat mappingtool analyse drop-out over een periode van vier jaar

- Over een periode van 4 jaar haakt gemiddeld 60,52% van de leden U18 af terwijl er een instroom is van 51,33%
- Conclusie: de VAL heeft geen instroomprobleem, wel een retentieprobleem

Cat 2013	Cat 2016	n 2013	n 2016	drop-out	stabiel	nieuw	Drop-out%	Instroom%
		16238	13169	9828	6410	6759	60,52%	51,33%
SCH1	JUN2	968	411	634	334	77	65,50%	18,73%
CAD2	JUN1	1143	664	630	513	151	55,12%	22,74%
CAD1	SCH2	1248	815	697	551	264	55,85%	32,39%
MIN2	SCH1	1525	1022	846	679	343	55,48%	33,56%
MIN1	CAD2	1865	1149	1175	690	459	63,00%	39,95%
PUP2	CAD1	2002	1376	1222	780	596	61,04%	43,31%
PUP1	MIN2	2201	1499	1402	799	700	63,70%	46,70%
BEN2	MIN1	2181	1898	1343	838	1060	61,58%	55,85%
BEN1	PUP2	1939	2053	1179	760	1293	60,80%	62,98%
BEN0	PUP1	1166	2282	700	466	1816	60,03%	79,58%

II. Analyse (probleem)situatie op ledenniveau

Vlaamse Basketballiga – Belangrijkste conclusies uit de analyses op basis van de mappingtool

- Kids sluiten vroeger aan (5-6 jaar) dan vroeger (6-7-8 jaar)
- Drop-out (algemeen) start bij overgang naar middelbaar onderwijs
- Drop-out bij jongens wordt problematisch bij overgang naar hoger onderwijs. Bij meisjes zelfs al iets vroeger (15-16 jaar)
- Segment 16-19 jaar krijgt nu de grootste klappen
- Het aantal U12 jongens daalt, maar aantal U12 meisjes stijgt
- Lichte jaarlijkse stijgingen in actieve leden vanaf 26 jaar

In 2014 stelde de **Vlaamse Handbalvereniging** (VHV) vast dat ze eigenlijk geen aanbod voor volwassenen van 30 jaar of ouder hebben. Veel spelers en speelsters stoppen rond hun 30ste omdat hun lichaam niet meer de zware belasting door het fysieke contact aankan en de tijdsinvestering te zwaar wordt. Op dat moment was er geen enkele handbalclub die iets aanbiedt voor 30-plussers. Bovendien stelt VHV vast dat er weinig binding is van de ouders van de jeugdleden met de club. Dit maakt dat deze ouders weinig engagement als vrijwilliger opnemen. VHV heeft deze probleemsituatie duidelijk afgebakend en hier op ingespeeld door het opzetten van het **Fithandbal**project.

De **Vlaamse Basketballiga** (VBL) heeft verder gewerkt op de probleemsituatie die reeds door de International Basketball Federatie (FIBA) werd afgebakend. FIBA stelde vast dat er over verschillende landen heen een probleem was in het huidige basketbalaanbod. Het basketbalseizoen duurt slechts 7 à 8 maanden waardoor de spelers buiten het seizoen maandenlang stil zaten. FIBA stelde vast dat de spelers na afloop van het seizoen zelf outdoor verder gingen spelen in een 5x5 of 3X3 basketbalformat. Op deze beweging heeft FIBA ingezet en zijn ze zelf met een concept op de proppen gekomen, namelijk het **3X3 Basketball**. De VBL is hier in mee gegaan. Daarnaast is het voor VBL belangrijk om de sport – letterlijk – naar buiten te brengen. Aangezien basketbal bijna uitsluitend nog indoor wordt gespeeld, bereikt men een groot deel van het potentieel publiek niet. Bovendien wenst men in te spelen op de wensen en noden van vandaag. Niet iedereen heeft tijd of zin om wekelijks te trainen en een wedstrijd te spelen, of zich aan te sluiten bij een club.

Voorafgaand aan het project **Elke stap telt!** heeft **OKRA-SPORT** een grootschalig sociaalwetenschappelijk onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften bij 55-plussers in Vlaanderen laten uitvoeren door onderzoekers van KU Leuven. Langs de ene kant heeft OKRA-SPORT vastgesteld dat er veel senioren zijn die weinig of niet bewegen. Wetenschappelijke studies hebben duidelijk aangetoond dat een actieve levensstijl bijdraagt tot een goede levenskwaliteit en een lager risico op ziekte bij ouderen. Toch behaalt slechts een minderheid van de 55-plussers de dagelijks aanbevolen norm van fysieke activiteit. Deze groep wilt OKRA-SPORT aanzetten tot fysieke activiteit. Langs de andere kant blijkt uit het onderzoek dat OKRA-SPORT gevoerd heeft in samenwerking met KU Leuven dat de motivatie bij 55-plussers om te sporten vaak gerelateerd is aan gezondheid. Daar wou men op inspelen, via een nieuw project wilt OKRA-SPORT een positief effect genereren op de gezondheid, niet alleen op fysiek vlak maar ook op mentaal en sociaal gebied.

De **Vlaamse Atletiekliga** (VAL) heeft voorafgaand aan het **FitFree** project een uitgebreide analyse van de (probleem)situatie gemaakt op basis van beschikbaar cijfermateriaal. Zo stelt VAL vast dat de drop-out bij jongeren vanaf 14 jaar zeer groot is (gemiddeld 31 procent in de jeugdcategoryën tot 18 jaar). Het competitieve aanbod van de atletiekclubs zorgt voor een drop-out bij minder getalenteerde jongeren, die de sportclub eerder zien als een ontmoetingsplaats met leeftijdsgenoten en in eerste instantie plezier willen maken. Daarnaast is er een nieuwe toestroom van leden vast te stellen rond de leeftijd van 35 jaar: terwijl de kinderen in de jeugdcategoryën deelnemen, willen de ouders ook actief zijn. Zij kiezen evenwel niet voor competitiesport maar eerder voor een gezonde, laagdrempelige sportbeoefening. Met Start 2 Run werd een aanbod gecreëerd dat een groot succes kende. Meer en meer stelt VAL vast dat er een behoefte is aan andere bewegingsvormen dan enkel het joggen. Ook de noden zijn verschillend: de jongeren hebben geen behoefte meer aan competitie maar willen wel nog een sociaal kader waarbinnen ze samen met vrienden aan hun fysiek kunnen werken. Bij de recreatieve volwassenen is er een behoefte naar méér dan alleen het joggen. VAL stelt vast dat twee derde van haar leden een competitied is en een derde een recreant. De clubs van de VAL zijn voornamelijk gericht op competitie. Daar wil men verandering in brengen. Daarnaast is er veel goede jogwerking voor volwassenen, maar weinig recreatieve werking voor jongeren (vanaf cadet). Bovendien stelt VAL vast dat de hype rond Start 2 Run over zijn hoogtepunt heen is.

INNOVATIEBEREIDHEID EN -CAPACITEIT

Bereidheid → willen we innoveren?
Capaciteit → kunnen we innoveren?

Innovatiebereidheid en –capaciteit – POSTER

STAP 1: Analyseer je innovatiemogelijkheden

Analyse (probleem)situatie

Organisatieniveau

Huidig beleidsplan sportfederatie *

Belangrijkste doelstellingen en speerpunten in ons beleidsplan?
Wat zijn onze sterktes?
Wat zijn onze zwaktes?

Ledenniveau

Mappingtool *

Optioneel: (drop-out) bevraging bij de leden *

Omschrijving van de (probleem)situatie
Indien van toepassing: afbakening doelgroep waar men wenst op in te zetten met het nieuw project

Innovatiebereidheid en –capaciteit

(Probleem)situatie

Belangrijkste conclusies uit de analyse van de (probleem)situatie

Innovatiebereidheid (willen we?)

Voorleggen op een interne vergadering van de federatie

Bereidheid om erop in te spelen?

NEE

JA

Evalueer de (probleem)situatie op basis van feedback van collega's en RvB
Cfr. Change management VSF *

Voorleggen op de Raad van Bestuur

NEE

Bereidheid om erop in te spelen?

JA

Mogelijkheden om een vernieuwend project op te zetten?

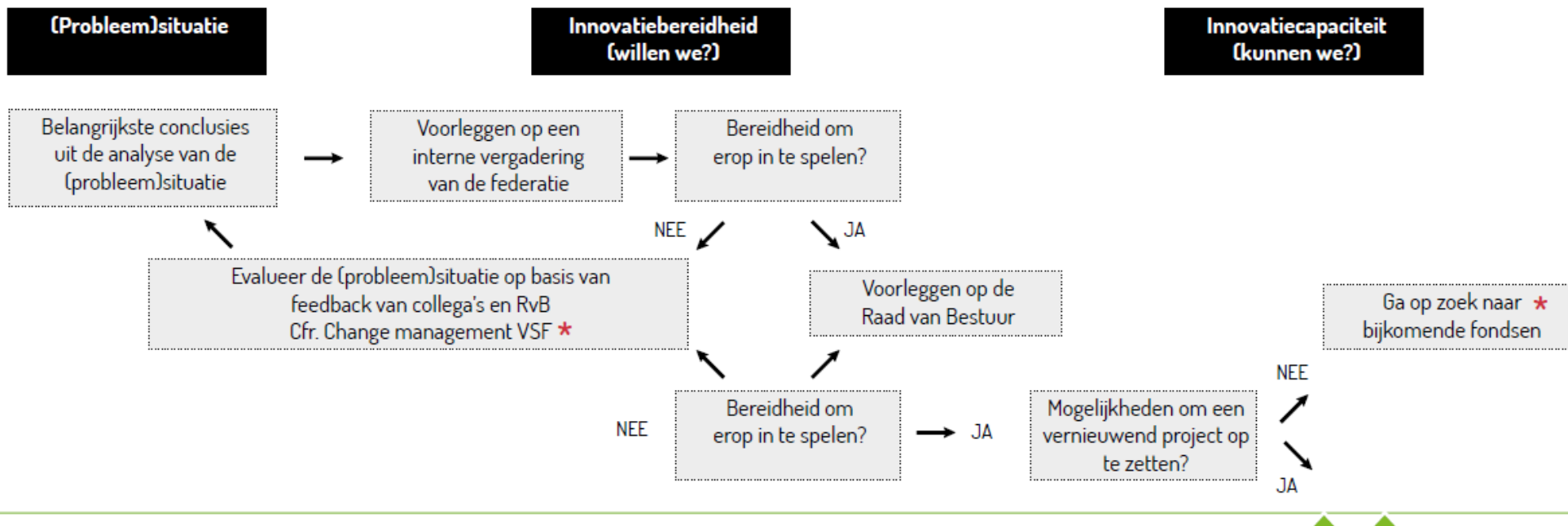
NEE

JA

Ga op zoek naar * bijkomende fondsen

Innovatiebereidheid en –capaciteit – POSTER

Innovatiebereidheid en –capaciteit

* ondersteunende documenten beschikbaar

Innovatiebereidheid en –capaciteit¹

- Een duidelijke omschrijving van de huidige (probleem)situatie is cruciaal, maar dit wordt pas waardevol als er draagvlak is binnen de federatie zodat de (probleem)situatie vertaald kan worden in concrete en nuttige ideeën en acties
- Hierbij ga je enerzijds op zoek naar innovatiebereidheid binnen je federatie, of met andere woorden: ‘willen we met onze federatie innoveren?’. Anderzijds ga je op zoek naar innovatiecapaciteit, ofwel: ‘hebben we de nodige middelen om te innoveren?’
- Kenmerkend voor deze fase:
  - Steun zoeken om in te spelen op de geschetste (probleem)situatie
  - Goedkeuring verkrijgen om in te spelen op de geschetste (probleem)situatie
  - Belangrijke organisatieleden enthousiast maken om in te spelen op de geschetste (probleem)situatie

Innovatiebereidheid en –capaciteit

Innovatiebereidheid (willen we innoveren?)

De steun van de leidinggevende(n) is vaak onmisbaar om een idee gepromoot te krijgen bij de personen met beslissingsbevoegdheid. Dit hangt bovendien in vele gevallen samen met het verzamelen van de nodige middelen. Daarom wordt de (probleem)situatie eerst voorgelegd op een **interne vergadering** van de sportfederatie. Eenmaal er voldoende draagvlak is onder de medewerkers van de federatie, kan de (probleem)situatie voorgelegd worden op de **Raad van Bestuur**. Daarom is het belangrijk om een steunende leidinggevende te hebben die in nauw contact staat met bestuurders en/of invloedrijke personen en deze contacten ook wil benutten om anderen bewust te maken van de (probleem)situatie.

Innovatiecapaciteit (kunnen we innoveren?)

Indien ook de Raad van Bestuur bereid is om in te spelen op de voorgestelde (probleem)situatie, kan er op zoek gegaan worden naar de nodige middelen om hiermee aan de slag te gaan. Bekijk intern en samen met de Raad van Bestuur of er **tijd en middelen** kunnen worden vrijgemaakt om een nieuw project op poten te zetten.

Aandachtspunten om innovatiebereidheid te verhogen

Zorg er voor dat de voorgestelde (probleem)situatie duidelijk geschetst is. Gebruik hierbij feitelijk cijfergegevens die de probleemsituatie onderbouwen (cfr. resultaten mappingtool). Bewaak eveneens dat er een link is tussen de (probleem)situatie en de speerpunten in het beleidsplan van de federatie. Daarnaast is het ook aan te raden dat je als creatief individu/team actief vraagt naar de mening van je collega's en bestuursleden. Vraag naar **feedback** en neem deze mee in de verdere ontwikkeling van je innovatiestrategie.

Innovatiebereidheid en –capaciteit – valkuilen

- Wat als er (nog steeds) geen bereidheid is om in te spelen op de voorgestelde (probleem)situatie?
  - Zie tips en tool voor veranderingsmanagement van VSF

TOOL

- Wat als de federatie niet de financiële mogelijkheden heeft om een vernieuwend project op te zetten om in te spelen op de voorgestelde probleemsituatie?
  - Ga op zoek naar bijkomende fondsen
  - Zie onder andere instructies voor fondsenwerving voor sportfederaties van VSF

TOOL

- De **Vlaamse Atletiekliga** (VAL) heeft binnen de federatie een Beleidscommissie Recreatie opgericht
- Momenteel heeft de VAL vier Beleidscommissie: competitie, recreatie, jeugd en topsport
- Deze beleidscommissies hebben de bevoegdheid en beslissingsrecht om projecten uit te werken en structureel de werking aan te passen
- Binnen de Beleidscommissie Recreatie wordt nagedacht over de uitbouw van het recreatief aanbod binnen de federatie. Hier komen onder andere het opzetten van nieuwe projecten in functie van recreatie aan bod
- De voorzitter van deze Beleidscommissie Recreatie zetelt eveneens in de Raad van Bestuur van de federatie en verdedigt de belangen van het recreatieve atletiekaanbod en de recreatieve sporters

Bij aanvang van het **Iedereen Krolft!** project was er binnen **S-Sport** aanvankelijk discussie om met het project van start te gaan of niet. De reden hiervoor was dat, op basis van de voorgaande sporttakkenlijst, Krolf niet subsidieerbaar was. Dit betekent dat eventuele nieuwe Krolfleden niet als subsidieerbaar konden doorgegeven worden aan Sport Vlaanderen. Uiteindelijk heeft de federatie besloten om het toch te implementeren omdat men er van overtuigd was dat men in een nieuwe Krolfclub ook andere erkende sporttakken kon toevoegen. Op deze manier kunnen leden in deze clubs naast Krolf ook andere sporten beoefenen (multisportclub).

In het kader van het project **Voetbal op maat – 2v2 dribbelvoetbal** van **Voetbalfederatie Vlaanderen**, stootte de federatie op redelijk wat weerstand. Men moest vaststellen dat het voetbalaanbod heel traditioneel is en dat er onder de opleiders en clubs vaak een rigide ingesteldheid is. Dit maakt het niet gemakkelijk om hen mee te krijgen in de nieuwe opleidingsvisie die in het kader van het project werd geïntroduceerd. Bovendien zitten de clubs vaak in een luxesituatie, ze voelen zich niet altijd genoodzaakt om bijkomende inspanningen te doen en open en breed te kijken naar andere mogelijkheden. Uiteindelijk is de federatie er toch in geslaagd om draagvlak te creëren, onder andere door het delen van goede praktijken.

GOOD
PRACTICE

Het project **3X3 rolstoelbasketbal 'Fun on Wheels'** kadert binnen het GIVE & GrOW project van **Parantee**, dat het rolstoelbasketbal in Vlaanderen wil doen groeien, verjongen en vernieuwen. Daarnaast omvat het GIVE & GrOW project ook bijscholingen voor rolstoelbasketbal, de Beneliga en de jeugdtrainingen. Het 3X3 rolstoelbasketbal 'Fun on Wheels' project paste perfect binnen het grootschalig project, waardoor er interne gedragenheid was voor het project binnen de federatie.

GOOD
PRACTICE

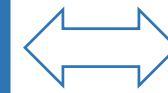
Het concept en het materiaal van de **Festivalwip** is uitgedacht door **VlaS** zelf. Hierbij kwam weinig of geen steun van de Koninklijke Nationale Bond der Belgische Wipschutters vzw afdeling Vlaanderen (KNBBW-VI). Er was een gebrek aan medewerking van de bond, zij hadden eerder een conservatieve reflex. Aangezien er van deze kant geen steun kwam, is VlaS zelf verder gegaan met het project.

STAP 2

ZOEK EN SELECTEER EEN INNOVATIESTRATEGIE

INNOVATIEPROCES

Stap 1
Analyseer je
innovatiemogelijk-
heden

Analyse
(probleem)situatie

Innovatiebereidheid
en -capaciteit

Stap 2
Zoek en selecteer
een
innovatiestrategie

Zoektocht
innovatiestrategieën

- I. Voorbereiding en inspiratie
- II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie
- III. Projectfiches
- IV. Finale selectie innovatiestrategie

PARTICIPATIEPROCES

Betrokkenheid
sportclubs

Bij elk van de vier
onderdelen van de
bouwsteen
'Zoektocht
innovatiestrategieën'

Stap 2 Zoek en selecteer een innovatiestrategie – ACTIEFICHE

- Waarom doe je dit?
  - Een **gepaste innovatiestrategie** is noodzakelijk om te kunnen **inspelen op de voorgestelde (probleem)situatie**
- Wat doe je?
  - Je gaat op zoek naar mogelijke innovatiestrategieën om een nieuw project uit te bouwen. Begin eerst bij een **inspiratiefase**. Vraag aan je collega's en eventueel aan externen om inspiratie op te doen op het internet, bij andere (sport)organisaties, etc. ter voorbereiding op de brainstormsessie in de volgende fase
  - Vervolgens organiseer je een **brainstormsessie** om op zoek te gaan naar mogelijke ideeën voor je innovatiestrategie. Betrek hierbij zowel personen van binnen als buiten jouw organisatie
  - Evalueer en prioriteer de ideeën die voortkomen uit de brainstorm. Welke ideeën bieden de meeste kansen? Welke ideeën zijn haalbaar en passen bij jouw federatie? Stel vervolgens een **projectfiche** op voor de beste ideeën uit de brainstormsessie
  - Je kan niet alles tegelijk doen, er moeten keuzes gemaakt worden. **Selecteer een innovatiestrategie** die je in de praktijk wenst te brengen
  - Vanaf deze stap in het innovatieproces is het cruciaal om met de sportclubs een **participatieproces** op te starten. De sportclubs zullen uiteindelijk de geselecteerde innovatiestrategie (mee) implementeren in de praktijk. Daarom is het essentieel om voldoende draagvlak bij de clubs te creëren
- Hoe doe je dit?
  - Je organiseert een **ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie**. Hiervoor kan je de GPS-brainstormmethodiek hanteren
  - Je creëert een draagvlak bij de **sportclubs door hen te betrekken** bij een aantal cruciale fases binnen deze tweede stap in het innovatieproces

---

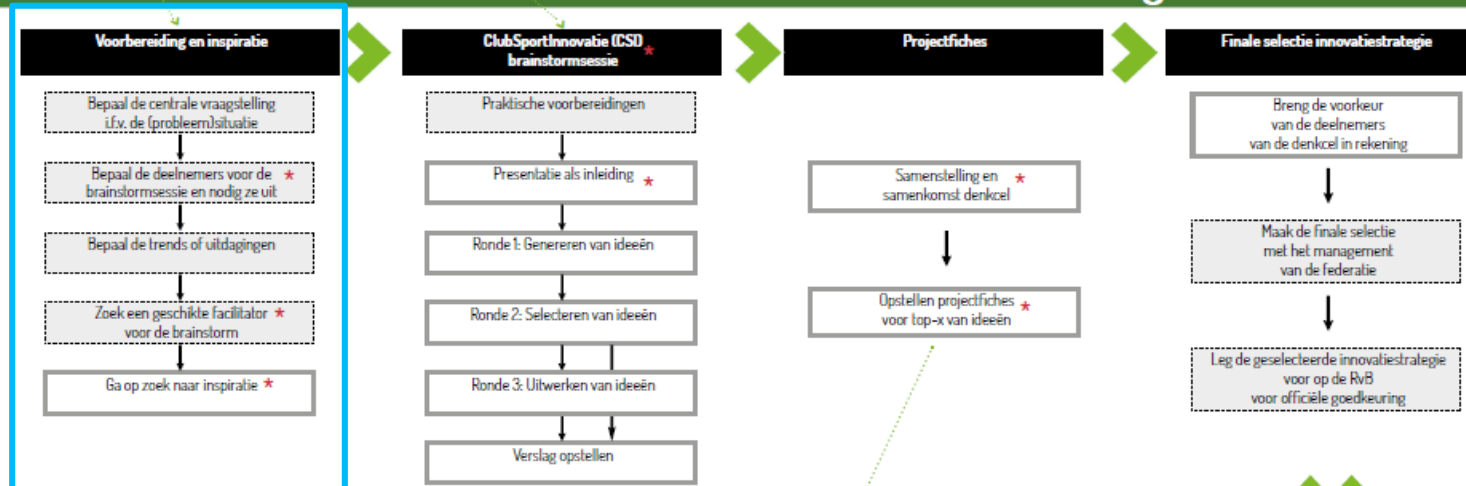
ZOEKTOCHT INNOVATIESTRATEGIEËN

- I. **Vorbereiding en inspiratie**
- II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie
- III. Projectfiches
- IV. Finale selectie innovatiestrategie

I. Zoektocht innovatiestrategieën – Voorbereiding en inspiratie – POSTER

STAP 2: Zoek en selecteer een innovatiestrategie

Betrokkenheid
sportclubs

I. Zoektocht innovatiestrategieën – Voorbereiding en inspiratie – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

I. Voorbereiding en inspiratie²

GPS-brainstormmethodiek

Na de analyse van de innovatiemogelijkheden (Stap 1) wordt in een tweede stap op zoek gegaan naar concrete ideeën voor de innovatiestrategie. Via een brainstormsessie gaan we op zoek naar nieuwe ideeën. Er wordt gewerkt met de GPS-brainstormmethodiek van Flanders DC omwille van de volgende redenen:

- De methodiek omvat een stapsgewijze en systematische aanpak
- Er wordt out of the box gedacht om zoveel mogelijk ideeën te genereren, om daarna te selecteren
- De methodiek vertrekt van trends en uitdagingen waar federaties mee geconfronteerd worden
- De methodiek kan gebruikt worden voor verschillende (beleids)vraagstukken; de centrale vraagstelling en de trends/uitdagingen kunnen aangepast worden in functie van het doeleinde
- Er is een concrete uitkomst na de brainstormsessie: een top-3 van ideeën (of top-2 of -4 of -5)
- De methodiek omvat een opstap richting de uitwerking van een projectplan (via projectfiches), zodat opvolging verzekerd is en het niet bij de brainstormsessie zelf blijft
- De GPS-brainstormkit kan gratis aangevraagd worden via Flanders DC

Indien federatie gebruik wensten te maken van een andere brainstormmethodiek, dan is dit uiteraard mogelijk.

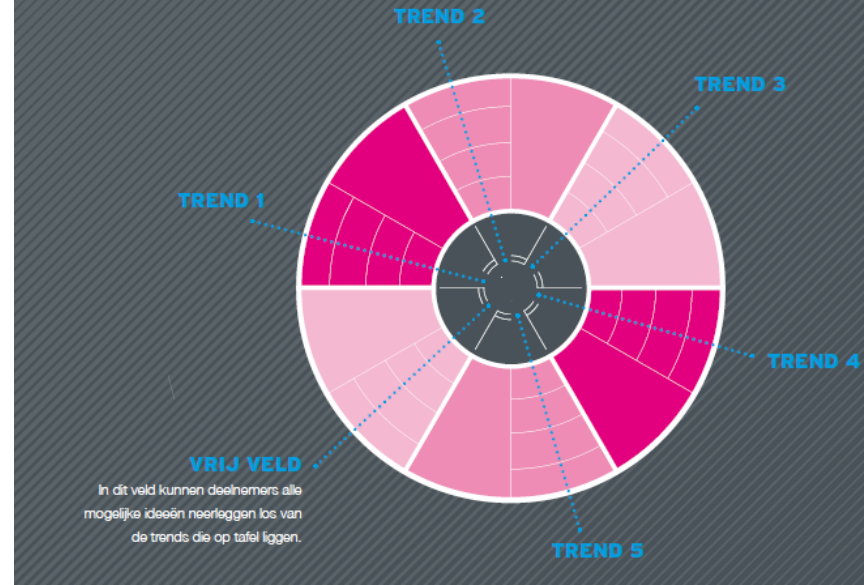
I. Voorbereiding en inspiratie²

- Vraag je GPS-brainstormkit gratis aan via de website van Flanders DC (zie tool)
- De GPS-brainstorm omvat een gestructureerde methode om met een groep van 8 tot 15 personen te brainstormen. We doen dat op basis van zes trends en ontwikkelingen waar je als organisatie voor staat (zie de zes velden van het GPS-bord op de volgende slide). Heel wat nieuwe trends en ontwikkelingen komen op ons af. Van vergrijzing over digitalisering tot een dalend aantal vrijwilligers. Trends en uitdagingen kunnen divers van aard zijn en elke organisatie heeft zijn eigen uitdagingen. De trends en ontwikkelingen worden afgesteld op de situatie van de sportfederatie
- De GPS-brainstormmethode werd gedurende de praktijktest gehanteerd om met de federaties op zoek te gaan naar innovatiestrategieën voor een verlichting van het sportaanbod in clubs, onder de naam ClubSportInnovatie-brainstorm of CSI-brainstorm. De methode van de GPS-brainstorm werd hierbij toegepast op de situatie en werking van Vlaamse sportfederaties, waardoor enkele kleine wijzigingen werden aangebracht aan de methodiek. De concrete toepassing van de GPS-methodiek in functie van de CSI-brainstormsessies wordt toegelicht in de volgende slides

I. Voorbereiding en inspiratie²

DE 6 VELDEN VAN HET GPS-BORD

Bron: Flanders DC

- Ter voorbereiding van de CSI-brainstormsessie moeten de volgende elementen ingevuld worden:
  - Bepaal de centrale vraagstelling i.f.v. de (probleem)situatie
  - Bepaal de deelnemers voor de brainstormsessie en nodig ze uit
  - Bepaal de trends of uitdagingen
  - Zoek een geschikte facilitator voor de brainstorm
  - Ga op zoek naar inspiratie
- Deze elementen worden onderstaand verder besproken

I. Voorbereiding en inspiratie – Bepaal de centrale vraagstelling

- Zoek een duidelijke vraag die centraal staat tijdens de brainstormsessie. Hiermee wordt uiteraard beoogd om een oplossing te vinden voor de in Stap 1 gedetecteerde probleemsituatie. Maak de vraag actiegericht, ambitieus en open. Ga zo breed mogelijk, dat laat veel ideeën toe. Het beste begint u met 'Hoe kunnen we ...'. Op die manier stuurt de vraag de deelnemers niet in een specifieke richting². Zorg ervoor dat de vraagstelling gericht is op de (probleem)situatie

CASE

- Centrale vraagstelling bij de CSI-brainstormsessies tijdens de praktijktest:
  - 'Hoe kunnen we tot een verlichting van het aanbod in onze sportclubs komen?'
- In tegenstelling tot de andere federaties heeft Badminton Vlaanderen een specifiekere centrale vraagstelling bij de CSI-brainstormsessie vooropgesteld:
  - 'Hoe kunnen we via een verlichting van het aanbod meer vrouwen tot in de badmintonclub krijgen?'

I. Voorbereiding en inspiratie – Bepaal de deelnemers en nodig ze uit²

- Een CSI-brainstormsessie doe je best met minimum 8 en maximum 15 mensen
- Ga zo breed mogelijk bij het bepalen van de deelnemers
- Betrek medewerkers met een verschillende functie binnen je federatie. Verschillende inzichten leiden vaak tot verrassende ideeën
- Betrek vertegenwoordigers vanuit de sportclubs bij de brainstormsessie. De sportclubs zullen uiteindelijk de gekozen innovatiestrategie (mee) in de praktijk brengen, dus is het cruciaal om in deze fase reeds een draagvalk te creëren bij de clubs
- Betrek externe deelnemers: leden, andere sportorganisaties/federaties, kennisinstellingen, studenten, creatieve kennissen, andere stakeholders, etc. Je zal merken dat hun bijdrage zeer waardevol zal zijn en dat ze soms volledig andere accenten leggen. Externe deelnemers zijn uiteraard ook handig als je zelf maar met enkele medewerkers bent in je federatie
- Een goede verhouding is 2/3 internen en 1/3 externen
- Belangrijk is om mensen te selecteren die open-minded zijn en out of the box kunnen denken
- Maak bij aanvang een lijst van mogelijke deelnemers. Stel hiernaast eventueel een reservelijst op voor in het geval er onvoldoende deelnemers aanwezig kunnen zijn
- Leg een datum, tijdstip en locatie vast voor de brainstormsessie en nodig de deelnemers uit (zie template uitnodiging CSI-brainstormsessie in de tool)

I. Voorbereiding en inspiratie – Bepaal de deelnemers en nodig ze uit

Ter illustratie: genodigden CSI-brainstormsessies

- Rugby Vlaanderen:
  - Personeel Rugby Vlaanderen: Directeur, Recreatief coördinator
  - Bestuurder Rugby Vlaanderen
  - Voorzitter Rugby Vlaanderen
  - Voorzitter RFC Gent en consultant stad Gent
  - Sportdienst Hasselt en medeoprichter RC Hasselt
  - Voorzitter RC Schilde
  - Marketeer en oprichter RC Roeselare
  - Creative director bij De Formatie VOF en medeoprichter RC Beernem
  - Voorzitter RC Leuven
  - Medewerker Baseball en Softbal liga
  - Medewerker Touch Belgium

Ter illustratie: genodigden CSI-brainstormsessies

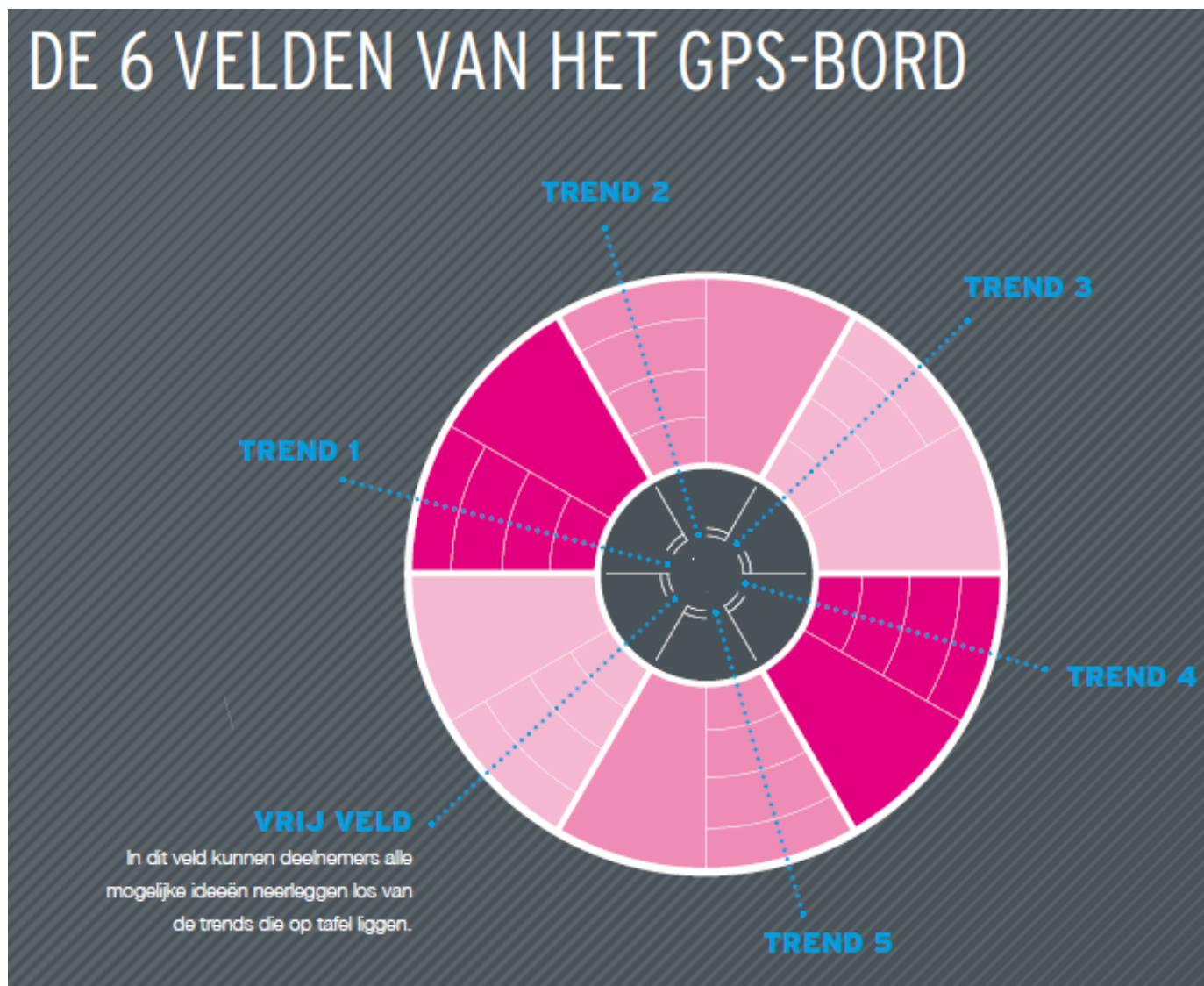
- Cycling Vlaanderen:
  - Personeel Cycling Vlaanderen: Sporttechnisch medewerker, Sporttechnisch coördinator, Trainer Topsportschool, DSKO, Boekhouder, Topsportcoördinator, ICT en Websitebeheerder, communicatiemedewerker, Recreatief coördinator
  - Medewerker Vlaamse Wielerschool
  - Clubbestuurder Rudyco
  - Consultant, ex-directeur Flanders Classics
  - Ex-wielrenster, bestuurslid Gaverzicht
  - Ex-wielrenster

I. Voorbereiding en inspiratie – Bepaal de trends of uitdagingen

- Het GPS-brainstormbord dat als instrument gebruikt wordt om de brainstormsessies te leiden, bestaat uit zes velden. Vijf velden hiervan worden ingevuld op basis van trends of uitdagingen waar de federatie voor staat. Daarnaast wordt een vrij veld voorzien om los van de trends ideeën te genereren
- Maak een lijstje van mogelijke invullingen van de vijf velden en bespreek deze intern binnen de federatie. Beslis voorafgaand aan de brainstormsessie samen welke vijf trends of uitdagingen het meest relevant zijn en op het bord zullen geplaatst worden. Zij dienen als inspiratie voor nieuwe ideeën. Je kan invulling geven aan deze trends of uitdagingen op basis van:
  - algemene trends in de samenleving en in de sport. Let wel dat je niet té specifiek bent. Hoe gedetailleerder een trend, hoe minder ruimte voor echte brainstorming. Kies dus ook enkele trends die op het eerste gezicht wat verder van je af staan. Dat leidt vaak tot meer creativiteit. Voor meer trends kan je onder andere terecht op onderstaande websites²:
    - www.flandersdc.be/gps
    - www.trendwatching.com
    - www.trendslator.nl
    - www.thefuturelaboratory.com
    - www.iconoculture.com
  - de belangrijkste conclusies uit de analyse van de (probleem)situatie op organisatieniveau, rekening houdende met de belangrijkste doelstellingen en speerpunten in het beleidsplan van de federatie
  - de belangrijkste conclusies uit de analyse van de (probleem)situatie op ledenniveau, rekening houdende met de resultaten van de mappingtool
- Maak van de gekozen trends een overzicht met een beknopte beschrijving om de deelnemers op weg te helpen

I. Voorbereiding en inspiratie – Bepaal de trends of uitdagingen

Bron: Flanders DC

I. Voorbereiding en inspiratie – Bepaal de trends of uitdagingen

CASE

- Invulling van de vijf velden bij de CSI-brainstormsessie van Gezinssport Vlaanderen:
    - Multi- en intergenerationeel sporten
    - Beleviseconomie – fun
    - Flexibele sportverbanden
    - Gezondheidsfocus
    - Digitalisering
- Deze vijf trends en uitdagingen werden gekozen op basis van algemene trends en de speerpunten in het beleidsplan

I. Voorbereiding en inspiratie – Bepaal de trends of uitdagingen

- Invulling van de vijf velden bij de CSI-brainstormsessie van Rugby Vlaanderen:

CASE

- Jeugd
- 17-20 jaar
- 35+
- 55+
- Vrouwen

→ Deze vijf doelgroepen werden geselecteerd op basis van de uitkomsten van de mappingtool uit 'Stap 1 Analyseer je innovatiemogelijkheden'

- Invulling van de vijf velden bij de CSI-brainstormsessie van Badminton Vlaanderen:

CASE

- Gezondheidsfocus (meer inzetten op gezondheidsgerelateerde motieven van sportbeoefening)
- Sociale aspect van sportbeoefening
- Combinatie van werk en gezin
- Bereik van doelgroepen
- Voorzien van een levenslang sportaanbod

→ Deze vijf trends en uitdagingen werden gekozen op basis van algemene trends in de samenleving en de sport

I. Voorbereiding en inspiratie – Zoek een geschikte facilitator voor de brainstorm

- De rol van een brainstormbegeleider is niet te onderschatten in het brainstormproces. Een sterke facilitator zorgt voor meer en betere ideeën tijdens een brainstormsessie. Hij of zij zorgt er voor dat de deelnemers hun hoofden vrij hebben om te denken, bevordert een vlotte uitwisseling van ideeën en stimuleert het creatieve denken. Hij of zij leidt alles in goede banen, van basisideeën tot een concreet resultaat, zonder hierbij de deelnemers te beïnvloeden. De facilitator is voornamelijk gefocust op het proces, niet op de inhoud³
- Idealiter wordt de CSI-brainstormsessie gemodereerd door een persoon van buiten de federatie
- Hiervoor kan je beroep doen op:
  - een professionele brainstormfacilitator via Flanders DC (tegen betaling), zie <http://www.flandersdc.be/nl/gids/tools/consultants>
  - ondersteuning vanuit VSF
- Is het niet mogelijk om beroep te doen op een extern persoon of wens je de brainstorm zelf te faciliteren? Houd dan rekening met de volgende profielschets van een goede brainstormfacilitator³ (zie ook tool):
  - Een brainstormfacilitator is (karakteristieken) ...
enthousiast, luistervaardig, humoristisch, flexibel, empathisch, creatief (al denk hij zelf niet mee), zorgzaam, verbindend (brengt mensen samen), motivator, neutraal, bescheiden, geduldig, inspirerende (zonder sturend te zijn), integer, spontaan, analyserend, samenvattend, open-minded

I. Voorbereiding en inspiratie – Zoek een geschikte facilitator voor de brainstorm

- Een goede brainstormfacilitator (taken) ...
  - heeft vooraf een goede kennis van de probleemsituatie
  - zorgt voor een slimme inzet van de gekozen techniek
  - zorgt voor een duidelijk proces en spelregels. Het is de taak van de facilitator om deze regels in stand te houden en de deelnemers hier tussendoor aan te herinneren
  - weet een energiek, creatief en vertrouwd klimaat te scheppen tijdens de sessie
  - stimuleert creativiteit en het out of the box denken
  - zorgt voor een evenwichtige inbreng van alle deelnemers
  - voorziet onmiddellijk feedback of bijsturing als er afgedwaald wordt
  - zorgt er voor dat de vooropgestelde vraagstelling centraal blijft staan
  - laat geen enkel idee verloren gaan. Er bestaan geen slechte ideeën, alleen ideeën waarvan de bruikbaarheid nog niet volledig onderzocht is
  - maakt gebruik van humor. Humor is een van de meest krachtige hulpmiddelen van de brainstorm facilitator. Het ontbindt grenzen, helpt de deelnemers zich los te maken en moedigt mensen aan om hun ogen te openen voor nieuwe ideeën
  - neemt zelf niet deel aan de brainstormsessie. Een brainstorm faciliteren is een dienst, geen persoonlijk platform. Het moet een onbaatzuchtige daad zijn die anderen in staat stelt om op hun eigen oplossingen te komen - hoe verschillend die ook kunnen zijn van de ideeën van de facilitator
  - zorgt voor een goede timing

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

- Ter voorbereiding van de brainstormsessie is het interessant om al wat inspiratie op te doen rond de centrale vraagstelling. Betrek hierbij ook je collega's
- Het internet is een gedroomde plaats om ideeën op te doen. Surf regelmatig wat rond en blijf op de hoogte van de laatste trends⁴
- Blijf op de hoogte over de activiteiten van andere organisaties, ook dit kan als inspiratie dienen:
  - Waar zijn andere Vlaamse sportfederaties mee bezig? (zie praktijkvoorbeeld 3X3 rolstoelbasketbal van Parantee hieronder en ter inspiratie ook de praktijkvoorbeelden in Claes e.a., 2017)
  - Houd contact met je collega-federaties uit andere landen. Hebben zij activiteiten of projecten die inspirerend kunnen zijn? (zie praktijkvoorbeelden hieronder We are freerunning van Gymnastiekfederatie Vlaanderen, Iedereen Krolft! van S-Sport, Elke stap telt! van OKRA-SPORT en Streethandball van de Vlaamse Handbalvereniging)
  - Wat doen andere sportorganisaties (bv. commerciële organisaties, sportdiensten, etc.)? (zie praktijkvoorbeeld hieronder Skateboard Academy van FROS)
  - Kijk eventueel ook naar niet-sportgerelateerde organisaties (bv. sociale organisaties met een sportaanbod, bedrijven, etc.) (zie praktijkvoorbeeld hieronder FitFree van de Vlaamse Atletiekliga)

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

- Naast een eigen voorbereiding op de brainstormsessie, kan je hetzelfde vragen aan de genodigden van de brainstormsessie. Dit kan er voor zorgen dat het denkproces al op gang komt en de sessie vlotter verloopt
- Een week voordat de brainstormsessie ingepland staat, kan je een herinneringsmail sturen naar de personen die bevestigd hebben dat ze aanwezig zullen zijn (zie template uitnodiging CSI-brainstormsessie in de tool)

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

- Zoek je inspiratie niet te ver!
- Mogelijks worden er binnen de clubs van je federatie reeds mooie innovatieve projecten in de praktijk gebracht die inspirerend kunnen zijn voor de federatie en de andere clubs
- Informeer hieromtrent bij je sportclubs zodat je op de hoogte bent van alle innovatieve activiteiten
- Op deze manier is het mogelijk dat een project dat reeds in een bepaalde club geïmplementeerd wordt, bottom-up tot bij de federatie komt en verder verspreid wordt naar de andere clubs (zie praktijkvoorbeelden High5 Korfbal en sChOOL-JITSU)

Binnen de **Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse Liga** (KBKB) speelde men al even met het idee om op zoek te gaan naar een aangepaste korfbalformat voor in het lager onderwijs. De federatie stond in contact met iemand vanuit een lokale club in de regio Retie-Dessel om dit project samen verder uit te werken. Deze contactpersoon had al een bepaald concept voor ogen, namelijk het High5. Dit concept was op dat moment nog niet sporttakspecifiek. In samenwerking heeft men dit concept verder uitgewerkt in functie van korfbal. Zo is men gekomen tot een materiaalbox om aan de clubs aan te bieden. Daarnaast werd een concept voor **High5 Korfbal** uitgewerkt dat perfect op 35 à 40 minuten toepasbaar is, ideaal voor in de les LO.

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

- Het idee voor het **sChOOL-JITSU** project van de **Vlaamse Ju-Jitsu Federatie** ontstond enkele jaren geleden in Brussel bij de Brussels Brazilian Jiu Jitsu Academy, in samenwerking met Buurtsport Brussel. Sinds 2001 is deze club van de VJJF gestart met lessen Braziliaanse Jiu Jitsu in de Brusselse scholen. Onder de naam ‘Brussels SchoolGrappling Network’ trekt een sportmonitor naar de scholen. Bij SchoolGrappling wordt er gevochten in de gewone kledij, want er is geen tijd om een kimono aan te trekken. Het gaat er om dat de kinderen zich volledig kunnen ontladen, ravotten met elkaar zonder elkaar pijn te doen en vooral plezier kunnen maken
- De Vlaamse Sportfederatie (VSF) was op dat moment samen met Demos vzw bezig met een project over maatschappelijk kwetsbare jongeren en over hoe allochtonen hun weg kunnen vinden naar de sportclub. VJJF had de reputatie om allochtone jongeren goed te kunnen bereiken. Tegelijkertijd kwam de oproep voor ‘innovatieve projecten voor laagdrempelig sporten’ vanuit het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Op dat moment is VJJF samen met Demos vzw beginnen nadenken hoe het succesvolle concept uit Brussel toegepast kon worden in andere steden. In 2013 werd het SchoolGrappling samen met de VJJF verder ontwikkeld en omgedoopt tot het sChOOL-JITSU met als doel dit concept verder te verspreiden over heel Vlaanderen

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

Voor haar project **3X3 rolstoelbasketbal Fun on Wheels** is **Parantee** inspiratie gaan zoeken bij een andere federatie. 3X3 basketbal is een nieuwe, hippe, populaire vorm van rolstoelbasketbal. Ook in het validenbasketbal wint deze variant aan populariteit. De Vlaamse Basketballiga (VBL) heeft reeds een 3X3 Basketball concept dat ze implementeren in de praktijk. Tijdens de editie van hun '3X3 Masters' in 2013 kon de VBL rekenen op een recorddeelname van meer dan 300 teams aan één of meerdere toernooien. Met een nieuw project wilt Parantee verder bouwen op het bestaande 3X3 concept en dit toepassen op het rolstoelbasketbal. Hiervoor zal Parantee eveneens samenwerken met VBL.

Gymnastiekfederatie Vlaanderen heeft voor haar project **We are freerunning** inspiratie opgedaan op een congres van de Internationale Turnfederatie. Hier werd een project als goed voorbeeld voorgesteld van een federatie die freerunning reeds implementeerde. Ook in Nederland was men er al mee van start gegaan. Uit cijfers van Nederland blijkt dat freerunning een groot succes heeft. De KNGU (Nederlandse GymUnie) startte in 2012 met de opleiding van de lesgevers. In 2013 werd het dan effectief geïmplementeerd in de clubs wat leidde tot 57 nieuwe clubs. Voor de opleiding van freerunning-begeleiders in Vlaanderen wordt er samengewerkt met Jump Freerun, een organisatie die in Nederland al samenwerkt met de KNGU (Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie) om hun lesgevers kwaliteitsvol op te leiden.

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

S-Sport heeft haar inspiratie gehaald op een buitenlands congres rond sporten die in andere landen recreatief worden aangeboden. Men heeft de sporttak **Krolf** overgenomen en aanpassingen doorgevoerd in functie van Vlaanderen. De sport heeft haar degelijkheid en nut al bewezen in landen zoals Denemarken waar meer dan 135 clubs de sport beoefenen. Bovendien is er een groeiende interesse vanuit Engeland, Duitsland en Oostenrijk.

OKRA-SPORT gaat regelmatig naar studiedagen om inspiratie op te doen. Na een van dergelijke studiedagen was men binnen de federatie bezig over het succes van het Start 2 Run concept. OKRA-SPORT wilde een gelijkaardig concept lanceren, maar aangepast aan de doelgroep en doelstellingen van de federatie. Dit heeft men verder uitgewerkt door lopen te vervangen door stappen in het project **Elke stap telt!**

De **Vlaamse Handbalvereniging** heeft kennisgemaakt met **Streethandball** via een uitwisselingsproject met de Deense Handbalfederatie. In Denemarken werd het concept reeds gebruikt op scholen als eerste instap naar het handbal. VHV heeft dit idee overgenomen. Het concept op zich is vrij en zeer flexibel. Zo kan er zelf beslist worden of bepaalde spelregels al dan niet worden toegepast.

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

- Het project **Skateboard Academy** van **FROS** is vraaggestuurd ontstaan. Vanuit de basis kwamen er signalen met de vraag of FROS mee kon zorgen voor een kwalitatief gestructureerd aanbod, initiaties en kampen inzake skateboards en bij uitbreiding een reguliere clubwerking. FROS is hier op in gegaan
- De doelgroep die men in dit project voor ogen had, bereik je niet op via de traditionele weg van bovenuit. Het is belangrijk om bottom-up te werken. Daarom is men vooral gaan kijken naar wat er al aanwezig was inzake skateboards: skaten speelt zich af in skateparken, vaak openbare domeinen die gekenmerkt zijn door vrijheid van toegang. Via deze outdoor skateparken was het moeilijk om een aanspreekpunt of een contactpersoon te vinden voor de federatie. Daarnaast zijn er ook indoorparken, die vaak wel gestructureerd zijn. Daarom heeft FROS de indoor parken eerst aangesproken. Op een aantal locaties was er al op een zekere manier een georganiseerd aanbod. Met de verantwoordelijken binnen deze indoor parken heeft FROS een samenwerking opgestart

I. Voorbereiding en inspiratie – Ga op zoek naar inspiratie

FitFree

Het initiatief tot de opstart van **FitFree** project is ontstaan naar aanleiding van de resultaten van de analyse probleemsituatie. Vervolgens is de **Vlaamse Atletiekliga** gaan zoeken naar mogelijkheden om de recreatieve werking in de clubs op te waarderen. Dit is gebeurt in overleg met de recreatiecommissie en op basis van de vaststellingen die voortkwamen uit het cijfermateriaal. Vervolgens is de VAL voor de verdere ontwikkeling van het project een samenwerking aan gegaan met een externe partner, Peter De Voght. Hij had in samenwerking met scholen al sterk ingezet op recreatiesport bij jongeren en is creatief in het ontwikkelen van sportieve programma's. Daarnaast was ook Axitect, een marketingbureau, betrokken bij de ontwikkeling. Dit is een ontwikkelaar van bewegingsprojecten rond gezondheid en voeding en beschikt eveneens over een groot netwerk. Met deze partijen heeft VAL een brainstorm gedaan. Hieruit is het FitFree concept naar voor gekomen, met als uitgangspunt dat atletiek niet alleen lopen, werpen, springen is, maar ook het opbouwen van conditie. Dit concept wil men gebruiken om voor recreatieve jeugd en voor volwassenen die uit Start 2 Run vallen een alternatief te bieden.

ZOEKTOCHT INNOVATIESTRATEGIEËN

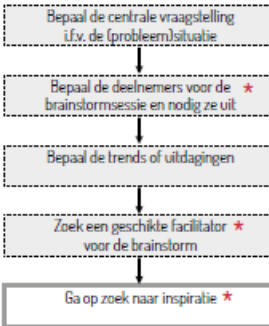

- I. Vorbereiding en inspiratie
- II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie**
- III. Projectfiches
- IV. Finale selectie innovatiestrategie

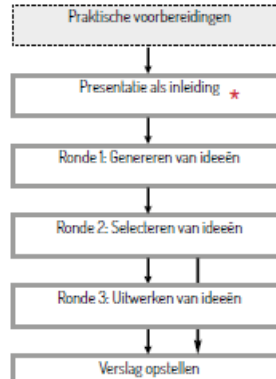
II. Zoektocht innovatiestrategieën – ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie – POSTER

STAP 2: Zoek en selecteer een innovatiestrategie

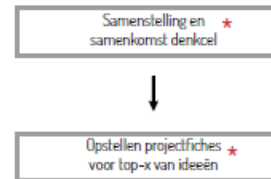
Vorbereiding en inspiratie

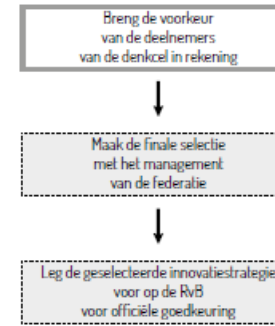
ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie *

Projectfiches

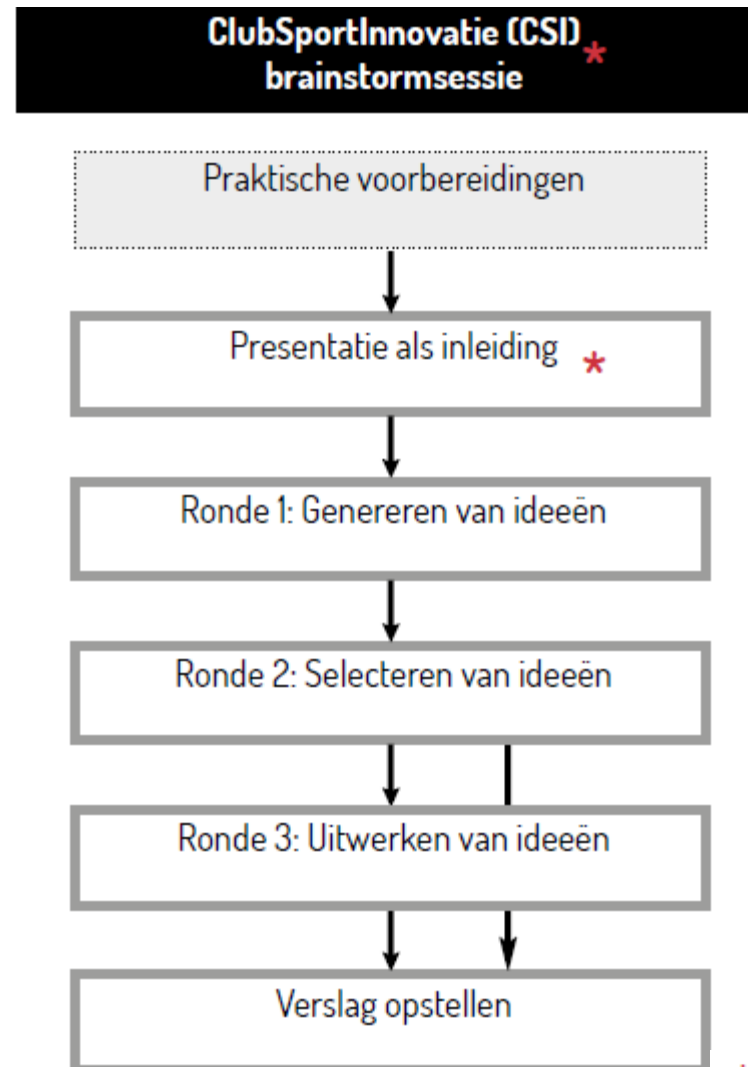

Finale selectie innovatiestrategie

Betrokkenheid sportclubs

II. Zoektocht innovatiestrategieën – ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie

- Nu we de nodige voorbereidingen getroffen hebben, kunnen we van start gaan met onze zoektocht naar innovatiestrategieën door de organisatie van een CSI-brainstormsessie
- Doelstelling van de CSI-brainstorm: zoektocht naar een innovatiestrategie, die inspeelt op de centrale vraagstelling, en die de sportfederatie in de praktijk wenst te brengen
- Duur CSI-brainstormsessie: +/- 2,5 uur
- De opbouw van de CSI-brainstorm ziet er als volgt uit:
  - Praktische voorbereidingen
  - Presentatie als inleiding op de sessie
  - Ronde 1: Genereren van ideeën (40 à 70 minuten)
  - Ronde 2: Selecteren van ideeën (30 minuten)
  - Ronde 3: Uitwerken van ideeën (30 à 45 minuten)
  - Verslag opstellen

II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie – Praktische voorbereidingen²

- Zorg voor de logistiek en maak afspraken over het verslag
  - Zorg ervoor dat je niet wordt gestoord. Ga desnoods naar een externe locatie. Zorg voor een ruimte waar je met de groep rond een grote tafel kan zitten, waar er rond het GPS-bord gewerkt kan worden
  - Voorzie een flipchart en stiften, veel post-its en pennen
  - Spreek op voorhand af wie van de deelnemers het verslag maakt. Dit is heel belangrijk: de resultaten kunnen best binnen de tien dagen aan alle deelnemers worden rondgestuurd
- GPS-bord, tafelschikking, flipchart
  - Voor het begin van de sessie maak je de flipchart klaar: Schrijf op een eerste blad de vraagstelling duidelijk op. Verdeel een tweede blad in twee helften: één met titel 'Sportfederatie', één met titel 'Sportclubs'
  - Zorg dat het GPS-bord op tafel ligt met in het midden de titels van de vijf trends plus één vrij veld. Dit laatste veld dient voor alle mogelijke ideeën die niets met de trends te maken hebben. Leg het beschrijvende overzicht dat je van de trends hebt gemaakt op de tafel. Zorg dat minstens elk duo een overzicht heeft
  - De deelnemers nemen plaats rond het bord
  - Leg uit dat ze in duo's moeten zitten. Elk duo zet zich aan één veld van het bord. Zet nooit iemand alleen aan een veld, ook al is het aantal oneven. Maak dan een trio in plaats van een duo. Als je met minder dan 12 bent, dan bezet je niet het volledige bord. Toch is het aangeraden om ook in dat geval met vijf trends en een vrij veld te werken. Dat levert immers meer kansen op voor meer goede ideeën. Er zal dan een duo zijn dat twee keer voor een leeg veld moet beginnen

II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie – Presentatie als inleiding

- Bereid een presentatie voor als inleiding op de sessie. De presentatie dient als opwarmer om de deelnemers klaar te maken voor de brainstorm en om meer inzicht te verschaffen in de (probleem)situatie waar men als sportfederatie op wenst in te spelen
- In deze presentatie kunnen de volgende elementen aan bod komen (zie template voor de presentatie via de tool):
  - Toelichting bij de centrale vraagstelling (in de tool werd meer uitleg voorzien rond concepten als ‘innovatie’ en ‘verlichting van de sportdeelname’)
  - Duiding bij de (probleem)situatie op basis van de belangrijkste bevindingen uit ‘Stap 1 Analyseer je innovatiemogelijkheden’
    - Op organisatieniveau: cfr. beleidsplan
    - Op ledenniveau: cfr. mappingtool
  - Voorstelling van de vijf geselecteerde trends/uitdagingen op het GPS-bord
  - Toelichting bij de opbouw van de brainstormsessie
- Maak deze presentatie niet te lang, voorzie hiervoor maximum vijftien minuten tijd zodat er nog voldoende tijd over blijft voor de brainstorm zelf
- De template van de presentatie kan aangepast worden in functie van de huisstijl van je federatie en aangevuld worden in functie van je brainstormsessie (centrale vraagstelling, cijfermateriaal, trends/uitdagingen, etc.)

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 1: Genereren van ideeën²

- Tijdsduur: 40 à 70 minuten
- Voorbereiding en uitleg:
  - Geef aan dat elk duo ideeën moet genereren die aan de centrale vraagstelling voldoen, rekening houdend met de trend waarvoor ze zitten. Geef aan dat de ideeën ook gek, buiten-de-orde, ... Mogen zijn en dat men niet aan budgetten of andere beperkingen hoeft te denken
  - Geef aan dat het bord na een bepaalde tijd zal ronddraaien zodat iedereen voor elke trend ideeën kan genereren
  - Geef aan dat alle ideeën goed zijn en opgeschreven moeten worden: stel je oordeel uit want 'quantity breeds quality'
  - Leg uit dat ze meer info over hun trends vinden in het trendoverzicht. Leg daarbij uit dat het vrije veld dient voor alle mogelijke ideeën die misschien niet onder één van de trends zouden vallen
  - Leg uit dat ze hun ideeën op post-its dienen te schrijven (één idee per post-it) en dit op het veld moeten plakken waaraan ze zitten. Vraag in hoofdletters te schrijven en zo concreet mogelijk te zijn. Laat de ideeën met viltstift opschrijven. Dat leest makkelijker
- Start de sessie:
  - Steeds aangeven om het bord te draaien en dit volgens een op voorhand gemaakt tijdschema. Pas dit aan afhankelijk van de beschikbare tijd en de 'flow' van de groep. Zelfs met de minimumtijd krijg je al heel wat ideeën op tafel
  - a. Min. 8 – Max. 12 minuten, dan draaien
  - b. Min. 7 – Max. 12 minuten, dan draaien
  - c. Min. 6 – Max. 10 minuten, dan draaien
  - d. Min. 5 – Max. 10 minuten, dan draaien
  - e. Min. 4 – Max. 8 minuten, dan draaien
  - f. Min. 4 – Max. 8 minuten (laatste keer draaien zodat elk duo terug bij hun beginsegment komt)

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 1: Genereren van ideeën²

- Groeperen van ideeën:
  - Aan het einde van de eerste ronde zit iedereen terug voor zijn 'beginveld'. Elk duo maakt voor dit veld gedurende vijf minuten een opdeling tussen ideeën die realiseerbaar zijn op clubniveau en ideeën waarvoor initiatief/ondersteuning van de federatie vereist is. Gebruik hiervoor de kolommen op het GPS-bord: laat de ideeën die realiseerbaar zijn op clubniveau op de linkse helft van het veld leggen; en ideeën waarvoor initiatief/ondersteuning van de federatie vereist is op de rechtse/gearceerde helft
  - Gropeer post-its met gelijkaardige ideeën

CSI-brainstormsessie Rugby Vlaanderen

CSI-brainstormsessie Gezinsport Vlaanderen

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën²

- Tijdsduur: 30 minuten
- Voorbereiding en uitleg:
  - Geef elk duo x-aantal stemmen die ze mogen gebruiken, afhankelijk van het totaal aantal ideeën op het bord:
    - Minder dan 50 ideeën: elk duo krijgt 8 stemmen
    - Tussen 50 en 100 ideeën: elk duo krijgt 12 stemmen
    - Meer dan 100 ideeën: elk duo krijgt 16 stemmen
  - Leg uit dat de men moet stemmen op die ideeën die de duo's echt fantastisch vinden, ideeën die ze echt zouden willen realiseren. Geef aan dat de duo's hun stemmen over alle ideeën op het bord moeten verdelen. Men kan een stem uitbrengen door een bol op een post-it te tekenen. Benadruk dat er in deze fase nog niet te veel vanuit de ratio en haalbaarheid gestemd dient te worden
  - Leg uit dat elk duo maximaal twee stemmen op één idee mag zetten, dus zoveel mogelijk verdelen over meerdere ideeën en niet alle stemmen op één idee
- Stemmen uitbrengen:
  - Laat de duo's opstaan en rond de tafel lopen. Blijf herhalen dat ze bij de keuze moeten kiezen met lef en voor ideeën die hen energie geven. Probeer het tempo er in te houden, als mensen snel en spontaan kiezen, dan kiezen ze voor de meest originele, out-of-the-box ideeën. Wie te lang blijft twijfelen, vervalt vaak in klassieke denkpatronen. De duo's krijgen hier 10 minuten voor

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën²

- Tellen van de stemmen – Ga in de volgende 20 minuten op zoek naar de topideeën:
  1. De ideeën waarop gestemd is worden opgesomd. Deze ideeën worden genoteerd op de flipchart: ideeën die realiseerbaar zijn op clubniveau in de linker kolom en ideeën waarvoor initiatief/ondersteuning vereist is vanuit de federatie in de rechter kolom. Start met de ideeën die minstens drie stemmen hebben. Ga hierna over naar de ideeën met twee stemmen, ...
  2. Ga na de ideeën met drie stemmen over tot de ideeën met twee stemmen en zo verder. Zorg dat je zeker stopt met opschrijven als je 20 ideeën hebt
  3. Als deze ideeën op de flipchart staan, vraag je nog even of iemand een 'joker' wil gebruiken: een idee dat zeker gekozen zou moeten worden, maar nog niet op de flipchart staat
  4. Misschien zijn sommige ideeën op de flipchart eigenlijk wel dezelfde, of kan men enkele ideeën samennemen zodat ze een nieuw 'groter' idee vormen. Bekijk dit in overleg met de deelnemers en verbind zulke ideeën met een viltstift in een andere kleur. Dit samennemen van ideeën gebeurt tussen alle ideeën (zowel op club- als federatieniveau)
  5. Nummer nu alle ideeën. Vraag aan elke deelnemer om uit die uiteindelijke lijst hun top-3 ideeën voor zichzelf te noteren. Er wordt een streepje gezet bij de ideeën waarop deelnemers stemmen om de topideeën te rangschikken

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën

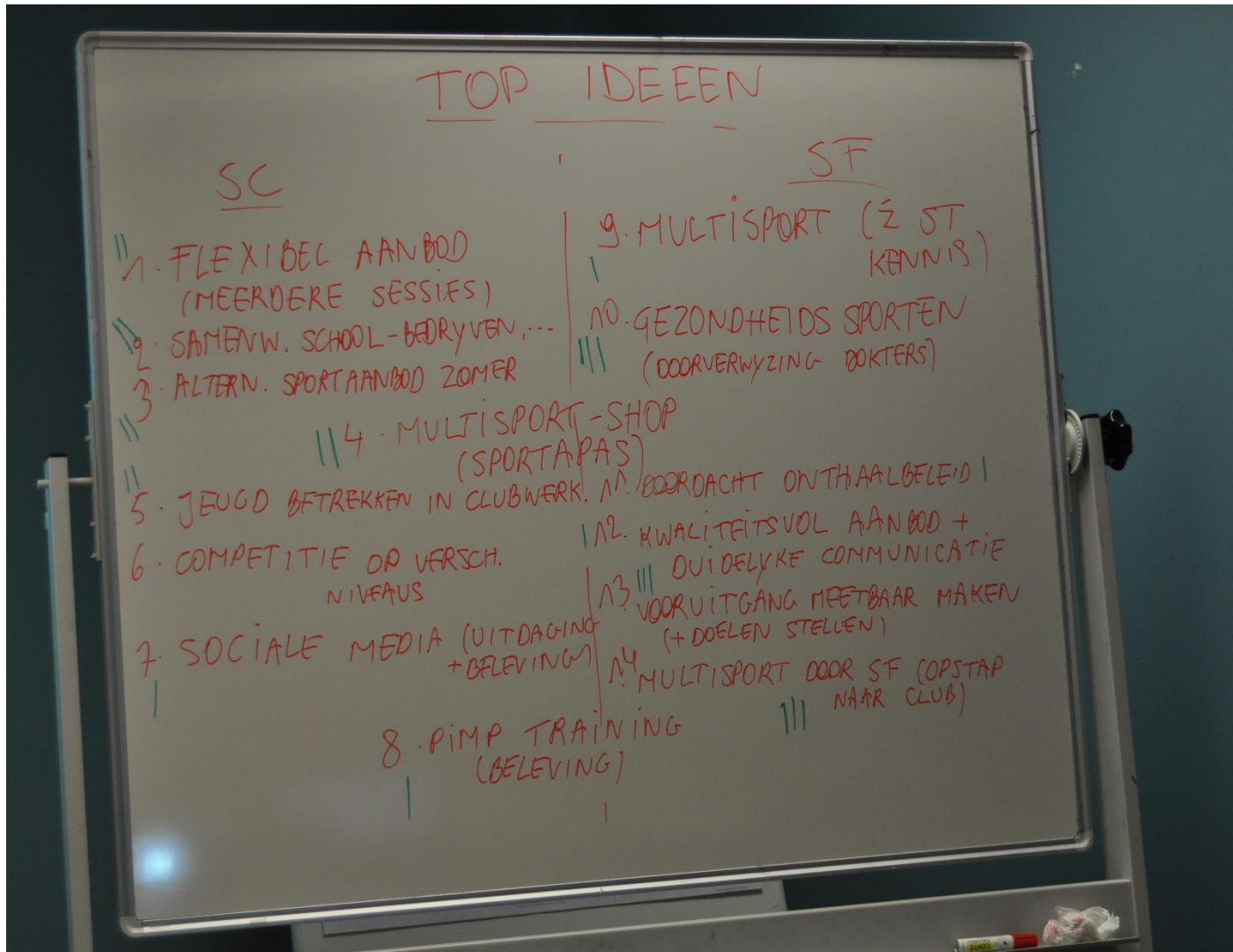
CSI-brainstormsessie Vlaamse Basketballiga

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën

CSI-brainstormsessie Badminton Vlaanderen

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën

CSI-brainstormsessie Sporta

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën

- Top-2 ideeën CSI-brainstormsessie Vlaamse Atletiekliga:
  - Aantrekken 'vrije lopers' via loopomlopen en applicatie (federatieniveau)
  - Nieuwe wedstrijdvormen voor jeugd U14 (federatieniveau)

- Top-4 ideeën CSI-brainstormsessie Cycling Vlaanderen:
  - Voorzien van gesloten omlopen (voor alle disciplines, inclusief BMX-pistes) (federatieniveau)
  - Systeem voor het ter beschikking stellen van materiaal + mogelijkheden tot uitwisseling van materiaal (federatieniveau)
  - Spelvormen – fun (federatieniveau)
  - Niveaugroepen i.p.v. leeftijdsgroepen (federatieniveau)

- Top-3 ideeën CSI-brainstormsessie Badminton Vlaanderen:
  - Inzetten op het maatschappelijk beeld van vrouwen (gelinkt aan vrouwelijke rolmodellen) (federatieniveau)
  - Promo B2B (gelinkt met communicatie over de voordelen van badminton, inclusief mentale voordelen) (federatieniveau)
  - Tool ontwikkelen voor planning (mogelijk naamgeving: 'Tinderton'), gelinkt aan babysit op toernooien (federatieniveau)

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën

- Top-4 ideeën CSI-brainstormsessies Rugby Vlaanderen:
  - De normen en waarden van de rugbysport verdedigen, via rugbyhelden of –ambassadeurs (federatieniveau)
  - Tag rugby in plaats van tackle rugby (inclusief touch rugby + mogelijk met het gezin) (federatieniveau)
  - Systeem voor het uitlenen van spelers + studentenclubs (federatieniveau)
  - 33cl vs 50cl (voorbeeld naar rugby 10's gaan i.p.v. rugby 15's) (federatieniveau)

- Top-3 ideeën CSI-brainstormsessie Vlaamse Basketballiga:
  - 3 x 3 (ruimer invullen + op maat) (federatieniveau)
  - Fitheidsbasketbal (federatieniveau)
  - Open trainingsmomenten (incl. lidgeld op maat) (federatieniveau)

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 2: Selecteren van ideeën

▪ Top-3 ideeën CSI-brainstormsessie Sporta:

- Flexibel aanbod (meerdere sessies organiseren van één training) (clubniveau)
- Inzetten op gezondheidssporten (inclusief doorverwijzen door dokter) (federatieniveau)
- Vooruitgang meetbaar maken (+ doelen stellen) (federatieniveau)

▪ Top-5 ideeën CSI-brainstormsessie Gezinssport

Vlaanderen:

- Inzetten op het rekruteren en behouden van vrijwilligers (vooral sporttechnisch), opleiding lokale bewegcoaches (federatieniveau)
- Bewegapplicatie, digitale tracking, gezondheidsprofiel gekoppeld aan een bewegprogramma (federatieniveau)
- Multimove tot 80+ (federatieniveau)
- Wekelijks vrijblijvend sportaanbod, multisport (1 tarief), o.b.v. lokale samenwerkingsverbanden (clubniveau)
- Sociale en extrasportieve activiteiten bevorderen (clubniveau)

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 3: Uitwerken van ideeën²

- Tijdsduur: 30 à 45 minuten
- In deze ronde werken de deelnemers voor elk van de topideeën een **projectfiche** uit. Daarna presenteren de deelnemers de uitgewerkte ideeën aan elkaar
- Voorbereiding:
  - Verdeel de topideeën onder de groep (drie à vier groepjes afhankelijk van het aantal ideeën en het aantal deelnemers). Als er meerdere ideeën zijn met veel stemmen kan men uiteraard meer dan drie ideeën uitwerken
  - Geef elke groep een projectfiche voor het uitwerken van de ideeën (zie template voor projectfiche via de tool)
  - Geef elke groep een flipchartvel waarmee het idee gepresenteerd kan worden

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 3: Uitwerken van ideeën²

- Uitwerken projectfiche: Op de projectfiche vat elke groep de essentiële elementen van zijn idee samen
  - Titel van het idee
  - Definitie van het idee: een korte beschrijving van wat het idee inhoudt in enkele zinnen
  - Voordelen: wat kunnen we meer, beter, sneller, goedkoper met dit idee?
  - Nadelen, valkuilen en belemmeringen: mogelijke risico's (technisch, organisatorisch ...) die kunnen optreden bij het idee
  - Oplossingen: hoe kunnen we belemmeringen oplossen of anticiperen op valkuilen?
  - Impact: wat moet er veranderen om het idee te realiseren? Denk aan de organisatie (zowel op club- als federatieniveau), processen, ...
  - Nodige partijen: met wie moeten we samenwerken om het idee te realiseren?
  - Opstellen van een actieplan: acties, verantwoordelijken en timing
- Presentatie:
  - Elke groep presenteert zijn idee. Houd de timing strikt in de gaten. Maximaal twee minuten per project!

II. CSI-brainstormsessie – Ronde 3: Uitwerken van ideeën

- Houd de tijdsduur van de brainstormsessie in het oog. De kans is reëel dat je na ‘Ronde 2: Selecteren van ideeën’ reeds 2,5 uur aan het brainstormen bent. Let op de concentratie van de deelnemers. Indien je merkt dat de focus van de deelnemers aan het afdwalen is, dan is het beter om de brainstormsessie na Ronde 2 te beëindigen. De derde ronde wordt dan in een aparte fase verder behandeld
- Bij de brainstormsessies gedurende de praktijktest, zijn we er niet in geslaagd om de derde ronde af te werken. Daarom wordt het uitwerken van ideeën in het volgende onderdeel als aparte fase aangehaald

II. CSI-brainstormsessie – Verslag opstellen²

- Binnen de tien dagen moet iemand die deelnam aan de sessie het verslag hebben gemaakt en doorgestuurd aan alle deelnemers
- In dit verslag zit een lijst met de ideeën die uiteindelijk op de flipchart zijn opgeschreven, alle post-its die op het bord lagen, en indien men Ronde 3 heeft kunnen afwerken, ook de projectfiches

II. CSI-brainstormsessie

De idee rond het **King Pong** project van de **Vlaamse Tafeltennisliga** is ontstaan bij de projectoproep voor ‘innovatieve projecten voor laagdrempelig sporten’ vanuit het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Dit idee is zelf verder uitgewerkt op basis van een brainstormsessie. Op vlak van oefenstof is VTTL inspiratie gaan halen bij ‘Baby Ping’ een project van de Franse Tafeltennisfederatie.

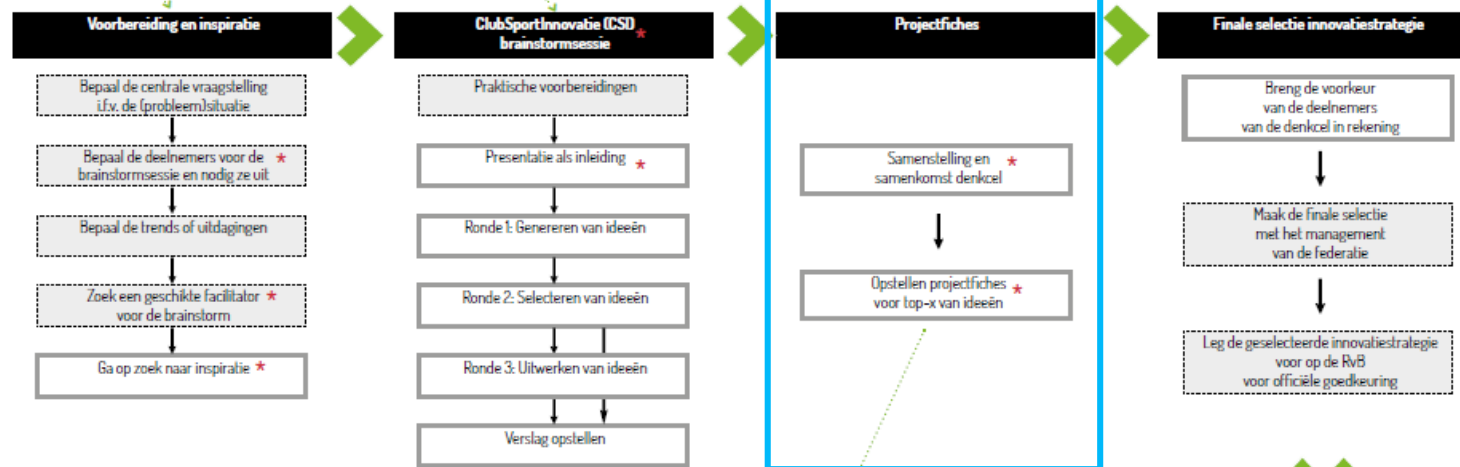
ZOEKTOCHT INNOVATIESTRATEGIEËN

- I. Vorbereiding en inspiratie
- II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie
- III. Projectfiches**
- IV. Finale selectie innovatiestrategie

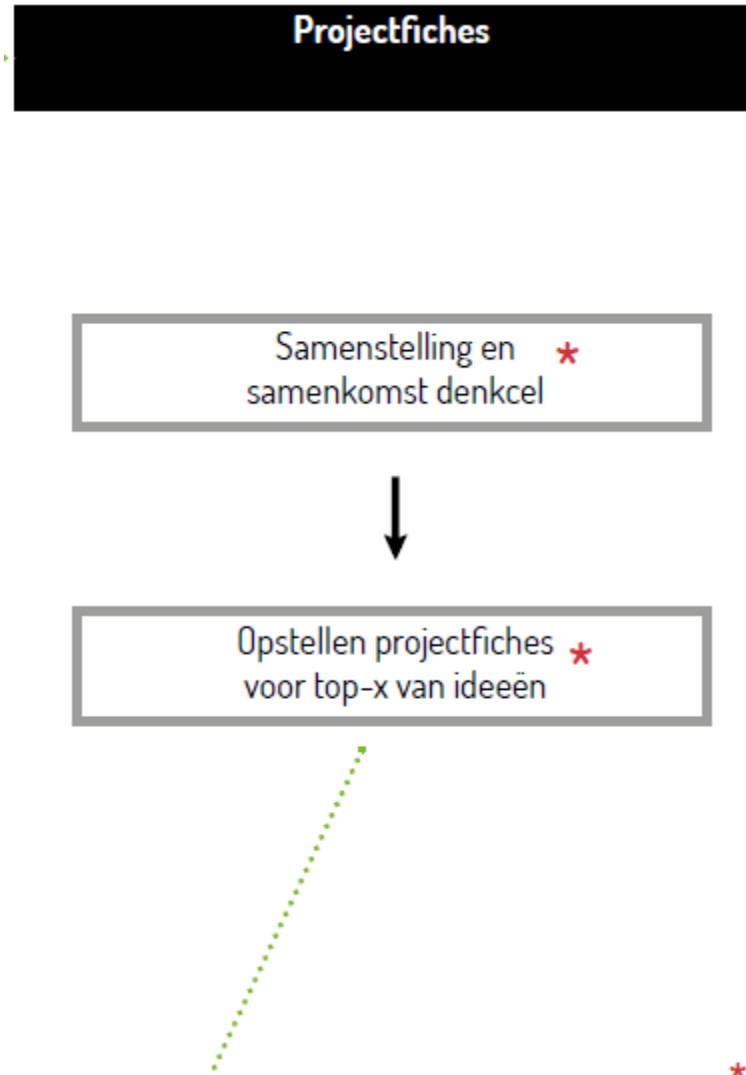
III. Zoektocht innovatiestrategieën – Projectfiches – POSTER

STAP 2: Zoek en selecteer een innovatiestrategie

Betrokkenheid
sportclubs

III. Zoektocht innovatiestrategieën – Projectfiches – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

III. Projectfiches

Stand van zaken in het innovatieproces

Na de tweede ronde van de brainstormsessie werd een top-x van de innovatieve ideeën samengesteld. Idealiter werd er in een derde ronde van de brainstormsessie ook reeds een eerste versie van de projectfiche voor elk geselecteerd idee opgesteld. Indien de brainstormsessie na de selectie en rangschikking van ideeën (Ronde 2) werd stopgezet, zijn er echter nog geen projectfiches opgesteld.

In deze fase van het innovatieproces wordt er (verdere) invulling gegeven aan de projectfiches. Het kan aldus gaan om een verdere uitwerking van de projectfiches die reeds aan het einde van de brainstormsessie werden opgesteld, of om de opstart van de uitwerking van projectfiches op basis van innovatieve ideeën die tijdens de brainstormsessie gegenereerd werden.

Met de projectfiches wensen we bijkomende inzichten te verkrijgen in wat de verschillende geselecteerde innovatieve ideeën juist inhouden. Op basis van deze gedetailleerde toelichting kan er in een volgende fase een gegronde keuze gemaakt worden voor de finale selectie van één innovatiestrategie waarop de federatie zal inzetten.

Samenstelling en samenkomst van de denkcel

Voor de (verdere) invulling van de projectfiches is het aan te raden om een tweede samenkomst met de brainstormgroep (of met een aantal deelnemers hieruit) te organiseren, hiervoor kan je een denkcel oprichten. Je kan dit aan het einde van de eerste samenkomst reeds vermelden en polsen naar de bereidheid van de deelnemers om een tweede keer samen te komen. Idealiter zoek je al samen naar een geschikt moment voor deze tweede samenkomst. Probeer de continuïteit in het innovatieproces te bewaken, dus plan deze tweede samenkomst zeker binnen de maand na je brainstormsessie, bij voorkeur zelfs na twee weken.

Nodig de deelnemers tijdig uit voor deze tweede samenkomst met de denkcel (zie uitnodiging via tool).

TOOL

Opstellen projectfiches voor top-x van ideeën

Vervolledig samen met de denkcel de projectfiches voor de top-x van ideeën. Voor verdere toelichting bij de projectfiches verwijzen we naar slide 116 (zie ook tool voor template van de projectfiche).

TOOL

III. Projectfiches

TIP

- Indien de projectfiches nog niet werden ingevuld tijdens de brainstormsessie, geef dan voor elk van de geselecteerde ideeën al een aanzet voor de inhoudelijke uitwerking van het idee en bezorg dit aan de genodigden voor de tweede samenkomst. Op deze manier worden de deelnemers al wat wegwijs gemaakt in de geselecteerde ideeën

TIP

- Enkele tips bij het uitwerken/vervolledigen van de projectfiches:
  - Ga met de groep nog eens door het verslag van de CSI-brainstormsessie. Mogelijks zijn sommige ideeën al niet meer relevant of moeilijk te realiseren, of men gelooft men reeds unaniem sterker in bepaalde ideeën
  - Pols bij de deelnemers naar welke innovatiestrategie hun voorkeur uit gaat
  - Werk eerst het idee uit waar je als federatie het meeste in gelooft
  - De projectfiche omvat eveneens een onderdeel 'Actieplan', waarbij de acties, verantwoordelijken en de timing uiteengezet worden. Afhankelijk van de samenstelling van de groep, kan dit onderdeel beter intern door de federatiemedewerkers worden opgesteld

---

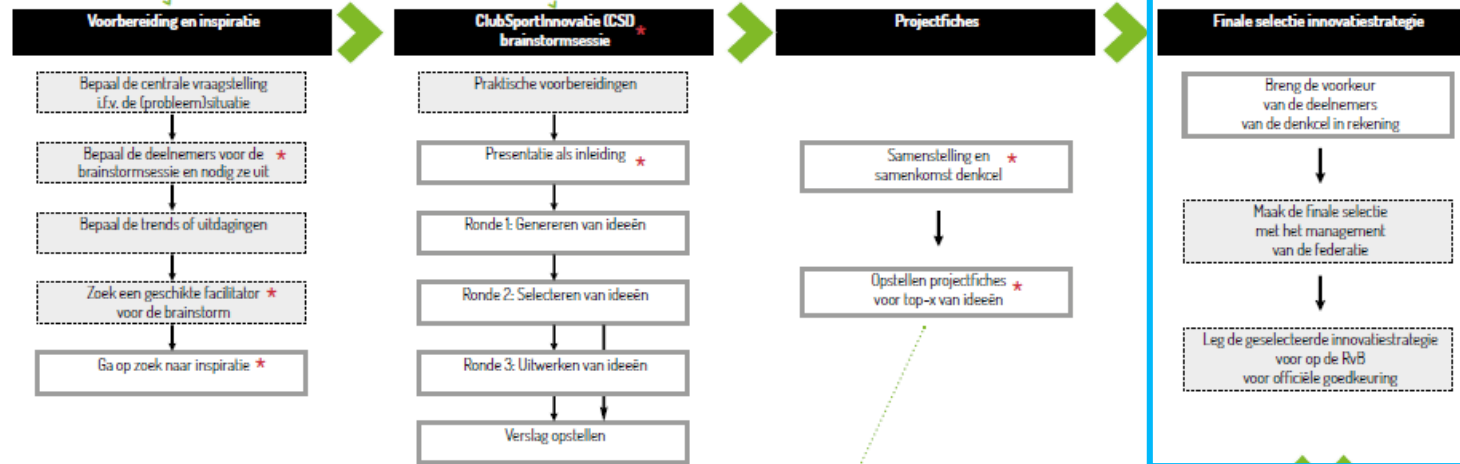
ZOEKTOCHT INNOVATIESTRATEGIEËN

- I. Vorbereiding en inspiratie
- II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie
- III. Projectfiches
- IV. **Finale selectie innovatiestrategie**

IV. Zoektocht innovatiestrategieën – Finale selectie innovatiestrategie – POSTER

STAP 2: Zoek en selecteer een innovatiestrategie

Betrokkenheid
sportclubs

IV. Zoektocht innovatiestrategieën – Finale selectie innovatiestrategie – POSTER

IV. Finale selectie innovatiestrategie

Stand van zaken in het innovatieproces

De doelstelling van deze fase is om een finale selectie te maken van de innovatiestrategie die je via je federatie bij de sportclubs in de praktijk wenst te brengen.

Bij deze selectie worden de volgende stappen genomen:

- Breng de voorkeur van de deelnemers van de tweede samenkomst in rekening
- Maak de finale selectie met het management van de federatie
- Leg de geselecteerde innovatiestrategie voor op de Raad van Bestuur voor officiële goedkeuring

TIP

- Innovatieve ideeën waarvan een projectfiche werd opgesteld maar die niet geselecteerd werden, kunnen mogelijk in de toekomst geïmplementeerd worden
- Bewaar ook de niet-geselecteerde ideeën waarvoor geen projectfiche werd opgesteld tijdens de CSI-brainstormsessie. Deze kunnen mogelijk in de toekomst nog inspiratie bieden om te innoveren.

IV. Finale selectie innovatiestrategie

CASE

- Geselecteerde innovatiestrategie **Vlaamse Atletiekliga:**

De Vlaamse Atletiekliga wil de 'vrije lopers' (mensen die ongebonden joggen) aantrekken en stimuleren tot lidmaatschap bij een vereniging of rechtstreeks bij de federatie. Een manier kan het aanmaken van een app zijn maar gelet op het reeds bestaande aanbod aan apps is het de vraag welke meerwaarde een app nog kan bieden voor de federatie. Anderzijds bestaan er loopomlopen in Vlaanderen, geplaatst door gemeentelijke sportdiensten in samenwerking met Sport Vlaanderen, waar momenteel vaak nog geen gestructureerde loopbedrijvigheid is. De Vlaamse Atletiekliga kan een samenwerking aangaan om aan die Loopomlopen een werking te organiseren, ondersteund door een specifieke app

- Geselecteerde innovatiestrategie **Cycling Vlaanderen (CV):**

In 2017 zal CV rond het idee 'spelvormen – fun' werken om op deze manier een kader te voorzien voor een recreatief sportaanbod in de jeugdsportclubs. Men wenst in 2017 een afgewerkt ondersteuningspakket te ontwikkelen zodat de clubs hiermee in 2018 al van start kunnen gaan. Daarnaast zet CV in 2017 ook nog verdere stappen in de uitwerking van de idee rond de gesloten omlopen, maar dit zal verdergezet worden in 2018. Om de idee gedragen te krijgen bij de jeugdclubs zal CV heel gericht de jeugdclubs aanspreken die in het bestaande jeugdsportfonds van de federatie aangegeven hebben om (of interesse hebben om) recreatieve jongeren in de club toe te laten. Zo hoopt men een groot aantal van hen te overtuigen om als pilootclub te fungeren. CV heeft al een aantal jaren een jeugdsportfonds, waarmee men financiële steun geeft aan jeugdclubs die richtlijnen vanuit de federatie volgen. Dit jeugdsportfonds zal CV ook aanwenden om de clubs te stimuleren om een recreatieve werking voor jeugd op te starten

- Geselecteerde innovatiestrategie **Badminton Vlaanderen (BV)**: BV kiest voor een project om meer vrouwen in het badminton te krijgen, dit project omvat meerdere pijlers (1/2):
  - Vrouwelijke rolmodellen
    - BV zal één of enkele vrouwen (coach/topsportster/...) in de sport naar voren schuiven. Zij zullen fungeren als rolmodel naar de jeugd en andere spelers (van alle leeftijden) toe
  - Gelijk prijzengeld voor mannen & vrouwen
    - Het prijzengeld op toernooien zal gelijkgetrokken worden. Nu is het nog zo dat mannen vaak meer prijzengeld krijgen ten opzichte van vrouwen (door een groter aantal deelnemers mannen)
  - Andere functies binnen badminton promoten
    - Umpire, lijnrechter, raad van bestuur, ... BV gaat vrouwen meer aansporen om te fungeren in andere functies binnen badminton. Dit gaat men doen door hen persoonlijk aan te spreken (veel vrouwen zijn bijvoorbeeld al lijnrechter als vrijwilliger op jeugdtoernooien), hiervoor heeft men de steun nodig van enkele vrijwilligers binnen de clubs die dit doen én hier kennis over hebben

- Geselecteerde innovatiestrategie **Badminton Vlaanderen (BV)**: BV kiest voor een project om meer vrouwen in het badminton te krijgen, dit project omvat meerdere pijlers (2/2):
  - Babysit op toernooien
    - Elk toernooi zal een kinderopvang moeten voorzien als ze een officieel toernooi organiseren. Hierdoor zullen vrouwen minder de dupe zijn (vrouwen blijven vaak thuis met de kinderen als de mannen weg zijn)
  - B2B Business-To-Business
    - Aangaan van relaties met andere bedrijven, badminton promoten binnen het bedrijfsleven
  - Fitminton
    - Nieuwe activiteit op muziek. Combinatie van Zumba en badminton, specifieke badmintonbewegingen op muziek. Dit wordt reeds geïmplementeerd in Frankrijk en is daar een groot succes. Dit is een kans om nieuwe vrouwelijke leden aan te trekken op een laagdrempelige manier
  - Communicatieplan
    - Communicatie naar de buitenwereld toe specifiek richten op vrouwen. Wekelijkse interviews met huismoeders/topspeelsters/recreatieve en competitieve speelsters/bestuurders/... Waarom badmintonnen zij? Wat zijn de drempels? Via getuigenissen, zowel positieve als negatieve. Gebruik van sociale media en alle communicatiekanalen van BV

- De **Vlaamse Basketballiga (VBL)** heeft er voor gekozen om de drie ideeën verder uit te werken:

1. FitBasket

FitBasket is een alternatieve spelvorm voor basketbal in families. Dit wordt ontwikkeld in de vorm van een actief gezelschapsspel waarbij het nodige materiaal (spelbord, basketbal, ring, kegels, pionnen, dobbelstenen, ...) in een draagzak beschikbaar is. De doelstelling van het gezelschapsspel 'FitBasket' is om het plezier van basketbal aan een bordspel te koppelen. In het gezelschapsspel is het de bedoeling om zoveel mogelijk basketballen te verzamelen. Dit kan je doen door de verschillende spel- of oefenvormen die bij het basketbal icoontje horen te winnen.

Met dit idee kan basketbal op een leuke manier gekoppeld worden aan het plezier dat beleefd wordt bij een gezelschapsspel. Het is daarnaast ook een aanzet tot beweging, iets wat in dit digitale tijdperk niet zo vanzelfsprekend meer is.

- De **Vlaamse Basketballiga** heeft er voor gekozen om de drie topideeën verder uit te werken:

2. 3x3 clubcompetitie/clubwerking

Uitgaande van dit idee wenst de VBL een 3x3 werking te organiseren in de bestaande of nieuwe basketbalclub. Dit op basis van vrije trainingen, een georganiseerde vorm van competitie, etc.

Men wil het bestaande 3x3 concept (en basketbal in het algemeen) laagdrempeliger aanbieden door minder verplichtingen, meer fun en via een goedkoper aanbod. Dit zal men doen door onder andere flexibeler om te gaan met regelgeving en sneller te werken buiten de bestaande structuren.

Zo wenst VBL mensen langer aan het basketten te houden die anders zouden afvallen omwille van tijdsgebrek, ouderdom, het verliezen van het spelplezier, etc.

- De **Vlaamse Basketballiga** heeft er voor gekozen om de drie topideeën verder uit te werken:

3. Lidgeld op maat en open trainingsmomenten

VBL wilt afstappen van het standaard lidmaatschap bij een basketbalclub waarin speler X lid wordt van club Y, toegewezen wordt aan 1 of meerdere ploegen van die club, gedurende 30 weken traint en wedstrijden speelt met die ploegen en daarvoor XXX€ betaalt.

Sommige clubs stappen al af van dit stramien voor beginnende spelers of de allerkleinsten (bv. balschool). VBL wilt dit gegeven doortrekken naar alle leeftijdscategorieën.

Idee: op vooraf bepaalde momenten kan je wekelijks komen basketballen. Op voorhand inschrijven is niet nodig, betalen kan ter plaatse of met een beurtenkaart en vrijheid is het kernwoord in alles. Op deze manier wenst VBL 'open' trainingsmomenten te creëren. Tijdens die momenten kan iedereen die wil komen trainen, onderling wedstrijden spelen etc.

Hierbij richt VBL zich voornamelijk op recreatieve spelers.

- Geselecteerde innovatiestrategie **Rugby Vlaanderen:**

Touch en Familydag (Tag of Touch) Rugby. Dit project beoogt meer mensen aan het rugbyen krijgen om zo de basis te verbreden en rugby uiteindelijk meer als een 'evidente sport' te vestigen in het sportlandschap. Er zijn twee sporen in dit project. Een eerste spoor is het aanbieden van *Touch rugby* voor spelers die niet meer de contactversie willen spelen (light versie) of mensen die met rugby willen starten zonder contact. Dit kan vanaf 12 jaar en is gemengd. Een tweede idee is het aanbieden van *Tag rugby* voor familiedagen. Hiermee wil men de ouders laten samenspelen met spelers tot 12 jaar. Deze wedstrijden kunnen gemengd gespeeld worden (kinderen en ouders, mannen en vrouwen). Tezelfdertijd is er de mogelijkheid om te genieten van een maaltijd en drankje en andere randanimatie. Conclusie: door Tag en Touch rugby aan te bieden wordt de drempel gevoelig verlaagd voor de mensen in de doelgroep

▪ Geselecteerde innovatiestrategie **Sporta**:

Sporta werkt aan een verlichting van het sportaanbod door in te zetten op gezondheidssporten en een flexibel aanbod. Sporta wil clubs op deze manier helpen om meer leden aan te trekken, leden te behouden en hun aanbod af te stemmen op de maatschappelijke trends (zoals lichte gemeenschappen). Men wil dit doen door in te zetten op twee focussen: (1) inzetten op een flexibel aanbod, (2) inzetten op gezondheid.

De doelgroepen die de Sporta-clubs hiermee trachten te bereiken:

- Volwassenen
- Leden van een club die obstakels ervaren om actief te blijven in de club
- Mensen die drempels voelen om in een club in te stappen

Idee:

- Sportclubs die geen duursporten (joggen, zwemmen, fietsen, wandelen) aanbieden aanmoedigen om een extra aanbod uit te werken
- Sportclubs aanzetten tot het uitbouwen van een flexibel aanbod van hun bestaande trainingen
- Sportclubs aanzetten tot communicatie over gezondheid en het uitdragen van een gezonde levensstijl

- Geselecteerde innovatiestrategie **Gezinssport Vlaanderen (1/2)**:

Via '#GEZINSSPORT-meer dan sport alleen' wil Gezinssport Vlaanderen lokaal een laagdrempelig 'multisportaanbod' aanbieden voor het hele gezin. Het project richt zich op bestaande clubs aangesloten bij Gezinssport Vlaanderen en op Gezinsbond-afdelingen die met een sportwerking willen starten.

Het uitgangspunt van het project is dat de gezinsleden samen sporten en kunnen proeven van een ruim aanbod aan sporttakken. Het niveau van sporten is hierbij ondergeschikt aan plezier beleven met het gezin. Samen sporten kan betekenen dat (groot)ouders en (klein)kinderen met of tegen elkaar sporten, maar ook dat (groot)ouders en (klein)kinderen op hetzelfde moment een (andere) sport beoefenen. De sporttakken die onder het 'multisportaanbod' vallen zijn ruimer dan de erkende sporttakken. Zo zijn niet-erkende sporten als kubben uitermate geschikt om in gezinsverband te beoefenen. Dit geldt ook voor erkende sporten zoals wandelen, joggen en fietsen. Deze zijn bovendien eenvoudig te organiseren (laagdrempelig in organisatie want 'makkelijk' te begeleiden – geen/weinig materiaal – geen accommodatie) en ook naar (technische) moeilijkheidsgraad voor de meeste mensen haalbaar (laagdrempelig voor de deelnemer). Het aanbod wordt opgedeeld in modules met de mogelijkheid om in te schrijven per module. De concrete invulling van de modules (welke sporten, aantal sporten) kan verschillen van initiatief tot initiatief en zal mede afhangen van de concrete situatie (bestaande of nieuwe club, aantal deelnemers, accommodatie,...).

IV. Finale selectie innovatiestrategie

- Geselecteerde innovatiestrategie **Gezinssport Vlaanderen (2/2)**:

Vanuit de federatie wordt ook de vorming tot gezinssportcoach aangeboden. Deze laagdrempelige vorming focust voornamelijk op het organisatorische aspect. Het doel van deze vorming is om cursisten voldoende bagage mee te geven zodat er een duurzaam 'multisportaanbod' voor het gezin in de afdeling kan ontstaan (lokale gangmakers).

Ter ondersteuning van dit project wordt er een 'ideeën-map GEZINSSPORT' samengesteld met verschillende organisatiemogelijkheden (opgevat vanuit de beschikbare accommodatie: geen accommodatie/buiten, parochiezaaltje/weinig materiaal, uitgeruste sporthal, zwembad) en concreet uitgewerkte beweegactiviteiten en programma's. Dit programma kan bestaan uit een gezinsconcept (zoals Op het leukste pad, gymkana, wandelzoektocht met droedels, speurtocht, puzzelfietstocht, kubb-tornooi, familierun,...) of een gedifferentieerd en sporttakgericht aanbod met een gezamenlijk begin, gevolgd door een keuzeprogramma per leeftijd.

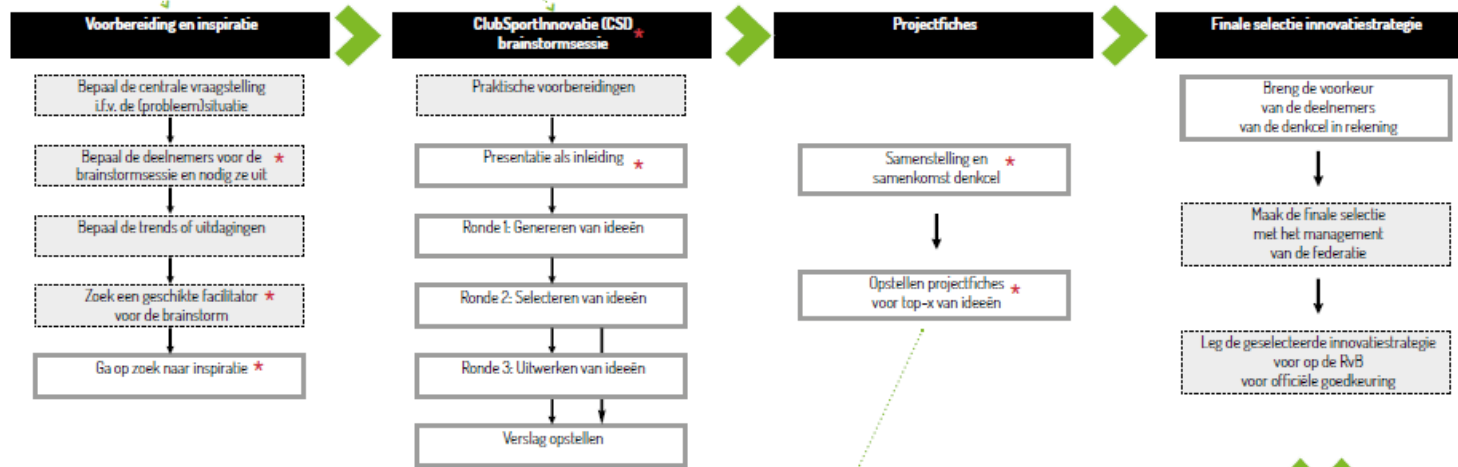

BETROKKENHEID SPORTCLUBS

Betrokkenheid sportclubs – POSTER

STAP 2: Zoek en selecteer een innovatiestrategie

Betrokkenheid
sportclubs

Draagvlak creëren door sportclubs te betrekken in het innovatieproces

In deze stap is het cruciaal om je sportclubs te betrekken. De sportclubs zullen de geselecteerde innovatiestrategie uiteindelijk (mee) in de praktijk brengen, daarom is het belangrijk om van bij het begin van het proces een draagvlak te creëren bij de clubs

Dit draagvlak trachten we te creëren door sportclubs te betrekken bij een aantal fases binnen deze tweede stap in het innovatieproces. Zoals reeds toegelicht in de vorige slides kunnen sportclubs in verschillende fases betrokken worden:

- I. Voorbereiding en inspiratie: Nodig clubvertegenwoordigers uit om deel te nemen aan de CSI-brainstormsessie en vraag hen om op voorhand inspiratie op te doen
- II. ClubSportInnovatie (CSI) brainstormsessie: Zorg er voor dat er een aantal clubvertegenwoordigers aanwezig zijn tijdens de brainstormsessie, op deze manier is er input vanuit de clubs verzekerd wat het creëren van het draagvlak ten goede komt
- III. Projectfiches: Betrek clubvertegenwoordigers bij de denkcel en het opstellen van de projectfiches
- IV. Finale selectie innovatiestrategie: Breng de voorkeur van de deelnemers van de denkcel in rekening

In wat volgt wordt geïllustreerd aan de hand van de praktijkvoorbeelden hoe de federaties de betrokkenheid met de sportclubs hebben verwezenlijkt voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het project:

- Fithandbal – Vlaamse Handbalvereniging
- Iedereen Krolft! – S-Sport
- 3X3 rolstoelbasketbal Fun on Wheels – Parantee
- Elke stap telt! – OKRA-SPORT
- FitFree – Vlaamse Atletiekliga
- Voetbal op maat: 2v2 dribbelvoetbal – Voetbalfederatie Vlaanderen

De **Vlaamse Handbalvereniging** merkte tijdens haar clubbezoeken op dat er vraag was naar handbal voor mensen vanaf 30-plus. Er was nood aan een aangepaste vorm zonder contact. Bovendien waren er al bepaalde clubs die zelf een aangepast aanbod hadden. Na het contact met de Deense collega's werd het **Fithandbal** project verder ontwikkeld en geïmplementeerd.

S-Sport organiseert maandelijks een overleg met mensen die in contact staan met de clubs. Deze provinciale medewerkers staan in voor de sportclubbegeleiding. Als er projecten worden uitgewerkt (nationaal), rollen deze medewerkers het mee uit naar de clubs. Ook bij de beslissing om met het project **Iedereen Kroft!** van start te gaan werden de provinciale medewerkers betrokken, zij staan het dichtste bij de sportclubs en weten wat er lokaal leeft. Daarnaast probeert de federatie haar clubs van bij het begin zo veel mogelijk te betrekken om draagvlak te creëren en af te stemmen met de clubs of het project wel ingang zal kunnen vinden. De federatie organiseert klankbordgroepen met de clubs om te weten wat de noden zijn van de doelgroep en past deze feedback dan toe op het project dat men voor ogen heeft.

Parantee heeft een bevraging gedaan bij haar clubs om te bestuderen of de clubs open staan voor de **3X3 rolstoelbasketbalformat**. Daarnaast hadden de clubs de mogelijkheid om hun eigen ideeën door te geven aan de federatie.

- Op de Algemene Vergadering heeft **OKRA-SPORT** het idee rond het project **Elke stap telt!** naar voor gebracht. Hier kwamen positieve reacties en er was al snel enthousiasme om een project op te zetten, als er vanuit de federatie de nodige ondersteuning richting de trefpunten was. Geïnteresseerde sportclubs werden betrokken bij de denktank rond het project
- Een keer per jaar trekt OKRA-SPORT in Vlaanderen rond en informeert men de clubs over de plannen en kunnen de clubs ook aangeven waar er nood aan is. Hier werden de clubs ingelicht over het idee voor een nieuw project. Er werd op voorhand afgetoetst met de clubs en de kritische bedenkingen werden meegenomen in het vervolg van het project
- OKRA-SPORT stelt vast dat het cruciaal is om tijdig de trefpunten te betrekken bij een project. Het is belangrijk om op voorhand mensen vanuit de trefpunten vanuit alle regio's te betrekken

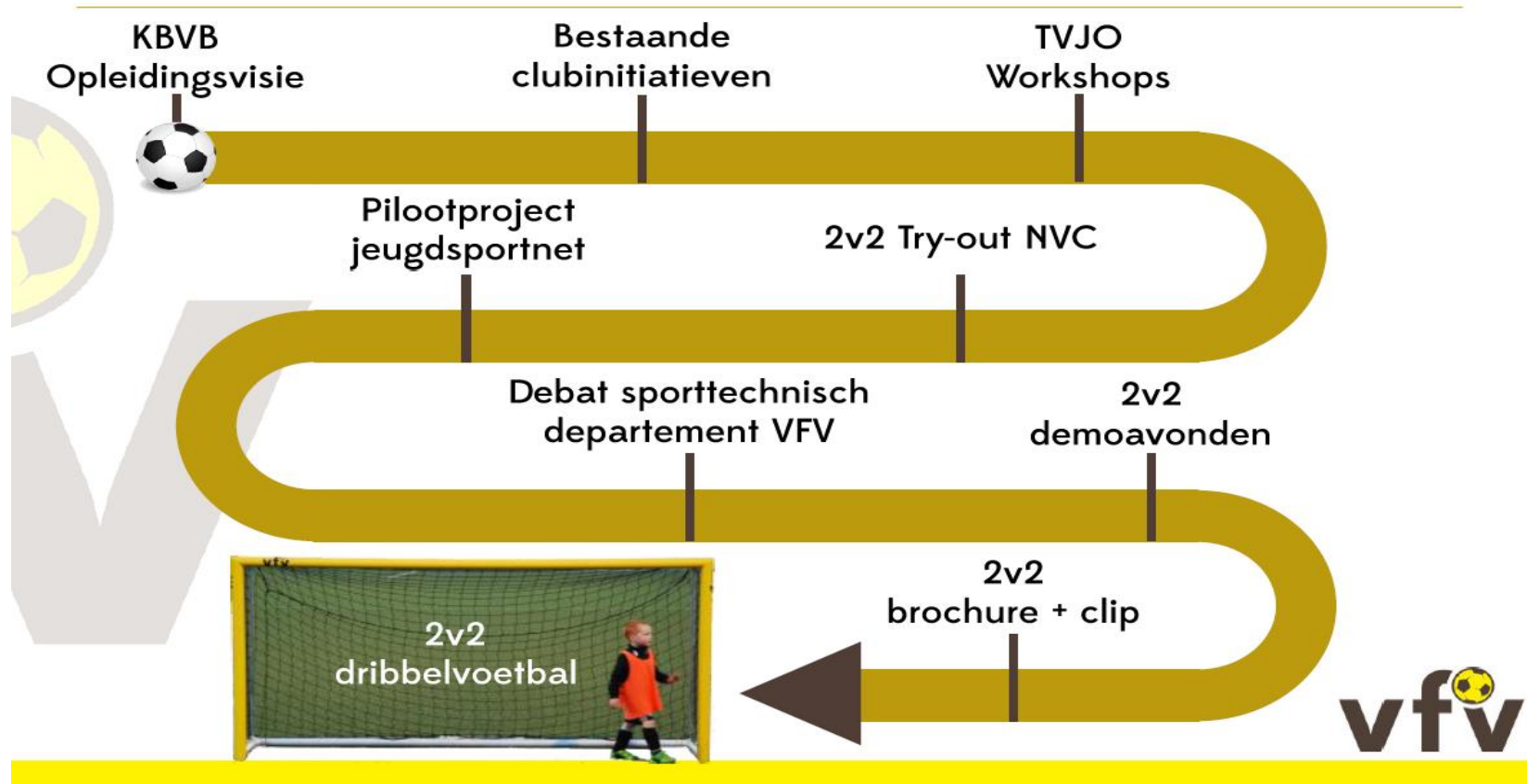
- Voorafgaand aan de ontwikkeling van het **FitFree** project heeft de **Vlaamse Atletiekliga** een rondvraag gedaan bij haar sportclubs. Hierbij werd gevraagd welke werking er momenteel in de clubs bestaat voor recreanten, of er een aanbod voor jongeren (vanaf 14 jaar) is en of er een recreatief aanbod voor volwassenen is naast Start 2 Run
- Valkuil: De VAL heeft echter vastgesteld dat er bij de besprekingen vooraf niet genoeg betrokkenheid was vanuit het veld. Door de tijdsdruk is de federatie vrij snel met de externe partner het project begonnen zonder het af te toetsten met het veld. De VAL heeft ondervonden dat haar clubs gestimuleerd moeten worden om vernieuwend te denken. Bepaalde clubs willen gewoon geen recreatief aanbod integreren in hun werking, deze zijn al te veel belast met andere competitieve taken

- **Voetbalfederatie Vlaanderen** stelde vast dat er al bestaande initiatieven rond het **2v2 voetbal** waren in bepaalde sportclubs. Bovendien hadden een aantal clubs al zelf initiatief genomen om onderling met de lokale clubs een competitie te organiseren. Andere clubs maakten via éénmalige activiteiten gebruik van 2v2 voetbal. Door die achtergrondinformatie kon VFV vaststellen dat er al draagvlak was onder de sportclubs aangezien er in verschillende delen van Vlaanderen al initiatieven waren
- Hiernaast heeft Voetbalfederatie Vlaanderen bij de ontwikkeling en implementatie van het 2v2 dribbelvoetbal een duidelijk participatieproces opgestart met haar sportclubs. Onderstaand wordt dit participatieproces verder geduid. Dit praktijkvoorbeeld heeft betrekking op de drie bouwstenen in het voorgestelde participatieproces dat parallel verloopt aan het innovatieproces, namelijk:
  - Betrokkenheid sportclubs in Stap 2
  - Interactie sportclubs in Stap 3.1
  - Gedragenheid sportclubs in Stap 3.2

- Het 2v2 dribbelvoetbal maakte deel uit van de hervorming van de jeugdcompetities (naast bijvoorbeeld vermindering in aantal clubs per reeks, minder lange wedstrijden). Voor deze algemene hervorming heeft VFV een ‘**ronde van Vlaanderen**’ gedaan. Men is bij de clubs langs geweest om de vijftien sleutels van de hervorming toe te lichten zodat de clubs feedback konden geven. Via deze weg wilde men polsen naar de gedragenheid bij de clubs. Voor de 2v2 spelvorm bleek er al redelijk wat draagvlak te zijn onder de clubs
- Reeds bij de aanvang van de verdere ontwikkeling van het project 2v2 dribbelvoetbal, heeft VFV het **participatieproces** met haar sportclubs verdergezet (zie ook het traject op de volgende slide). Het initiatief is vertrokken vanuit de opleidingsvisie van de federatie. Deze visie stelt een brede motorische basisvorming voorop voor drie- tot vijfjarigen via het Multimove-aanbod. Vervolgens dient de focus voor vijf- tot zevenjarigen te liggen op exploratie van ‘ik en de bal’. Waarbij er eerst naast elkaar gevoetbald wordt, via leiden en trappen en nadien tegen elkaar via dribbelen. Het 2v2 dribbelvoetbal vormt een gepast aanbod dat aansluit bij deze opleidingsvisie
- VFV stelde bovendien vast dat er reeds een aantal **bestaande initiatieven** waren in hun sportclubs. Deze clubs werden betrokken en hun ervaringen werden in rekening gebracht bij de verdere uitwerking van het project

Traject

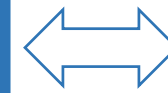
- Vervolgens werden vanuit de federatie **workshops** georganiseerd, waar in totaal 142 club en 199 jeugdverantwoordelijken aan deelnamen. Tijdens deze workshop werd er gedebatteerd over de visie en de format van het 2v2 dribbelvoetbal op basis van stellingen. In een volgende fase organiseerde de federatie een **try-outsessie** waar het 2v2 dribbelvoetbal in de praktijk werd gebracht. Hierbij waren een tiental sporttechnici van de federatie aanwezig om te observeren, reflecteren en evalueren
- Vervolgens werd een **pilootproject** opgezet in samenwerking met zeven voetbalclubs (Jeugdsportnet in de regio Noorderkempen). Gedurende dit pilootproject werd een bijscholing georganiseerd over het begeleiden van vier- tot zesjarige voetballers. Deze voetbalclubs organiseerden trainingssessies rond 2v2 dribbelvoetbal volgens de opleidingsvisie en er vonden 2v2 proefwedstrijden plaats
- Op basis van de ervaringen en de feedback van de sportclubs uit de vorige stappen, organiseerde de federatie een **debat met het sporttechnisch departement** om de visie en de format van het 2v2 dribbelvoetbal te optimaliseren en te finaliseren. Hierbij werden eveneens demotrainingen en –wedstrijden ontwikkeld
- Voor de uitrol van het project organiseerde de federatie 2v2 **demoavonden** voor de sportclubs in de vijf Vlaamse provincies. Tijdens deze avonden werden demotrainingen en –wedstrijden 2v2 dribbelvoetbal georganiseerd om de clubs te laten kennismaken met het nieuwe format en werd er afgesloten met een vragenronde. Tot slot ontwikkelde de federatie eveneens een **brochure en een clip** rond 2v2 dribbelvoetbal, zodat de clubs de nieuwe format in hun werking konden implementeren

---

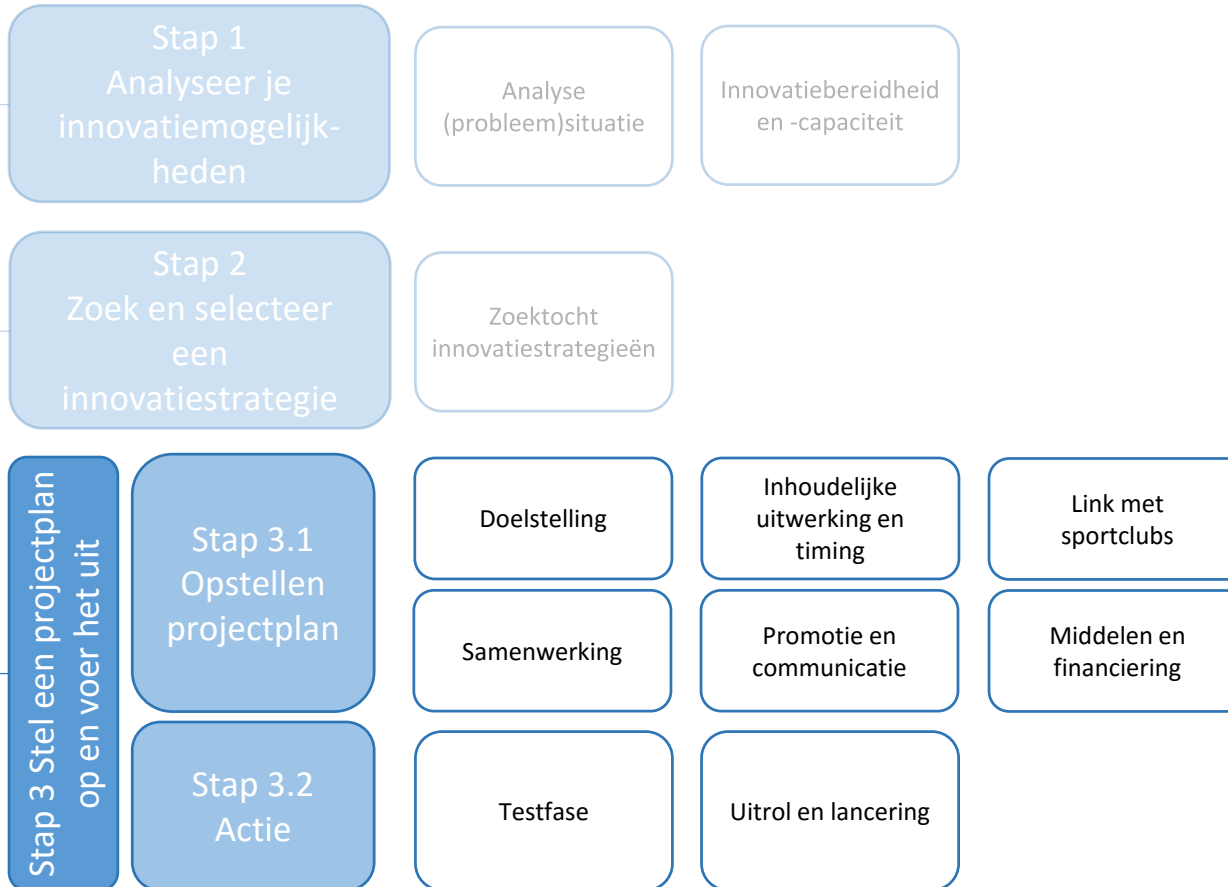
STAP 3

STEL EEN PROJECTPLAN OP EN VOER HET UIT

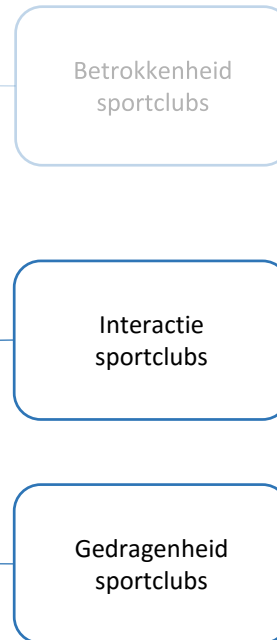

INNOVATIEPROCES

PARTICIPATIEPROCES

Stel een projectplan op en voer het uit

Stand van zaken in het innovatieproces

In stap 2 van het innovatieproces werd een innovatiestrategie gekozen en beschreven op basis van een projectfiche. Om van innovatie te kunnen spreken moet deze strategie uiteraard *uitgevoerd* worden. Voor een degelijke uitvoering van het project is het noodzakelijk om een duidelijk projectplan op te stellen en daarna tot concrete actie over te gaan. Bij het opstellen van het projectplan wordt er op voorhand onder andere bepaald hoeveel middelen er besteed zullen worden aan het project, wie betrokken zal worden bij de uitvoering ervan, etc. Met het projectplan heb je oog voor alle details waardoor de kans op succes bij de implementatie van de innovatiestrategie verhoogd wordt.

Deze derde stap van het innovatieproces bestaat dan ook uit twee belangrijke onderdelen:

- 3.1: Opstellen van het projectplan
- 3.2: Actienovatieproces

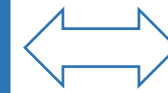
- Wees er van bewust dat innoveren altijd een beetje risico nemen is, ga ervoor!
- Wees er van bewust dat je innoveren meestal niet alleen kan en doet, vraag hulp!

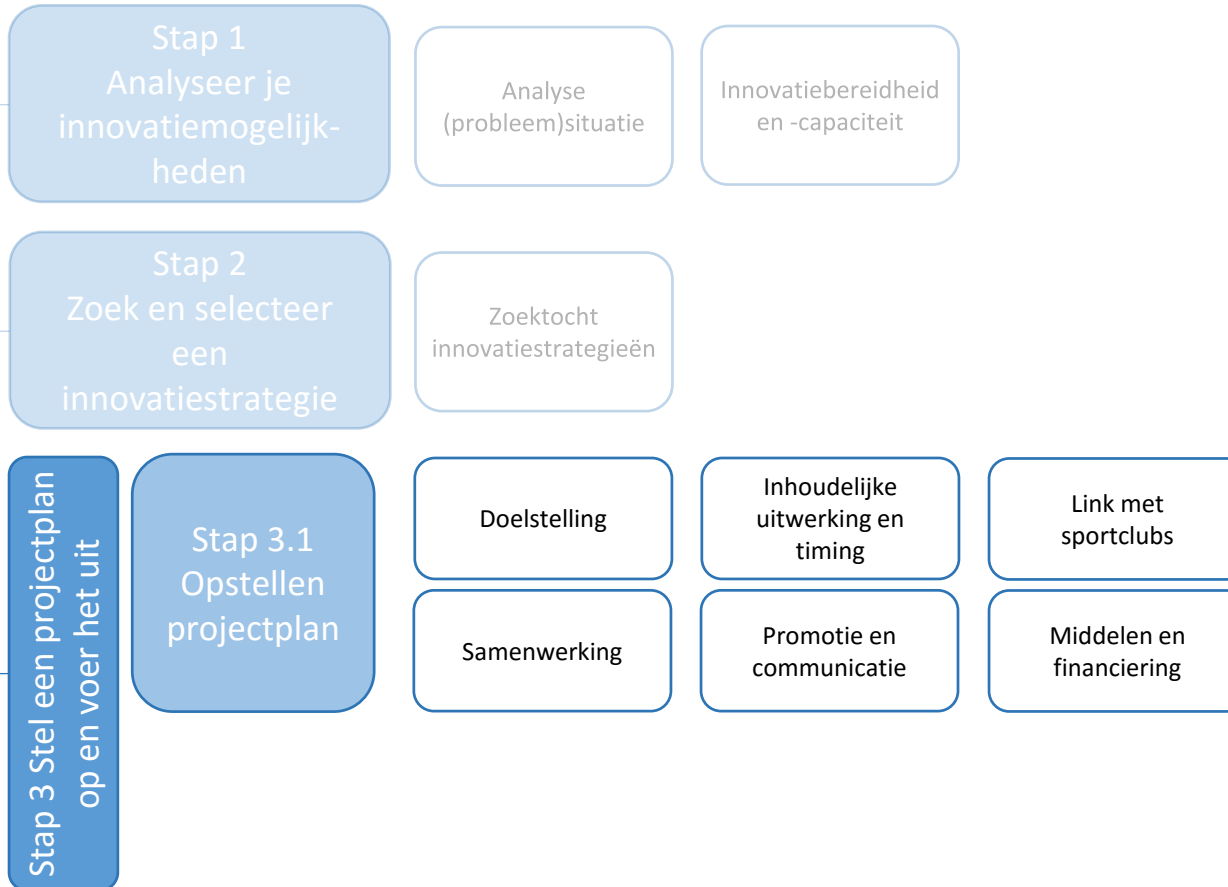
STAP 3.1

OPSTELLEN PROJECTPLAN

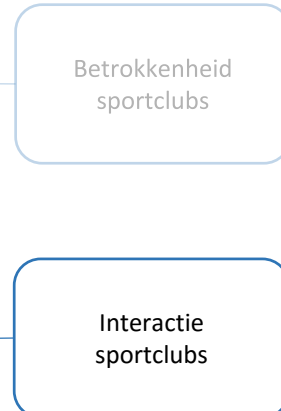

INNOVATIEPROCES

PARTICIPATIEPROCES

Stap 3.1 Opstellen projectplan – ACTIEFICHE

- Waarom doe je dit?
  - Een succesvol project begint bij **een goede planning**. Een goed projectplan zet ideeën om in **concreet uit te voeren acties**. Met je projectplan heb je oog voor alle details waardoor je de kans op succes bij de implementatie van de innovatiestrategie verhoogt
- Wat doe je?
  - Je ontwikkelt een **gedetailleerd projectplan** rond de geselecteerde innovatiestrategie om de uitvoering van het project gestructureerd aan te pakken
  - Je treedt op geregelde tijdstippen in **interactie met je sportclubs**, zowel tijdens als na het opstellen van het projectplan. Op deze manier bewaak je de gedragenheid voor het project bij de sportclubs
- Hoe doe je dit?
  - Voor de uitwerking van het projectplan bouw je verder op de projectfiche die werd opgesteld in Stap 2. Het projectplan betreft een meer gedetailleerde uitwerking van deze fiche en wordt opgebouwd volgens een **framework met zes bouwstenen**:
    - (1) Doelstelling
    - (2) Inhoudelijke uitwerking en timing
    - (3) Link met sportclubs
    - (4) Samenwerking
    - (5) Promotie en communicatie
    - (6) Middelen en financiering

Framework projectplan

Voor het opstellen van het projectplan wordt een framework gehanteerd dat is opgebouwd uit **zes bouwstenen**:

- (1) Doelstelling
- (2) Inhoudelijke uitwerking en timing
- (3) Link met sportclubs
- (4) Samenwerking
- (5) Promotie en communicatie
- (6) Middelen en financiering

Binnen elke bouwsteen worden een aantal concrete vragen gesteld die ervoor zorgen dat je relevante en noodzakelijke informatie opneemt in het projectplan. Doorheen heel het proces is de **interactie met sportclubs** belangrijk. In de schematische weergave op de vorige slide worden de verschillende bouwstenen van het projectplan voorgesteld en met elkaar in relatie gebracht.

Het framework voor het projectplan kan afgeprint worden als werkdocument (zie tool). Bij een aantal onderdelen van dit framework worden ook andere tools aangereikt om de uitwerking van het projectplan te faciliteren (zie verder).

De zes bouwstenen van het projectplan worden onderstaand verder toegelicht.

DOELSTELLING

Opstellen projectplan – Doelstelling – POSTER

STAP 3: Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 3.1 Opstellen projectplan *

Interactie met sportclubs

Doelstelling

WAT wil je bereiken met dit project? *

WIE wil je bereiken met dit project?

WAAROM wordt dit project opgestart?

Inhoudelijke uitwerking en timing

Stel een projectteam samen

Leg de prestatie-indicatoren vast *

Stel een actieplan op (incl. timing) *

Link met sportclubs

Taakverdeling tussen de federatie en de sportclubs?

Welke ondersteuning voor sportclubs vanuit de federatie?

Hoe sportclubs stimuleren om deel te nemen?

Samenwerking

Welke partners betrekken bij het project?

Promotie en communicatie

Wijze van interne communicatie?

Wijze van communicatie naar sportclubs?

Wijze van externe promotie en communicatie? *

Middelen en financiering

Vereiste middelen?

Interne financiering?

Externe financiering? *

Opstellen projectplan – Doelstelling – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

Doelstelling

- Een duidelijke doelstelling is het eerste waar je moet over nadenken. Hierbij tracht je een antwoord te formuleren op de **Wat?-, Wie?- en Waarom?-vragen:**
  - Wat wil je bereiken met dit project?
    - Wat houdt de innovatiestrategie juist in? → Teken een duidelijk concept uit
    - Wat wil je bereiken? → Maak een lijst met concrete doelstellingen
  - Wie wil je bereiken met dit project?
    - Wie wens je te bereiken met dit project? → Baken de doelgroep duidelijk af
  - Waarom wil je het project uitvoeren?
    - Waarom wordt dit project opgestart? → Omschrijf duidelijk de probleemsituatie waar je wenst op in te spelen
- Gebruik bij het formuleren van de doelstellingen de tools van VSF rond **SMART-doelstellingen** formuleren

Binnen het **sChOOL-JITSU** project van de **Vlaamse Ju-Jitsu Federatie (VJJF)** wordt een duidelijk antwoord geboden op de **Wat?- en Waarom?-vragen (1/2)**:

- **Wat?** Door het project sChOOL-JITSU wil de VJJF sport en bewegen niet enkel als hoofddoel beschouwen, maar ook als krachtig middel om persoonlijke en maatschappelijke doelen te bereiken. Met de hulp van dit project streeft de VJJF ernaar om via samenwerking met partnerorganisaties jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie te bereiken en ze duurzame en zinvolle vrijetijdsbestedingsmogelijkheden in hun eigen woon- en leefomgeving aan te bieden. Tijdens het verloop van het project wordt door de federatie een ‘hoofdlesgever sChOOL-JITSU’ aangeduid die de opdracht krijgt om, met de hulp van lokale ju-jitsuclubs, in de basisscholen van vijf steden/gemeenten tijdens de LO-lessen en/of middagpauze en/of naschools initiatielessen te organiseren, te plannen en uit te voeren. Tegelijkertijd dient deze lesgever ook wedstrijdmomenten (interscholentornooien) te organiseren. Vervolgens wordt het rijke oefenmateriaal van het ju-jitsu dichterbij het schoolprogramma en bij het curriculum van de lessen LO gebracht. De leerkracht LO wordt namelijk tijdens de initiatielessen vertrouwd gemaakt met het bewegingsmateriaal van de ju-jitusport zodat hij/zij de oefeningen kan opnemen in de lessen LO en deze verder kan inoefenen met de leerlingen.
- **Wie?** De doelgroep van het project zijn alle leerlingen van het basis onderwijs. Het project sChOOL-JITSU focust op de leeftijdsgroep van het 1ste en 6de leerjaar omdat deze leerlingen talrijke mogelijkheden nodig hebben om sterker, leniger en behendiger te worden en om een beter evenwichtsgevoel te ontwikkelen. Ze willen vooral veel bewegen, oefenen, en vaardigheden leren waardoor hun motorische ontwikkeling steeds nauwkeuriger wordt. Door initiatielessen en wedstrijden rond het rijke bewegingsmateriaal van de ju-jitsu te organiseren, wil het project sChOOL-JITSU op deze vaardigheden en bewegingsnoden inspelen.

Binnen het **sChOOL-JITSU** project van de **Vlaamse Ju-Jitsu Federatie** (VJJF) wordt een duidelijk antwoord geboden op de Wat?-Wie?- en Waarom?-vragen (2/2):

- **Waarom?** Ju-jitsu is een kleine maar een snel groeiende sport, waar de jongeren een ruime technische kennis moeten hebben om met het traditionele ju-jitsu te kunnen beginnen. Daarom is het voor de VJJF zeer belangrijk om een manier te vinden waarop de kennismaking met de ju-jitsusport laagdrempelig en toegankelijk is voor iedereen. Door de laagdrempelige en aangepaste technieken en oefenvormen maakt het project sChOOL-JITSU de ju-jitsusport op een aparte en innovatieve manier vanaf het allereerste moment genietbaar, speels, gemakkelijk te leren en enthousiasmerend voor iedereen. Een tweede belangrijke meerwaarde van het project sChOOL-JITSU is dat het helpt om de bestaande jeugdwerking van de ju-jitsuclubs te verruimen en te interculturaliseren door:
  - de ju-jitsuclubs gevoelig te maken voor maatschappelijk kwetsbare situaties (nood aan laagdrempelig sporten, nood aan openheid en samenwerking, nood aan communicatie, etc.)
  - aan de ju-jitsuclubs de mogelijkheid te bieden om een duurzame, en op gemeenschappelijke doelstellingen berustende samenwerking tussen de ju-jitsuclubs en de scholen, uit te bouwen
  - hun jeugdwerking aan alle lagen van de bevolking bekend te maken

De **Vlaamse Tafeltennisliga** heeft met het **King Pong** project sterk ingezet op de ontwikkeling van een goed concept:

- King Pong is een nieuwe aangepaste vorm van tafeltennis voor kinderen van het lager onderwijs en bijzondere doelgroepen. Het is gemakkelijker, goedkoper en je hoeft er niet voor naar de sportclub. Het brengt tafeltennis dichterbij de mensen, maar vooral bij jonge kinderen en doelgroepen met motorische/fysieke beperkingen zoals mindervaliden en bejaarden. King Pong kan om het even waar gespeeld worden, op alle soorten tafels en zonder strikte spelregels. Dankzij een uitrolbaar net kent King Pong geen grenzen. Dit twee meter lange net kan met klemmen op een tafel van maximaal vijf cm dik worden vastgemaakt. Grote King Pong-ballen maken het spel gemakkelijker en voor wie ook dat nog te moeilijk blijkt, voorzien we een schuivende variant. Dit alles kan in enkel- en dubbelspel, maar ook een combinatie daarvan is mogelijk. King Pong is dus overal en met iedereen toepasbaar
- King Pong wordt aangeboden samen met een netwerk van externe partners, zoals scholen, dienstencentra, jeugdcentra, etc. Op deze manier wordt tafeltennis naar de mensen toe gebracht en moet men hiervoor niet per se naar de tafeltennisclub. Bovendien kunnen de partners zelfstandig aan de slag aan de hand van de webapplicatie

VlaS heeft met de **Festivalwip** sterk ingezet op de ontwikkeling van een goed concept:

- De Festivalwip is zeer toegankelijke en lichte sportactiviteit. De focus ligt op de succeservaring voor de deelnemers. Bij deze miniversie van een staande wip kunnen vier deelnemers tegelijk schieten met een zeer lichte boog en mijlen met een rubberen punt. Door deze aangepaste materialen kan er veilig geschoten worden naar de acht meter hoge paal. Doelstelling is om de vijf doelen vanboven op de paal te raken. Door de mobiele festivalwip kan je kan op locatie gaan. Op deze manier kan het staande wipschieten op veel plaatsen beoefend worden
- Bij de ontwikkeling van je concept is het belangrijk om een goede naam te kiezen. Een naam die blijft hangen.
- De festivalwip kan eveneens verhuurt worden voor allerhande (sportieve) evenementen. De Festivalwip wordt voornamelijk verhuurd aan sport- jeugddiensten, en scholen en provinciale sportdiensten voor evenementen
- Hierbij is er ook de mogelijkheid om een begeleider bij de Festivalwip mee te voorzien bij een evenement. Hiermee wilt VlaS sterk inzetten op het voorzien van spelvormen en animatie om het aantrekkelijk te maken. Daarnaast kan op deze manier ook de kwaliteit verzekerd worden

---

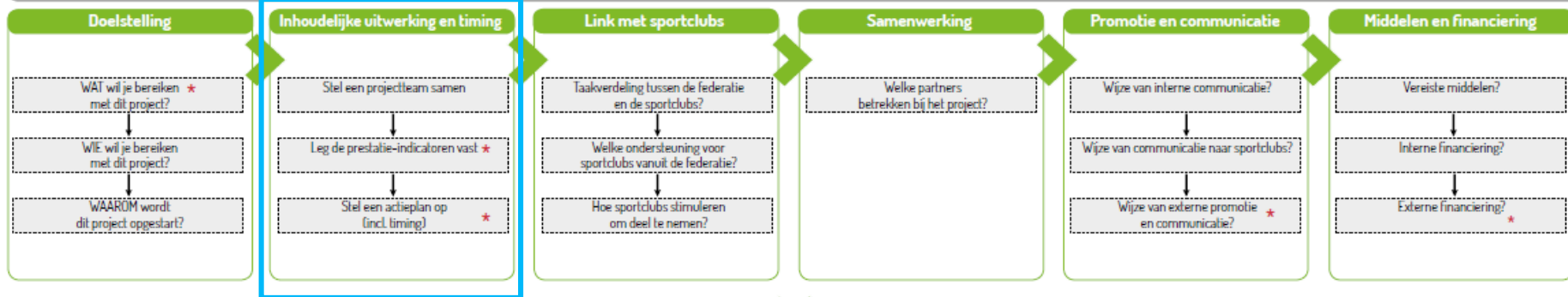
INHOUDELIJKE UITWERKING EN TIMING

Opstellen projectplan – Inhoudelijke uitwerking en timing – POSTER

STAP 3: Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 3.1 Opstellen projectplan *

Interactie met sportclubs

Opstellen projectplan – Link met sportclubs – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

Inhoudelijke uitwerking en timing

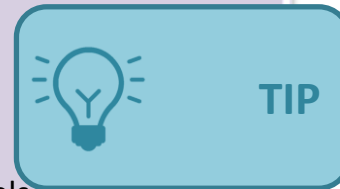
- Door de inhoudelijke uitwerking en timing van het project trachten we een antwoord te voorzien op de **Hoe?-vraag**:
  - Hoe wensen we het project in de praktijk te brengen?
- In deze bouwsteen onderscheiden we drie onderdelen:
  - Samenstellen van een projectteam
  - Bepalen van prestatie-indicatoren
  - Opstellen van een actieplan
- In vele gevallen zal dit de meest tijdsintensieve bouwsteen zijn in het innovatieproces

Inhoudelijke uitwerking en timing – Samenstellen van een projectteam

- Stel een projectteam samen waarmee je het project verder zal uitwerken en implementeren:
  - Bepaal wie in het team betrokken moet worden
  - Kies één teamlid als projectleider
  - Beschrijf de verantwoordelijkheden en functies van elk teamlid

- Bij de uitwerking van projecten werkt **OKRA-SPORT** met twee groepen binnen het projectteam:
  - Met de *denkcel* wordt de organisatorische uitwerking van het project gerealiseerd. Hierin zijn zowel medewerkers van de federatie als vrijwilligers uit de sportclubs vertegenwoordigd. Met deze denkcel wordt nagedacht over hoe het project in de sportclubs georganiseerd kan worden, waar er mogelijke drempels of valkuilen liggen, met welke praktische zaken men rekening met houden, etc. Door ook clubvertegenwoordigers te betrekken in deze denkcel wordt eveneens gedragenheid bij de sportclubs gecreëerd
  - Met de *expertisegroep* wordt de inhoudelijke uitwerking van het project bediscussieerd. Deze groep omvat voornamelijk medewerkers van de federatie met een sporttechnische achtergrond. Daarnaast kunnen eveneens externe partners betrokken worden met specifieke expertise omtrent het thema van het project

- Projectteam in het **We are freerunning** project van **Gymnastiekfederatie Vlaanderen**:
  - De uitwerking van het project (opleiding, promotiestrategie, etc.) gebeurde door de Gymfed zelf. In het projectteam zijn eveneens enkele freerunners betrokken die de sport reeds beoefenden
  - De Gymfed is dus de huidige freerunners gaan benaderen. Hierbij werd er contact gezocht via Youtube en Facebook. Aanvankelijk verliep dit contact moeilijk, want je moet als federatie, als externe, een meerwaarde kunnen bieden voor deze jongeren. In het begin was er weerstand van de huidige freerunners, aangezien ze de Gymfed als een belemmering beschouwden, ze zagen de meerwaarde niet
  - Gymfed heeft proberen duidelijk te maken dat men het freerunnen niet wou claimen, maar wel een georganiseerd aanbod wil voorzien. De Gymfed heeft zich nederig opgesteld en goed geluisterd naar de jongeren. De Gymfed vond het belangrijk om de jongeren die al veel ervaring hebben met freerunning en zelf al les geven te betrekken bij het project. Hierbij werd samen gekeken hoe men freerunning binnen de Gymfed zou kunnen opnemen om zo samen het aanbod en de inhoud te bepalen. Op deze manier kreeg men inzicht in waar de jongeren nood aan hebben en hoe de federatie hier op kan inspelen
  - Dit stelde de Gymfed in staat om het project op maat van de jongeren te maken en een werking op te bouwen samen met de jongeren. Hoewel dit een nieuwe manier van werken is, was dit ook juist zeer interessant. Vanuit de basis werd het project opgebouwd en werden ideeën gelanceerd (bottom-up)

Inhoudelijke uitwerking en timing – Samenstellen van een projectteam

Projectteam in het project **Peddelen door Vlaanderen – IKSUP!** van de **Vlaamse Yachting Federatie**:

Dit project is uitgewerkt vanuit de federatie, in samenwerking met een surfmagazine, een eventbureau, een programmeur en een graficus. Vanuit de federatie werd een groep van personen betrokken die in veel clubs komen en veel mensen horen. Op deze manier heeft men zicht op wat de clubs nodig hebben, waar de sportfederatie bijkomende ondersteuning kan bieden, etc.

Projectteam in het project **High5 Korfbal project** van de **Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga**:

Het High5 Korfbal project wordt opgevolgd door twee sporttechnische coördinatoren van de federatie als een deel van hun taken. Uit ervaring heeft de federatie reeds geleerd dat twee mensen meer zien, en elkaar kunnen helpen als het ergens fout loopt.

Inhoudelijke uitwerking en timing – Bepalen van prestatie-indicatoren

- Bepaal de prestatie-indicatoren voor dit project:
  - Plaats duidelijke, meetbare criteria naast elke doelstelling
  - Maak een onderscheid tussen harde eisen en wensen
  - Definieer wanneer je dit project als succesvol beschouwt
  - Koppel aan alle indicatoren een deadline
- Bij het bepalen van prestatie-indicatoren kan je gebruik maken van de tool van VSF rond het opstellen van prestatie-indicatoren

Binnen het project Iedereen Krolft! van S-Sport worden de doelstellingen en de daaraan gekoppelde prestatie-indicatoren duidelijk omschreven. Deze werden zowel opgesteld voor (1) de opening van lokale Krolfterreinen als (2) de implementatie van krolf in de S-Sportclubs (zie volgende slide):

1. De opening van lokale Krolfterreinen waarbij men de lokale bevolking van een gemeente/stad aanzet om te starten met Krolf.

Doelstellingen voor de volledige duur van het project:

- Tegen 31/10/2015 zijn minstens 15 Krolfterreinen verspreid over de 5 Vlaamse provincies geopend gedurende minimum 10 weken (5 in het eerste werkjaar en 10 in het tweede werkjaar)
- Tegen 31/10/2015 hebben minstens 60 personen deelgenomen aan een Krolfbijscholing (4 per stad/gemeente)
- Tegen 31/10/2015 hebben minstens 750 personen deelgenomen aan de introductiedagen (50 deelnemers per stad/gemeente)
- Tegen 31/10/2015 hebben minstens 450 personen deelgenomen aan een lokaal Krolfkampioenschap (30 deelnemers per stad/gemeente)
- Tegen eind 2015 hebben minstens 2400 personen Krolf gespeeld op een lokaal Krolfterrein (2 ontleningen per week met een gemiddelde van 8 deelnemers per ontlening; gemiddeld 160 personen per stad/gemeente)

→ Evaluatie:

- Effectevaluatie door meting van het aantal opgestarte Krolfterreinen en aantal bereikte personen: zie doelstellingen hierboven
- Procesevaluatie via de opmaak van een draaiboek, alsook via een evaluatievergadering met de partners
- Evaluatie per initiatief: Elke stad/gemeente die aan volgende voorwaarden voldoet, ontvangt één gratis Krolfset:
  - Meten van het aantal ontleningen tussen 1 mei en 1 december. Voorwaarde: minstens 8x buiten de 10 weken campagne
  - Aantal maal dat de Krolfset van de sportdienst gebruikt wordt tijdens sportdagen tussen 1 mei en 1 december. Voorwaarde: minstens 5x buiten de 10 weken campagne
  - Structurele verankering via club of vereniging. Voorwaarde: minstens 1 club of vereniging (bij voorkeur een S-Sport club) biedt Krolf aan op structurele basis.

2. De implementatie van Krolf in de clubwerking van S-Sport:

- Tegen 31/10/2015 heeft S-Sport minstens 25 Krolf-initiaties gegeven in de lokale clubs (10 initiaties het eerste werkjaar en 15 initiaties het tweede werkjaar)
- Tegen 31/10/2014 is er een duurzaam Krolfaanbod in 5 S-Sport clubs in Vlaanderen
- Tegen 31/10/2015 is er een duurzaam Krolfaanbod in 10 S-Sport clubs in Vlaanderen
- Tegen 31/10/2015 is Krolf ingebed in de algemene werking van de federatie via een Krolfcommissie die de sport verder promoot en die na de afloop van het project de organisatie van interclubs en eventuele provinciale en nationale toernooien op zich neemt

→ Evaluatie:

- Effectevaluatie door meting van het aantal Krolfinitiaties, aantal S-Sport clubs met Krolfaanbod: zie doelstellingen hierboven
- Procesevaluatie via evaluatie met nationale en regionale medewerkers op de sportcommissie
- Procesevaluatie via evaluatie met medewerkers en vrijwilligers op de opgestarte Krolfcommissie najaar 2015

Inhoudelijke uitwerking en timing – Opstellen van een actieplan

- Stel een gedetailleerd actieplan op om het project verder uit te werken en te implementeren in de praktijk:
  - Definieer alle taken die nodig zijn om het project uit te werken en te implementeren
  - Maak een timing zodat duidelijk wordt hoe de taken elkaar opvolgen
  - Schat per taak in hoeveel mandagen nodig zijn
  - Koppel interne verantwoordelijken aan elke taak
  - Bepaal welke externe partners er bij het project betrokken worden
- Onderstaande template die kan gebruikt worden voor het opstellen van een actieplan (zie ook tool)

Taak	Timing	Verantwoordelijke (intern)	Aantal mandagen	Partner (extern)

Inhoudelijke uitwerking en timing – Opstellen van een actieplan

- In het kader van de oproep voor ‘innovatieve projecten voor laagdrempelig sporten’ van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (2014), diende **Gymnastiekfederatie Vlaanderen** een aanvraag in voor het **We are freerunning** project
- In deze aanvraag werd een overzichtelijk actieplan voorzien voor de realisatie van het project. Hierbij worden de concreet uit te voeren acties gekoppeld aan een timing
- Dit actieplan is ter illustratie opgenomen op de volgende slide

Actieplan We are freerunning-project (2013-2016) Gymfed

Timing	Wat
Juli-augustus 2013	<ul style="list-style-type: none"> Contact met Jump Free run (Nederlands organisatie die op een kwalitatieve manier freerunning uitvoert). Bekijken hoe we freerunning in Vlaanderen kunnen uitbouwen zodat het net als in Nederland dit op een georganiseerde manier kunnen aanbieden. Daarnaast wordt ook gekeken naar de kosten om het project in te implementeren en op termijn zelfstandig verder te zetten. Contact met ISB: informatie verzamelen van sportdiensten die willen meewerken om zoveel mogelijk jongeren en volwassenen te bereiken in de provincies (www.streetaction.be)
September 2013	<ul style="list-style-type: none"> Contact met Belgische freerunners: jongeren die al veel ervaring hebben met freerunning en zelf al les geven hierin. Hierbij zal gekeken worden hoe we freerunning binnen de Gymnastiekfederatie kunnen opnemen om zo ons aanbod en inhoud te bepalen. Zo bekijken we waar jongeren nood aan hebben en hoe we hier op inspelen. Zo kan het project op maat gemaakt worden van de jongeren.
Oktober 2013	<ul style="list-style-type: none"> Op het WK artistieke gymnastiek in Antwerpen zal het turnpubliek voor het eerst kennis kunnen maken met freerunning en mee opgenomen worden in het promotie- en mediagebeuren van het evenement. Dit aan de hand van een grote demonstratie door ervaren freerunners. Daarnaast kunnen jongeren zelf voor het eerst freerunning uitproberen. Contact met Sportdiensten: kijken met de sportdiensten of we freerunning/parcours kunnen aanbieden aan jongeren en volwassenen door gerichte workshops of sportkampen te laten geven in het 2014 (vanaf april). Hierdoor zullen jongeren proeven van freerunning/parcours en zal zo de stap naar het clubleven worden bevorderd. Belangrijk is dat we hier de opgeleide lesgevers van de clubs aanspreken. Contact met reclamebureau: kijken hoe we op een leuke manier freerunning kunnen aanbieden aan de jongeren. Hier werken met sociale media zoals facebook en twitter om jongeren te bereiken. Praktische inhoud bepalen van het project
November 2013	<ul style="list-style-type: none"> Op het jaarlijks kaderweekend van de Gymnastiekfederatie worden verschillende sessie omtrent gymnastiek gegeven voor trainers binnen de verschillende disciplines. Op dit kaderweekend zal er ook een sessie freerunning worden gegeven waar lesgevers voor het eerst in contact worden gebracht met een georganiseerde vorm van freerunning. Tijdens deze sessie worden geïnteresseerde trainers warm gemaakt om freerunning te geven. Ze leren kennismaken met de fundamentele beginselen van freerunning aan de hand van een praktische sessie. Start communicatiecampagne: kennismaking met freerunning + warm maken om opleiding te volgen in januari.
Januari 2014	<ul style="list-style-type: none"> Opleiden trainers: Vanaf januari starten de eerste opleiding (level 1-2). Tijdens deze opleiding kunnen trainers zich oefenen om in het seizoen 2014-2015 zelf een werking op te zetten. Doel is om het eerste jaar 50-tal lesgevers op te leiden. 3 pilootclubs (Blauwput omnisport, Atlis Eeklo en Ritmica Belsele) die freerunning al aanbieden, ondersteunen en hun werking optimaliseren Verder promotie van freerunning in de jongerenwereld door in te spelen op sociale media Workshops freerunning geven voor jongeren georganiseerd in samenwerking met sportdiensten
Vanaf september 2014	<ul style="list-style-type: none"> Start van aanbod freerunning en parcours in de clubs van de Gymnastiekfederatie aan de hand van een stappenplan (zie stappenplan introductie Freerunning en parcours binnen de clubs) Deze clubs mee opvolgen. De bedoeling is dat er ongeveer 50 lesgevers zullen worden opgeleid in het eerste jaar. Hierdoor kunnen vanaf het 2de projectjaar een 40-tal clubs Blijvende opleidingen organiseren level 1 t.e.m. 4 voor lesgevers i.s.m Jump Free run Blijvende workshops voor jongeren en volwassenen uit steden en gemeentes organiseren i.s.m lesgevers uit de clubs
Evaluatie van de doelstellingen na 2 jaar. Bekijken waar we vanuit de federatie gaan bij sturen. Blijvende implementering van freerunning in georganiseerd kader binnen de Gymnastiekfederatie. Afsluiten met een groot freerunning evenement.	
Seizoen 2015-2016	<ul style="list-style-type: none"> Bestaande clubs verder ondersteunen Nieuwe clubs ondersteunen bij de opstart van het aanbod Opleidingen verder organiseren i.s.m Jump Free run Workshops blijvend organiseren met sportdiensten Blijvende evaluatie van de doelstellingen Freerunning en parcours blijven ondersteunen zodat het een discipline is waarbij opleiding, blijvende inspelen op de discipline centraal staat.
September 2015 September 2016	<ul style="list-style-type: none"> In september 2015 (Gent) en 2016 (Antwerpen) organiseerde Gymfed 'MOVE', een freerunning-event met de grootste set up in de Benelux. Voor dit event kreeg men de steun van de steden Gent en Antwerpen

Timing en fasering **Peddelen door Vlaanderen – IKSUP!** project van de **Vlaamse Yachting Federatie**:

- Fase 1 - jaar 1: peddelen door Vlaanderen SUP: grote communicatiecampagne. De VYF is als federatie initiatiefnemer en is de praktische organisator met commerciële partners, maar met een grote betrokkenheid en inspraak van clubs uit de regio. Eenduidige communicatie rond de peddelen door Vlaanderen SUP tour, maar met individuele aanpassing per locatie en betrokken clubs
- Fase 2 - jaar 2: SUP-unit: aanbieden van communicatietools en een SUP- en SURF-unit waarmee de clubs op eigen initiatief met sterke ondersteuning van de federatie de clubwerking naar de stadskernen kunnen brengen. Deze SUP-unit bestaat uit 25 opblaasbare SUP's. Het opgestarte initiatief tijdens het eerste jaar wordt door de club opnieuw in de stad herhaalt, maar in een minder uitgebreide vorm. Er komen opnieuw initiatieven die moeten leiden tot de apotheose van deze dag: de paddle out (doortocht) op de binnenwateren. Het streven is dat deze 'doortocht' op het water in deze stadskernen een vaste waarde wordt in de sportieve jaarkalender van deze steden. Het initiatief wordt genomen door een samenwerking van meerdere clubs, maar met concrete en de nodige ondersteuning en begeleiding van de federatie, om dit te doen slagen. Daarnaast voorzien de clubs in hun werking voor een attractief SUP/SURF-aanbod, zodoende de mensen die de smaak te pakken hebben gekregen dit ook in deze clubs verder kunnen uitoefenen
- Fase 3 - jaar 3: SUP-aanbod: de clubs kunnen zelf investeren in een SUP- en SURF-unit om op regelmatige manier innovatief hun werking te transporteren naar de doelgroepen. De club is initiatiefnemer en voorziet zijn eigen ondersteuning in de realisatie. De jaarlijkse 'SUP-happening' op de stadswateren is een feit. Het SUP-aanbod is volledig geïntegreerd in de clubwerking

Tips bij het opstellen van een actieplan

Onderstaand worden een aantal tips meegegeven met betrekking tot de opstelling van het actieplan. Uit de cases en praktijkvoorbeelden blijkt namelijk dat er een aantal mogelijke pijlers zijn waar men als federatie voorafgaand grondig over moet nadenken. Hierbij denken we aan:

- Opleiding
- Lidmaatschap
- Digitaal platform

Of deze pijlers al dan niet aanwezig zullen zijn, is uiteraard afhankelijk van project tot project. Onderstaand worden deze pijlers verder toegelicht, waarna ze geïllustreerd worden aan de hand van praktijkvoorbeelden en/of cases uit de praktijktest.

Opleiding

Bestudeer bij de uitwerking van je project of het nodig is om een opleiding of bijscholing te voorzien voor de lesgevers om het aanbod te implementeren. Indien er een specifieke opleiding of bijscholing nodig is, is het steeds belangrijk om ook voldoende lesgevers te vormen i.f.v. het innovatief project. Op de volgende slides worden enkele voorbeelden voorgesteld op basis van projecten van Gymnastiekfederatie Vlaanderen (We are Freerunning), S-Sport (Iedereen Krolft!), Voetbalfederatie Vlaanderen (2x2 Dribbelvoetbal) en de Vlaamse Tafeltennisliga (King Pong), OKRA-SPORT (Elke stap telt!), FROS (Skateboard Academy), Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga (High5 Korfbal), alsook uit de praktijktest van een innovatief aanbod binnen Gezinssport Vlaanderen (multisportaanbod).

Lidmaatschap

Bestudeer bij de uitwerking van je project of het nodig is om een nieuwe vorm van lidmaatschapsformule te introduceren in het kader van het nieuwe project. Op de volgende slides worden enkele voorbeelden voorgesteld op basis van bestaande projecten van de Vlaamse Handbalvereniging (Fithandbal), Gymnastiekfederatie Vlaanderen (We are Freerunning) en de Vlaamse Atletiekliga (FitFree), alsook op basis van de praktijktest bij Rugby Vlaanderen (Stay in Touch).

Digitaal platform

Bestudeer bij de uitwerking van je project of het een meerwaarde is om via een digitaal platform het project te ondersteunen. Op de volgende slides worden enkele voorbeelden voorgesteld op basis van bestaande projecten van de Vlaamse Yachting Federatie (IKSUP!), de Vlaamse Tafeltennisliga (King Pong) en de Vlaamse Basketballiga (3X3 Basketball).

- Indien er een nieuwe sporttak/discipline wordt aangeboden blijkt de opleiding van lesgevers een belangrijke pijler in het actieplan van veel federaties:
  - In het **We are freerunning** van **Gymnastiekfederatie Vlaanderen** werd een opleiding voor lesgevers georganiseerd om zowel voor de gevormde gymnasten als de nieuwkomers een kwalitatieve opleiding te bieden
  - Binnen het project **Iedereen Krolft!** van **S-Sport** werd eveneens een opleiding voor Krolfbegeleider voorzien vanuit de federatie. Deze bijscholing werd gegeven aan sportfunctionarissen, vrijwilligers (50+ers) en de eigen provinciale medewerkers
  - **Voetbalfederatie Vlaanderen** heeft mede met hulp van de provinciecoördinatoren opleidingen voor het **2v2 dribbelvoetbal** voorzien. Daarnaast werd ook de initiatorcursus omgevormd zodat er enkel gefocust werd op 2 tegen 2 en 5 tegen 5. Op deze manier wordt de nieuwe denkwijze mee geïntegreerd in de praktijk

- Ook binnen het toekomstige project van **Gezinssport Vlaanderen** wordt vanuit de federatie de vorming gezinssportcoach aangeboden. Deze laagdrempelige en ‘lichte’ vorming focust voornamelijk op het organisatorische aspect. Het doel van de vorming is de cursisten voldoende bagage mee te geven zodat er een duurzaam ‘multisportaanbod’ voor het gezin in de afdeling kan ontstaan (lokale gangmakers)

- Bij het **King Pong** project van de **Vlaamse Tafeltennisliga** bleek het gebrek aan opgeleide medewerkers een valkuil:
  - Het King Pong project wordt gecoördineerd door de sporttechnisch coördinator recreatie van de Vlaamse Tafeltennisliga. Het is noodzakelijk om persoonlijk contact op te nemen met de scholen en centra die men wil bereiken om een netwerk uit te bouwen voor de komende jaren. Van zodra de afspraken zijn gemaakt kan er beroep gedaan worden op een team van occasionele medewerkers dat speciaal voor dit project werd samengesteld en opgeleid. Deze mensen gaan ter plaatste om de eindgebruikers met raad en daad bij te staan
  - Een valkuil binnen het project was dat er te weinig medewerkers waren om het project te introduceren bij nieuwe partners. Het was niet eenvoudig om mensen te rekruteren die een soms verre verplaatsing moesten maken voor een korte opdracht van twee of drie uur. Veel van hen hadden al een half- of fulltime job waarmee het moest gecombineerd worden. Daardoor was het dikwijls puzzelen om een afspraak in orde te krijgen op een moment dat haalbaar was voor de medewerker en de organisaties (denk aan scholengroepen die met verschillende scholen moeten samen komen). Dit vergde veel planning en coördinatie, gezien de hoeveelheid van organisaties die men met het project wilde bereiken

- **OKRA-SPORT** heeft in het kader van het project **Elke stap telt!** een vorming voor de buddies voorzien in samenwerking met VIGeZ. Van elk trefpunt worden er twee buddies opgeleid. Tijdens deze vorming van een halve dag leert men hoe je iemand zijn gedrag kan beïnvloeden en hoe je mensen kan aanzetten tot bewegen. Hierbij werd gewerkt met rollenspelen. Deze opleiding werd gefinancierd en georganiseerd door de federatie. Daarnaast was er ook een meer sporttechnische vorming. Deze werd eerst twee keer door KU Leuven voorzien en werd daarna overgenomen door de federatie. De twee trekkers per trefpunt kregen zelf het materiaal gratis. De buddies zijn zelf ook senioren. Via de opleiding heeft men de buddies geleerd om mensen aan te spreken en te overtuigen
- Alles valt of staat met mensen die al dan niet geëngageerd zijn om het project in hun trefpunt uit te voeren. Het mag daarom ook niet te moeilijk zijn. Bijvoorbeeld het afnemen van de begintest vraagt redelijk wat tijd om aan te leren aan de buddies. Bij de vorming werden mensen soms wel wat overdonderd met informatie. Op sommige locaties heeft men daarom ook twee vormingen gegeven. Daarnaast is het belangrijk om er voor te zorgen dat de vorming niet te ver van de opstart ligt zodat alles goed aansluit op elkaar. Maar langs de andere kant moet je ook voldoende tijd nemen om iedereen te bereiken

Inhoudelijke uitwerking en timing – Actieplan: opleiding

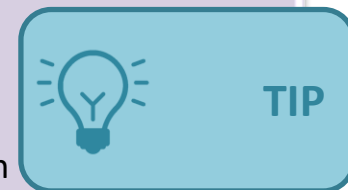

Als partner binnen de Vlaamse Trainersschool zorgt **FROS** voor de kwalitatieve invulling en verdere uitbouw van de opleidingsstructuur binnen het skateboarden in het kader van de **Skateboard Academy**. Er was reeds een opleiding skateboarden, oorspronkelijk vanuit de Vlaamse Rollerbond, die is een eerste keer kunnen doorgaan in 2009. Maar toen was er nog geen draagvlak voor de cursus. Er was ook vooral een insteek vanuit het rolschaatsen. Het was belangrijk om de eigenheid van de sport daar proberen in te brengen. Ondertussen heeft FROS mensen kunnen verzamelen, die een Master of Bachelor Lichamelijke Opvoeding hadden en in het skatemilieu zaten, die ambitie hadden om zich mee achter de opleiding te zetten. Dan is de cursus drie jaar doorgegaan, volgens de opleiding van de Rollerbond, met enkele inhoudelijke aanpassingen vanuit FROS. Op dat moment kon FROS moeilijk aanpassingen doorvoeren. Ondertussen zit FROS mee in de denkcel van VTS en kunnen ze zo voorstellen doen voor aanpassingen in de opleiding. Op dat moment was het ongelukkig dat skateboarden als discipline onder de rollersport zat. Dat werkt contraproductief bij de verdere ontwikkeling van de opleiding.

Inhoudelijke uitwerking en timing – Actieplan: opleiding

- Binnen het **High5 Korfbal** project van de **Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga** werden bij het aanschrijven van de sportclubs er binnen de clubs mensen opgeleid tot High5 Coach. Deze bijscholing bestaat uit een avondsessie van twee uur. Dit omvat 40 minuten initiatie High5, met achteraf de mogelijkheid om vragen te stellen of opmerkingen te geven. Deze bijscholingen gebeuren op regioniveau. De mensen die tot High5 Coach opgeleid waren, konden initiaties geven in scholen en sportclubs
- Valkuil: De deelnemende sportclubs hadden niet altijd voldoende mensen om de High5 Korfbal sessies overdag in de scholen te gaan voorzien. Doordat dit overdag moet plaatsvinden, is het moeilijker om voldoende High5 Coaches te vinden. Indien mogelijk probeert de federatie al eens in te springen, maar zij hebben ook niet altijd de nodige mankracht
- Tip: Bij de korfbalclubs die met een professionele verenigingsmanager werken, blijken er minder problemen te zijn met het vinden van voldoende High5 Coaches. Maar bij andere clubs die volledig op vrijwilligers werken, moet en vooral terugvallen op mensen die halftijds werken of die gepensioneerd zijn

Gymnastiekfederatie Vlaanderen creëerde voor het **We are Freerunning** project specifieke aansluitingsvoorwaarden ter ondersteuning van de clubs en om de aansluiting voor freerunners laagdrempeliger te maken. Het lidgeld voor freerunners wordt bewust lager gehouden aangezien het niveau van het aanbod nog niet even hoog is als dat van de traditionele gymnastiek, en omdat er (nog) geen competitiecircuit is. Momenteel ligt de focus vooral op het recreatief beoefenen, samenzijn en het organiseren van events. Enkele voorbeelden van de differentiatie in lidmaatschapsformules voor freerunners in gymnastiekclubs en rechtstreeks bij de federatie:

- Als freerunner in de bestaande gymnastiekclubs betaalt men 8 euro in plaats van 12 euro zoals de reguliere gymnasten
- Aparte freerun-groepen kunnen eveneens aansluiten bij de federatie, ook deze groepen betalen 8 euro per lid. Dergelijke groepen van freerunners kunnen als *community* aansluiten bij de federatie. De communities binnen de GymFed zijn uitsluitend op freerunning gericht. Het zijn kleine clubs van 10 tot 50 leden, zij hebben niet de mogelijkheden om aan de verplichtingen van een club te voldoen (vb. stimuleren om vzw te worden). De communities organiseren zichzelf, de federatie biedt ondersteuning en opleiding. Binnen een community is men verzekerd en kan men aan alle activiteiten van freerunning deelnemen. Via de communities wenst de GymFed vooral in te zetten op het aansluiten van kansengroepen, al dan niet met ondersteuning van de jeugddienst of jeugd welzijnswerkers binnen de gemeenten. Via deze weg wenst de federatie ook haar maatschappelijke rol op te nemen om zoveel mogelijk jongeren een leuke vrijetijdsbesteding aan te bieden en de integratie in de sportclub te vereenvoudigen

De **Vlaamse Handbalvereniging** heeft binnen het **Fithandbalproject** geprobeerd een *tienbeurtenkaart* te introduceren, maar de clubs staan hier weigerachtig tegenover. De clubs vrezen dat het meer administratie met zich mee zal brengen en bovendien zijn ze niet gewoon om er mee te werken. Men vreest dat dit vooral voor de trainer extra werk zal zijn: elke training zal hij/zij zich moeten bezig houden met bijhouden wie al betaald heeft. De clubs geven aan dat het lidmaatschap niet de drempel is om aan fithandbal te doen. Een formule die wel haalbaar blijken volgens de clubs is het voorzien in maximum twee gratis testtrainingen, waarna de speler een *instapkaart* (bv. €30 voor zes trainingen) kan kopen. De prijs van de instapkaart dekt dan alle onkosten van verzekering en lidgeld gedurende het voorgestelde aantal trainingen. Indien de deelnemer zich hier wil inschrijven, kan hij/zij het resterende lidgeld betalen voor de rest van het jaar (bv. €70 voor heel jaar - €30 van de instapkaart = €40).

De VHV wil haar clubs laten kennismaken met deze wijze van instapkaarten. Er wordt nagedacht om dit ook voor de jeugd toe te passen zodat kinderen niet direct hoeven te beslissen om heel het jaar in te schrijven. Ze kunnen op die manier een tweetal maanden proberen via de instapkaart en dan pas de beslissing nemen om al dan niet in te schrijven. De komende beleidsperiode wil VHV inzetten om een nog laagdrempeliger lidmaatschap aan te bieden. Hierbij is de federatie op zoek naar een goed voorbeeld, een club waar het systeem wel aanslaat.

Inhoudelijke uitwerking en timing – Actieplan: lidmaatschap

FitFree

De deelnemers aan het **FitFree** project van de **Vlaamse Atletiekliga** betalen per module €20 aan de club. In het pilootproject wordt de eerste €20 door de Vlaamse Atletiekliga aan de club gefactureerd voor lidmaatschap, verzekering en een deel van de lesgeverskosten. De bijdragen voor de volgende modules (optimaal 3 x €20 = €60) gaat naar de organiserende club. Deelnemers kunnen vrij kiezen in welke module ze starten, zo kan bijvoorbeeld deelgenomen worden aan module 1 en module 4 maar niet aan module 2 en 3. In dat geval gaat tijdens het pilootproject €20 naar de deelnemer en €20 naar de organiserende vereniging. De deelnemer wordt bij de federatie aangesloten als recreant en is verzekerd voor sportongevallen. Elke deelnemer ontvangt van de federatie een FitFree-lidkaart. Na het pilootproject (einde oktober 2015) gaat de bijdrage volledig naar de vereniging maar staat deze ook in voor de verloning van de begeleider.

CASE

Rugby Vlaanderen heeft binnen haar nieuw project **Stay in Touch** een *'light' touch licentie* ontwikkeld. Dit lidmaatschap is bedoeld voor de deelnemers aan het Touch Rugby, waarmee men vooral wenst in te zetten op laagdrempeligheid. Deze licentie kan voor verschillende tijdsperiodes genomen worden (volledig seizoen, half seizoen, maand).

Inhoudelijke uitwerking en timing – Actieplan: digitaal platform

Via het *online platform* van de **Vlaamse Yachting Federatie** voor het **IKSUP!-project** kunnen sportclubs hun aanbod kenbaar maken. Op het online platform wordt op het aanbod van initiaties van alle disciplines verzameld (dus niet alleen het suppen). De site en de bijhorende database wordt opgevolgd door de federatie. Zo krijgen (potentiële) deelnemers een breed overzicht van het beschikbare aanbod. Men kan via het online platform selecteren op discipline, op datum, op leeftijdsgroep, etc. en zich inschrijven voor een initiatiesessie. Bij een inschrijving voor een initiatiesessie via het online platform zijn de deelnemers vanzelf verzekerd. Op deze manier heeft de club zelf geen administratief werk.

Een oorspronkelijke valkuil in het online platform was dat de sportclubs zelf geen aanpassingen konden doen op de website. Dit zorgde voor veel administratieve last bij de federatie. Om hier aan tegemoet te komen werd het online platform verder aangepast en geoptimaliseerd, waardoor clubs nu zelf aanpassingen kunnen doen in de database en de administratieve last voor de federatie beperkt wordt. Dit bevordert de doorstroom van informatie naar leden. De kostprijs van dergelijk platform mag echter niet onderschat worden.

De *webapplicatie* van het **King Pong** project van de **Vlaamse Tafeltennisliga** is een hulpmiddel om tafeltennis op een laagdrempelige manier aan te bieden. De vele variatie- en differentiatiemogelijkheden maken de sport ook interessant voor bijzondere doelgroepen zoals jonge kinderen, personen met een beperking, senioren, etc. De webapplicatie bevat oefenvormen, spelvormen en een wedstrijdsysteem op maat van beginners:

- **Vaardigheden:** Via de vaardigheden leert men onder meer een correcte paletgreep, een goede houding, balvaardigheden zonder tafel en technieken aan de tafel. De vaardigheden worden stapsgewijs aangeboden in de applicatie en ondersteund door beeldmateriaal. Dankzij het deskundig geselecteerde materiaal uit het pakket kan men de vaardigheden optimaal ontwikkelen.
- **Spelletjes:** Via diverse spelletjes komen de geoefende vaardigheden spelenderwijs aan bod. De meeste spelletjes zijn geschikt voor kinderen, maar sommige zijn zeker ook toepasselijk voor oudere spelers. Er is bv. het spelletje waarbij het net na elk punt verschoven wordt in de richting van de speler die een fout gemaakt heeft. Zo wordt het moeilijker voor de sterkere spelers en makkelijker voor de zwakkere spelers.
- **Evalueren:** Dit onderdeel is vooral gericht op kinderen. In de applicatie zit een testbatterij om de motorische competentie te meten van kinderen zonder tafeltenniservaring. Deze heeft als doel een voorspelling te maken over de aanleg voor tafeltennis. Daarnaast is er ook een tool waarmee je de geoefende vaardigheden uit de applicatie kan evalueren. Dit heeft als doel om de evolutie van een kind weer te geven.
- **Wedstrijdsysteem:** In dit systeem kunnen spelers van alle leeftijden het tegen elkaar opnemen en dat periodiek herhalen. Men kan punten verdienen per deelname en per gewonnen wedstrijd. Men kan geen punten verliezen, waarmee men dus participatie wilt stimuleren. De spelers krijgen na verloop van tijd een sterkte toegekend door de app en op basis daarvan moeten ze ofwel voorgift geven ofwel krijgen bij elke nieuwe wedstrijd. Om veel verschillende tegenstanders te kunnen ontmoeten, is het aangeraden om maar te spelen tot één winnende set. De sterkte blijft evolueren afhankelijk van de eigen prestaties. De app berekent na elke uitslag een nieuwe tussenstand. Het is een heel vrijblijvend wedstrijdsysteem en gemakkelijk te organiseren met een zeer beperkte administratie.

Op de webapplicatie wordt eveneens in kaart gebracht wie met King Pong bezig is. In de evaluatiemodule en het wedstrijdsysteem wordt de mogelijkheid voorzien voor de gebruikers om de resultaten in de webapplicatie bij te houden. Op deze manier kunnen er veel gegevens verzameld worden in de databank. Let wel, de prijs voor het opstarten en het up to date houden van dergelijke webapplicatie loopt al snel op.

- Binnen het **3X3 Basketball** project van de **Vlaamse Basketballiga** vind je op de website <http://www.3X3basketball.be/> alle toernooien in je buurt. En via de online community op www.3X3planet.com ben je verbonden met spelers uit alle hoeken van de wereld, van alle leeftijden en alle niveaus. Je kan jezelf vergelijken met andere spelers, endorsed events zoeken, je ranking bekijken enzovoort
- De resultaten van al jouw wedstrijden en toernooien worden bijgehouden en geïntegreerd in een wereldwijd Ranking systeem dat een ranking berekent van elke speler ter wereld. Als speler ben je niet gelimiteerd tot een toernooi of een team. Je kan deelnemen aan verschillende toernooien, waar ook ter wereld en je kan in elk toernooi spelen met wie je wil als ploegmaat
- De Ranking Points die je krijgt wanneer je deelneemt aan toernooien of pick-up games bepalen twee zaken van jouw 3X3 Basketball level: jouw Ranking and Ballerlevel
- De Ranking is de som van alle Ranking Points die je verdient hebt in de voorbije 12 maanden, waarbij de Ranking Points per toernooi afhangen van je resultaat op dat toernooi en het niveau van het toernooi. Dit Event Level (niveau van het toernooi) wordt bepaald door een kleurensysteem op basis van grootte, kwaliteit en belangrijkheid van elk toernooi in het internationale netwerk van toernooien. Hoe hoger het Event Level van het toernooi waaraan je deelneemt, hoe meer Ranking Points je kan verdienen
- Ballerlevel geeft aan wat jouw 3X3 niveau is op basis van jouw voorbije resultaten (jouw win/loss ratio). Win je 90% van je wedstrijden, dan is je Ballerlevel hoger dan wanneer je slechts 50% van de wedstrijden wint

---

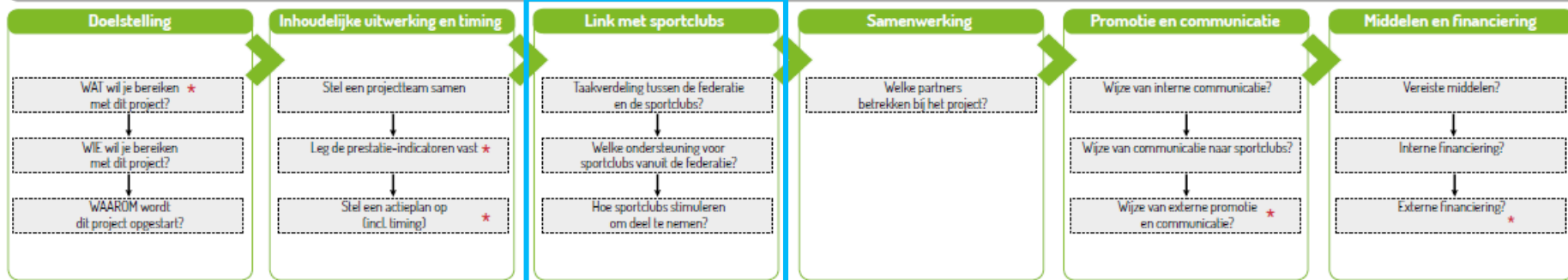
LINK MET SPORTCLUBS

Opstellen projectplan – Link met sportclubs – POSTER

STAP 3: Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 3.1 Opstellen projectplan *

Interactie met sportclubs

Opstellen projectplan – Link met sportclubs – POSTER

Link met sportclubs

- Een belangrijke bouwsteen in het projectplan is het grondig uitdenken op welke manier je als federatie je sportclubs bij het project wenst te betrekken

- Beantwoord in dit verband de vragen rond de volgende drie onderdelen:
  - Bepaling van de **taakverdeling** tussen de federatie en de sportclubs
    - Omschrijf duidelijk wat je verwacht van de deelnemende sportclubs
    - Omschrijf duidelijk welke taken de federatie zal opnemen
  - Bepaling van de wijze waarop de sportclubs **ondersteund** zullen worden door de federatie
  - Bepaling van de wijze waarop de sportclubs **gestimuleerd** zullen worden door de federatie om deel te nemen aan dit project

- Neem de taken die voortkomen uit deze bouwsteen mee op in je actieplan

- Onderstaand worden aan de hand van praktijkvoorbeelden geïllustreerd hoe sportfederaties binnen hun projecten de link met de sportclubs proberen te bewaren en te optimaliseren:
  - Mogelijke valkuilen bij de link met de sportclubs:
Fithandbal – Vlaamse Handbalvereniging, Skateboard Academy – FROS, King Pong – Vlaamse Tafeltennisliga, sChOOL-JITSU – Vlaamse Ju-Jitsu Federatie
  - Ondersteuning sportclubs aan de hand van een lessenmap:
Fithandbal + Streethandbal – Vlaamse Handbalvereniging, Voetbal op maat: 2v2 dribbelvoetbal – Voetbalfederatie Vlaanderen, King Pong – Vlaamse Tafeltennisliga, sChOOL-JITSU – Vlaamse Ju-Jitsu Federatie, FitFree – Vlaamse Atletiekliga, High5 Korfbal – Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga
  - Stimulansen voor sportclubs aan de hand van het Jeugdsportfonds:
IKSUP! – Vlaamse Yachting Federatie, King Pong – Vlaamse Tafeltennisliga, sChOOL-JITSU – Vlaamse Ju-Jitsu Federatie, Streethandball – Vlaamse Handbalvereniging, High5 Korfbal – Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga
  - Andere stimulansen voor sportclubs:
FitFree- Vlaamse Atletiekliga, Elke stap telt! – OKRA-SPORT, Voetbal op maat: 2v2 dribbelvoetbal – Voetbalfederatie Vlaanderen

Uit het **Fithandbal** project van de **Vlaamse Handbalvereniging** kunnen we zowel een succesfactor als een valkuil extraheren met betrekking tot de link met de sportclubs:

- **Succesfactor:** Aangezien het Fithandbal project van de Vlaamse Handbalvereniging gericht is op de doelgroep van 30-plussers kunnen de clubs beter gestructureerd worden, want naast het sportieve en het sociale luik van fithandbal, komen er ook vrijwilligers bij. Vooral voor de clubs is dit een succesfactor. Bij de clubs die een vrijwilligerscoördinator hebben, stelt men vast dat deze vaak deelneemt aan de fithandbal om de deelnemers te linken met de club
- **Valkuil:** Het grootste praktische probleem binnen het Fithandbal project zijn de zaaluren. Fithandbal zou buiten beoefend kunnen worden, maar dan ben je weersafhankelijk. Met de competitieploegen en jeugd ploegen geraken de clubs al moeilijk aan voldoende zaaluren. De fithandballers hechten veel belang aan sfeer en gezelligheid, dus het is belangrijk dat er een cafetaria in de buurt is, dan kun je al moeilijk uitwijken naar scholen

Het project **Skateboard Academy** wordt niet geïmplementeerd in de huidige bestaande clubs van **FROS**. Er wordt naar gestreefd om rond de lokale initiatieven nieuwe sportclubs op te starten. Doordat je overal lokaal een werking moet gaan opstarten, is het een langzaam proces dat zeer geleidelijk verloopt. Dit neemt veel tijd in beslag.

Link met sportclubs

Ook bij het **King Pong** project van de **Vlaamse Tafeltennisliga** wordt er een valkuil geïdentificeerd: De samenwerking met de externe partners verliep via de Vlaamse Tafeltennisliga. Bij aanvang was er voornamelijk communicatie met scholengroepen. De bedoeling was dat de lokale club(s) mee aanwezig waren als de federatie een introductie van het project ging geven op de school. Op deze manier konden ze flyers uitdelen met info over het project en de werking van hun club. Maar deze link met de clubs is niet goed verlopen. Dit kwam voor een deel omdat er een groep van King Pong-medewerkers werd samengesteld, waar men beroep op kan doen voor het geven van sessies, waardoor de link met de clubs er niet altijd was.

Ook bij het **sChOOL-JITSU** project van de **Vlaamse Ju-Jitsu Federatie** wordt er een valkuil vastgesteld wat betreft de link met de sportclubs: binnen het project wordt het 'dierenparadijs' aangeboden als activiteit, dit omvat veel grondwerk. Aangezien er verschillende stijlen van ju-jitsu worden beoefend in de verschillende clubs is er soms een moeilijke link tussen het aanbod van het sChOOL-JITSU project (de initiatie met veel grondwerk) en het aanbod van bepaalde clubs die bijna geen grondwerk doen. Om dit te counteren wilt de VJJF naast de initiaties rond het grondwerk, ook een concept rond staande technieken uitwerken. Op deze manier men tegemoet komen aan kan het struikelblok rond de verschillende stijlen van ju-jitsu.

Link met sportclubs – Ondersteuning sportclubs

TIP

Om de implementatie van het project in verschillende sportclubs te vereenvoudigen werd door verschillende federaties een **lessenmap** voorzien zodat de clubs of andere partners hier onmiddellijk mee aan de slag konden (1/2).

GOOD
PRACTICE

- Binnen het **Fithandbalproject** heeft de **Vlaamse Handbalvereniging** een tiendelige lessenmap ontwikkeld die kan toegepast worden binnen de club. Deze map kan gratis verkregen worden
- Vanuit de **Vlaamse Handbalvereniging** is een DVD met **Streethandball**-lessen met demo's ontwikkeld. Deze worden eveneens verspreid via Youtube. Op de DVD zijn een aantal tricks, shots en wedstrijdvormen te zien die de kinderen kunnen uitproberen
- Binnen het **2v2 dribbelvoetbalproject** van **Voetbalfederatie** Vlaanderen werd een leidraad voor dribbelvoetbal en dribbelfestivals ontwikkeld waar de clubs mee aan de slag kunnen om dit aanbod te voorzien
- De webapplicatie van het **King Pong-project** van de **Vlaamse Tafeltennisliga** is een hulpmiddel om tafeltennis op een laagdrempelige manier aan te bieden. Het bevat oefenvormen, spelvormen en een wedstrijdssysteem op maat van beginners. De vele variatie- en differentiatiemogelijkheden maken het ook interessant voor bijzondere doelgroepen zoals jonge kinderen, personen met een beperking, senioren, etc.

Om de implementatie van het project in verschillende sportclubs te vereenvoudigen werd door verschillende federaties een **lessenmap** voorzien zodat de clubs of andere partners hier onmiddellijk mee aan de slag konden (2/2).

- De **Vlaamse Ju-Jitsu Federatie** heeft in het kader van het **sChOOL-JITSU** project een toernooireglement en oefeningenbundel voor leerkrachten en clubinstructeurs opgemaakt
- De **Vlaamse Atletiekliga** staat in voor de begeleiding en de bijscholing van de **FitFree** begeleider. Aan de hand van kijkwijzers en oefenvormen ontvangt elke begeleider een welomschreven inhoud van elke module
- De **Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga** vindt het belangrijk dat leerlingen op een leuke en uitdagende manier kennis kunnen maken met korfbal en dat beginnende korfballers bij een club snel de basisbeginselen van het spel leren kennen. Daarom heeft de federatie een lessenmap **High5 Korfbal@school** ontwikkeld. De federatie wilt met deze lessenmap de drempel naar het geven van korfbal in scholen verlagen en de (beginnende – jonge) clubs een werkdocument aanbieden om kinderen op een leuke manier kennis te laten maken met korfbal

Link met sportclubs – Stimulansen voor sportclubs

TIP

Uit de analyse van de praktijkvoorbeelden blijkt dat verschillende sportfederaties hun project mee integreren binnen hun **jeugd sportfonds**. Op deze manier worden de deelnemende clubs financieel beloond voor de inspanningen die ze leveren binnen het project (1/2).

- Binnen het **IKSUP!-project** van de **Vlaamse Yachting Federatie** geeft de federatie stimulansen richting de clubs om deel te nemen aan het project op basis van enkele criteria voor het kwaliteitslabel via het jeugd sportfonds. Clubs die een SUP-werking opstarten, en werken aan de kwaliteit van dit VYF-aanbod, worden beloond door de federatie via het VYF-jeugd sportfonds. Zowel voor het aanbieden van scholing, als het voor opstarten van een trainingsteam, kan de club een kwaliteitslabel behalen met de bijhorende financiële ondersteuning
- Sommige **King Pong**-activiteiten van de **Vlaamse Tafeltennisfederatie** zijn verbonden aan het jeugd sportfonds van de federatie waardoor de clubs een financiële stimulans kunnen krijgen. Daarnaast zullen de clubs die deelnemen, gemotiveerd worden door ze te verzamelen en door hen te belonen met materiaal

GOOD
PRACTICE

Uit de analyse van de praktijkvoorbeelden blijkt dat verschillende sportfederaties hun project mee integreren binnen hun **jeugdsportfonds**. Op deze manier worden de deelnemende clubs financieel beloond voor de inspanningen die ze leveren binnen het project (2/2).

- Het **sChOOL-JITSU project** is omvat in het onderdeel promotie binnen het Jeugdsportfonds van de **Vlaamse Ju-Jitsu Federatie**. Zo kunnen clubs die promotionele activiteiten doen, initiaties op scholen of andere plaatsen punten verdienen. Hierbij is er het probleem dat er vrijwillige clubs en meer professionele clubs zijn, in het voordeel van de professionele clubs aangezien deze meer tijd hebben om initiaties te organiseren
- Binnen het jeugdsportfonds van de **Vlaamse Handbalvereniging** kunnen clubs punten verdienen door initiaties **Streethandball** te geven. Ze krijgen hiervoor een verloning als alles in orde is. Bijna alle clubs geven initiaties op scholen als promotie, aangezien dit voor extra leden zorgt
- Het **High5 Korfbal** project is mee opgenomen als criterium in het jeugdsportfonds van de **Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga**, naast onder andere het aantal jeugdleden, het aantal wervingsactie. Op deze manier kunnen sportclubs extra subsidies ontvangen

Link met sportclubs – Stimulansen voor sportclubs

FitFree

De **Vlaamse Atletiekliga** heeft een Recreatiesportfonds op basis waarvan de clubs die een recreatieve werking hebben ondersteund worden. Dit geldt voor Start 2 Run, **FitFree** en andere recreatieve activiteiten binnen de club. De clubs kunnen dus geld krijgen voor hun recreatieve werking. VAL wilt het aandeel van FitFree hierin nog vergroten om zo meer clubs te laten instappen. Hier merkte de federatie het voorbije jaar al een effect. Op deze manier is de federatie ook op de hoogte van welke clubs een FitFree aanbod hebben. Deze financiële insteek is heel belangrijk, zodat de clubs niet zelf moeten investeren. De federatie voorziet en betaalt binnen het pilootproject ook de lesgevers. De sportfederatie voorziet een kader en ondersteuning waar de clubs op kunnen intekenen. Op deze manier hoopt de VAL dat het project begint te rollen. Als de clubs het verderzetten, betaalt het zichzelf terug.

Link met sportclubs – Stimulansen voor sportclubs

Binnen het project **Elke stap telt!** van **OKRA-SPORT** konden de trefpunten sterren verdienen als ze bepaalde doelstellingen bereiken, bijvoorbeeld als ze minsten vijf niet-actieve senioren bereikt hebben. Op deze manier probeert de federatie de trefpunten te stimuleren.

Om het aanbod van innovatieve projecten in sportclubs te stimuleren kunnen dwingende vormen van stimulansen gebruikt worden. Bij het project **Voetbal op maat 2v2 dribbelvoetbal** van **Voetbalfederatie Vlaanderen** de sportclubs die op provinciaal niveau willen spelen, verplicht vanuit de federatie om het 2v2 dribbelvoetbal aan te bieden.

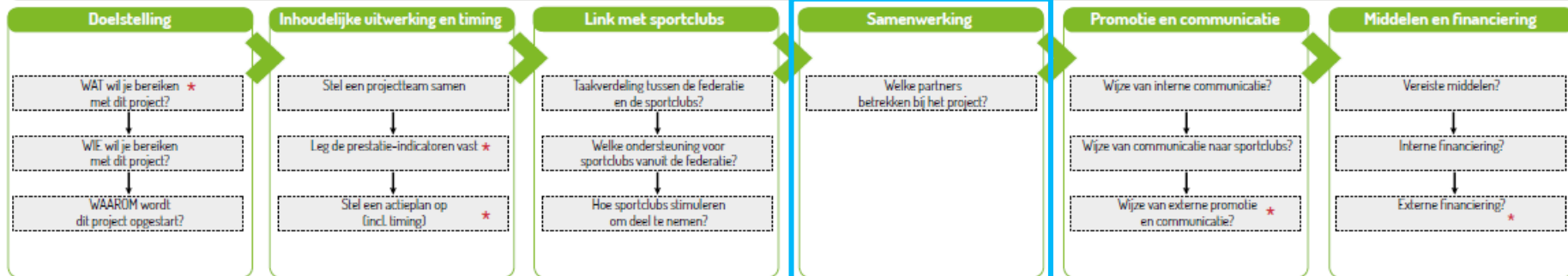
SAMENWERKING

Opstellen projectplan – Samenwerking – POSTER

STAP 3: Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 3.1 Opstellen projectplan *

Interactie met sportclubs

Opstellen projectplan – Samenwerking – POSTER

Samenwerking

Welke partners
betrekken bij het project?

Samenwerking

- Innoveren doe je meestal niet alleen. Overloop de verschillende taken in je actieplan en bekijk waar het nuttig zou zijn om beroep te doen op expertise of ervaring van een externe partij:
  - Maak een lijst van de externe partijen die betrokken moeten worden
  - Denk per partner na over de meest geschikte samenwerkingsvorm
  - Zoek bij elke partner de meest geschikte contactpersoon

- Zoek hierbij naar mogelijke partners zowel binnen de sportsector (bv. andere sportfederaties, commerciële sportorganisaties, lokale sportdiensten, ISB, VSF, SVS, Sportwerk Vlaanderen, etc.) als daar buiten (bv. overheidsinstanties of organisaties uit andere domeinen zoals gezondheid, jeugd, welzijn, cultuur, onderwijs, etc.)

- Er kan per project samengewerkt worden met één enkele partner of met mix van partners

- Neem de taken die voortkomen uit deze bouwsteen mee op in je actieplan

- Onderstaand worden aan de hand van praktijkvoorbeelden geïllustreerd op welke manier sportfederaties binnen hun projecten samenwerken met andere partners:
  - Mix van partners:
We are freerunning – Gymnastiekfederatie Vlaanderen, King Pong – Vlaamse Tafeltennisliga, Skateboard Academy – FROS, 3X3 Basketball – Vlaamse Basketballiga
  - Sportorganisatie:
Stay in Touch – Rugby Vlaanderen (= case uit de praktijktest), Voetbal op maat: 2v2 dribbelvoetbal – Voetbalfederatie Vlaanderen
  - Onderwijs:
sChOOL-JITSU – Vlaamse Ju-Jitsu Federatie, Streethandball – Vlaamse Handbalvereniging, High5 Korfbal – Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga
  - Gemeenten of steden:
Iedereen Krolft! – S-Sport, FitFree – Vlaamse Atletiekliga
  - Eventbureau:
IKSUP! – Vlaamse Yachting Federatie

- Voor het **We are freerunning** project ging **Gymnastiekfederatie Vlaanderen** samenwerkingsverbanden aan met partners van zowel binnen als buiten de sportsector in Vlaanderen en het buitenland:
  - Voor de opleiding wordt samengewerkt met *Jump Freerun*, een organisatie die in Nederland al samenwerkt met de KNGU (Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie) om hun lesgevers kwaliteitsvol op te leiden
  - Samenwerking met *sportdiensten* van de gemeenten:
    - Enerzijds heeft het ISB (Vlaams Instituut voor sportbeheer en recreatiebeleid) bij aanvang geholpen in de communicatie. Zij hebben een project waarbij steden/gemeentes kunnen inspelen op nieuwe trends die op straat ontstaan zijn (www.streetaction.be). Deze gemeentes en steden werden in eerste instantie ingeschakeld, nadien volgden alle andere gemeentes die interesse hebben (door een oproep via de nieuwsbrief van ISB)
    - Anderzijds wordt er samengewerkt met de plaatselijke sportdiensten waarbij ze gestimuleerd worden om initiatie momenten te organiseren om zo leden naar de club te laten doorstromen. Steden en gemeentes kunnen een materiaalpakket huren en worden door de federatie verder geholpen via het ter beschikking stellen van lesgevers. Met steden/gemeentes die de samenwerking ruimer zien in kader van participatie van kansengroepen (cfr. Vilvoorde) zet de federatie een aparte werking op. Momenteel lopen er, naast het pilootproject Vilvoorde, ook projecten in Izegem, Antwerpen en Gent
  - Samenwerking met *jeugdendiensten* van de gemeenten. De jeugdwelzijnswerkers van de gemeente worden in contact gebracht met de lokale clubs. De federatie neemt zelf contact op met deze jeugdwelzijnswerkers. Deze werkers staan dicht bij de lokale groepen jongeren en zo kan de federatie zicht krijgen op wat de jongeren willen en waar men nood aan heeft
  - Met *Demos vzw*, het kenniscentrum actief in het Vlaams Participatiedecreet, werd in 2015 een samenwerking opgezet met als doel kansengroepen te integreren in de werking. De ondersteuning die de federatie via Demos kreeg heeft hen zeker en vast op weg geholpen in een materie waar men nog weinig expertise in heeft
  - *Ethias* (verzekeringsmaatschappij van Gymfed) is partner van het project. De ongevalstatistiek was te verwaarlozen laag en scoort zelfs beter dan de statistiek van de gymnasten. Met Ethias werd afgesproken om sterk in te zetten op opleiding en preventie van blessures. Een opzet waar men in geslaagd is

- **King Pong** richt zich niet rechtstreeks op individuen, maar de **Vlaamse Tafeltennisliga** wil die wel bereiken door samen te werken met Vlaamse partners, zoals lagere scholen en dienstencentra. De partners werden steeds bezocht door de sportfederatie. Dan kregen ze toegang tot het platform en was er een twee uur durende infosessie en werd er materiaal voorzien. Hierna was het de bedoeling dat de school minstens één King Pong-activiteit aanbood en dan kregen ze materiaal en toelichting vanuit de federatie. Voor de dienstencentra waren dit vijf activiteiten. Op deze manier konden de externe partners er zelf mee aan de slag
- Het moeilijkste deel was de planning en coördinatie om een geschikt moment te vinden dat zowel voor de organisaties als voor de medewerkers lukte. Zeker in het geval van scholengroepen niet altijd evident, maar het is wel steeds gelukt. In sommige gevallen was de directie betrokken, in andere gevallen gebeurde alles rechtstreeks met de leraren LO
- Het voordeel is dat men nu het netwerk heeft met de verschillende partners. Dit netwerk kan men in de toekomst verder aanspreken om samen te werken met de clubs. Daarnaast heeft men ook een samenwerking met andere sportfederaties, zoals met Parantee om G-sporters te bereiken en met OKRA-SPORT en S-Sport
- Onderschat niet hoeveel administratie er aan te pas komt, de coördinatie om alle partners te contacteren en te bezoeken was heel arbeidsintensief

- Binnen de **Skateboard Academy** van **FROS** probeert men *op lokaal vlak verschillende actoren* samen te brengen. Elk project wordt uitgevoerd door een samengestelde cluster van lokale actoren en partners. Deze bottom-up samenwerking bestaat uit vertegenwoordigers van de plaatselijke skateboardscene en/of indoorskatepark, lokale overheid (jeugd en/of sportdienst) en andere actoren die kunnen zorgen voor een duurzame meerwaarde. Het selecteren en samenstellen gebeurt aan de hand van selectiecriteria en op basis van resultaten van het eerder gevoerde behoefte onderzoek. Per project wordt er een ondersteunend pakket samengesteld (logistiek, lesgeversvergoedingen,...). Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd. Samen probeert men te bekijken wat men voor elkaar kan betekenen en hoe er een lokaal initiatief kan opgestart worden. Hierbij probeert FROS de andere partijen te stimuleren om mee ondersteuning te voorzien
- Daarnaast is er een samenwerking met *hoge scholen* om het skaten mee te implementeren in de opleiding (Thomas Moore in Turnhout). Ook bij andere hoge scholen wordt een kennismaking met de sport voorzien om hen te proberen te mobiliseren om naar de skateparken te gaan. Op deze manier probeert men drempelverlagend te werken om naar de skateparken gaan
- Het overlegplatform '*allboardsports.be*' streeft naar een verenigd planksportend Vlaanderen. Dit initiatief, gestart vanuit FROS (2011), brengt verschillende planksport gerelateerde federaties en organisaties samen. De expertise van deze groep staat mee garant voor een kwalitatieve ontwikkeling van de Skateboard Academy

- Binnen het **3X3 Basketball** project van de **Vlaamse Basketballiga** is er in de eerste plaats een samenwerking met de *lokale club* voor de organisatie van een toernooi. Zij doen ook een deel van de promotie
- Daarnaast is er een samenwerking met de *gemeente* waar het toernooi georganiseerd wordt. De gemeenten zorgt voor de locatie, elektriciteit en afvalbeheer
- Daarnaast is Sportizon, een *eventbureau*, vaste partner in het project. Zij zijn verantwoordelijk voor de logistiek, host, dj en sponsoring
- VBL besteedt extra aandacht aan het betrekken van rolstoelgebruikers door hen specifiek uit te nodigen voor elk toernooi van de 3X3 Masters. Dit gebeurt in samenwerking met *Parantee*. VBL wilt het rolstoelbasketbal stilaan integreren door hen te laten optreden als demo-sport op enkele toernooien. Indien er voldoende interesse is, wordt er een extra categorie opgestart zodat rolstoelbasketballers aan elk toernooi kunnen deelnemen

Binnen het **Stay in Touch** project van **Rugby Vlaanderen** heeft de federatie een samenwerkingsverband opgezet met *Touch Belgium*, de bestaande koepelorganisatie voor Touch Rugby. Deze organisatie heeft reeds expertise in het aanbieden van Touch Rugby, maar zijn momenteel enkel actief in het Brusselse. Door de samenwerking tussen Rugby Vlaanderen en Touch Belgium binnen het Stay in Touch project kan het Touch Rugby project verder verspreid worden doorheen Vlaanderen. Gezien hun expertise is Touch Belgium binnen dit project verantwoordelijk voor het voorzien van initiatiesessies bij de lokale rugbyclubs die mee in het project betrokken zijn.

Binnen het **2v2 dribbelvoetbal** is **Voetbalfederatie Vlaanderen** een samenwerking aangegaan met BVLO in verband met bijscholingen voetbal voor leerkrachten LO. Tijdens deze sessie maakten de leerkrachten vooral kennis met de recreatieve formats 2v2 en 5v5. Er werden gedurende 2014 en 2015 19 bijscholingen georganiseerd waarbij 350 leerkrachten bereikt werden.

- Het **sChOOL-JITSU** project van de **Vlaamse Ju-Jitsu Federatie** is gegroeid vanuit een samenwerking met de club Brussels Brazilian Jiu Jitsu Academy, Buurtsport Brussel en de lokale Brusselse scholen
- Door de samenwerking met scholen gaat de club zelf naar de jongeren en naar hun eigen leefwereld toe om ze te laten kennismaken met de sport en het verenigingsleven zodat ze niet alleen naar de club moeten stappen. Op deze manier wenst men eveneens de bestaande jeugdwerking binnen de ju-jitsuclubs te verruimen en te interculturaliseren
- De federatie neemt contact op met de scholen. Een struikelblok is soms het toernooi, omdat dit op een voormiddag valt en op een andere locatie. Dit zou gecounterd kunnen worden door een samenwerking met de gemeente. Zo was in Houthalen ook de sportdienst betrokken voor de coördinatie tussen de scholen, infrastructuur, vervoer. Daar had de plaatselijke club contact opgenomen met de sportdienst. De club had een infomoment georganiseerd voor de scholen en de sportdienst over het project, om de mensen te motiveren om mee te doen aan het project
- De samenwerking tussen de verschillende partners (club, school, gemeente, federatie) is zeker implementeerbaar bij andere federaties

Via de samenwerking met scholen heeft de **Vlaamse Handbalvereniging** met **Streethandball** een groot bereik naar kinderen toe. Er worden initiaties Streethandball gegeven voor schoolgaande kinderen. Hierbij richt VHV zich op leerlingen van de middelbare school omwille van het showelement. Maar ook op leerlingen van de lagere school omdat bij deze kinderen de marge het grootste is om hen in de handbalclub te krijgen. Wat betreft de initiaties is er veel variatie tussen de verschillende scholen. Bij bepaalde scholen wordt er één les per klas voorzien. Bij andere scholen wordt Streethandball gegeven bij de naschoolse sport. Of er worden meerdere initiatielessen voorzien met een eindtoernooi als apotheose. Via de initiaties door de federatie en de clubs heeft VHV ondertussen 20000 kinderen bereikt. Dit zijn voornamelijk oudere kinderen van op de middelbare scholen. Via de initiaties wil VHV aan de leerkrachten laten zien dat handbal geen sport is dat veel plaats inneemt. Met Streethandball geeft men de leerkrachten een aanbod van handbal zonder dat je per se een zaal nodig hebt. Bij de bijscholingen SLO heeft men de laatste tijd ingezet op Streethandball waardoor men reeds 325 leerkrachten LO bereikt heeft. Hierdoor zal deze laagdrempelige handbalvariant ook aan bod komen tijdens de lessen LO en automatisch meer gespeeld en gepromoot worden.

Voor de samenwerking met het onderwijs/scholen heeft de **Koninklijke Belgische Korfballbond – Vlaamse liga** een taakverdeling tussen de scholen en de federatie opgesteld binnen het **High5 Korfball** project:

- Verantwoordelijkheden van de betrokken school:
  - Aanstellen van een verantwoordelijke die als contactpersoon optreedt naar de club en federatie toe
  - Bereid zijn middagsport en/of initiaties te laten doorgaan op school en deel te nemen aan de SVS activiteit georganiseerd door de naburige club
  - Leerkracht geeft drie lessen korfbal per klas van het eerste tot en met het zesde leerjaar
  - Leerkracht(en) volgen de door KBKB georganiseerde opleiding
  - Ontvangen een initiatiepakket, leerkrachten worden ondersteund voor het aanbieden op het veld van dit lessenpakket
  - Beschikken over voldoende materiaal om initiaties en middagsport op een degelijke manier te laten doorgaan (met hulp van club/KBKB)
  - Aangewezen: ook op de sportdag wordt een initiatie korfbal voorzien
  - Instap voor 1 jaar
- Ondersteuning vanuit de federatie: Elke school die deelneemt aan korfbal@school krijgt vier korfbalpalen ter beschikking die in de hoogte verstelbaar zijn zodat de palen kunnen gebruikt worden bij verschillende leeftijden. Bij het correct uitvoeren van alle voorwaarden mogen deze palen ook permanent in de school (of sporthal) blijven. Daarnaast worden er ook nog High5 attributen ter beschikking gesteld zoals scoreformulieren en kleine gadgets

- Het **Iedereen Krolft!** project van **S-Sport** wordt in nauwe samenwerking met steden/gemeenten lokaal geïmplementeerd. Elk lokaal project wordt dus opgestart in partnership met een stad of gemeente. Men is van start gegaan in vijf grote steden, elk in één provincie. Hierbij was er een samenwerking met de sportdienst of met de verantwoordelijke voor senioren. In het tweede werkjaar werd het project uitgerold naar tien kleinere gemeenten. Dit verliep moeilijker omwille van beperktere financiële mogelijkheden van de gemeenten naar promotie en mankracht toe
- Door samen te werken met steden en gemeenten kunnen mensen bereikt worden die men voorlopig niet bereikt in de clubs. In eerste instantie wordt het krolfterrein in de stad/gemeente officieel geopend met een introductiedag en blijft gedurende tien weken ter beschikking van de inwoners. Er is eveneens de mogelijkheid om een gratis initiatie te volgen. Na tien weken wordt een officieel gemeentelijk Krolf-kampioenschap georganiseerd. Nadien wordt getracht om Krolf via de gemeente/stad of via een lokale vereniging (S-Sportclub) blijvend aan te bieden. Na het eerste werkjaar wordt een draaiboek opgemaakt zodat het project kopieerbaar wordt naar andere steden en gemeenten in Vlaanderen
- Veel steden en gemeenten hebben S-Sport leren kennen door het Krolfproject. Een valkuil die S-Sport vaststelde was dat de samenwerking met bepaalde gemeenten problematisch verliep omdat S-Sport deel is van de socialistisch mutualiteit. Hier speelde de politieke kleur een rol. Daarnaast vormt ook de bureaucratie van gemeenten een valkuil, alles duurt lang voordat er beslissingen worden genomen. De boodschap is om ruim op tijd het eerste contact te leggen met de steden/gemeenten en een goede opvolging te verzorgen. Het is nodig om de partners er regelmatig aan te herinneren dat het project maar loopt over een beperkte periode, en dat er nog tijd genoeg moet zijn om op een kwalitatieve en doeltreffende manier promotie te voeren

- De **Vlaamse Atletiekliga** werkt voor het **FitFree** project nauw samen met de respectievelijke gemeentelijke sportdiensten voor:
  - het vastleggen van indooraccommodatie voor de bewegingstrainingen
  - implementatie van het FIT-parcours, mogelijk in samenwerking met verschillende gemeentelijke actoren
  - de lokale promotie van het programma bij de niet-sportbeoefenaar
  - de samenwerking met scholen, verenigingen (sport, jeugd, senioren, ...) en andere organisaties die wensen aan te sluiten bij het programma
- Sportdiensten heb je nodig om tot bij de mensen te kunnen komen, tot bij de niet-clubgebonden sportbeoefenaar. De club kan wel de communicatie en promotie doen via de clubleden en hun familie doen. Om mensen buiten de club te bereiken werkt de VAL samen met lokale sportdiensten, maar ook met andere organisaties (sociale). Deze samenwerking is wel intensief om als federatie te doen, dit zou idealiter vanuit de clubs moeten vertrekken
- Valkuil: Soms claimen sportdiensten het recreatieve sportaanbod binnen de gemeente. Ze gaven geen ruimte aan het FitFree project. Bijgevolg het project kon hier niet verder gaan

- Voor de praktische realisatie van het **Peddelen door Vlaanderen – IKSUP!** project had de **Vlaamse Yachting Federatie** een samenwerking met het eventbureau Fast Forward Events. Zij waren onder andere verantwoordelijk voor de volgende pijlers binnen het project:
  - Inhoudelijk: Vertalen van de door de federatie beoogde doelstellingen en effecten naar een concreet plan van aanpak en communicatie. Uitwerken en implementeren van een peddelen door Vlaanderen SUP productieplanning in samenwerking met de betrokken clubs, steden en federatie
  - Financieel: Opmaken, opvolgen en beheren van een de budgettering. Opvolgen van leveranciers en commerciële partners
  - Logistiek: Ondersteuning van alle producties binnen het peddelen door Vlaanderen SUP-project. Uitwerken van een volledige logistieke planning in overleg met de betrokken clubs en federatie
  - PR: Uitwerken van media-ruildeals en opvolging en valorisatie van de behaalde persresultaten
- Door de samenwerking met deze professionele partner werd eveneens een meerwaarde gecreëerd voor de opdracht gevende federatie. Er werd kennis gedeeld tussen het commerciële- en het federatieaanbod, het netwerk van de federatie werd uitgebreid, en 'good practices' werden overgenomen

---

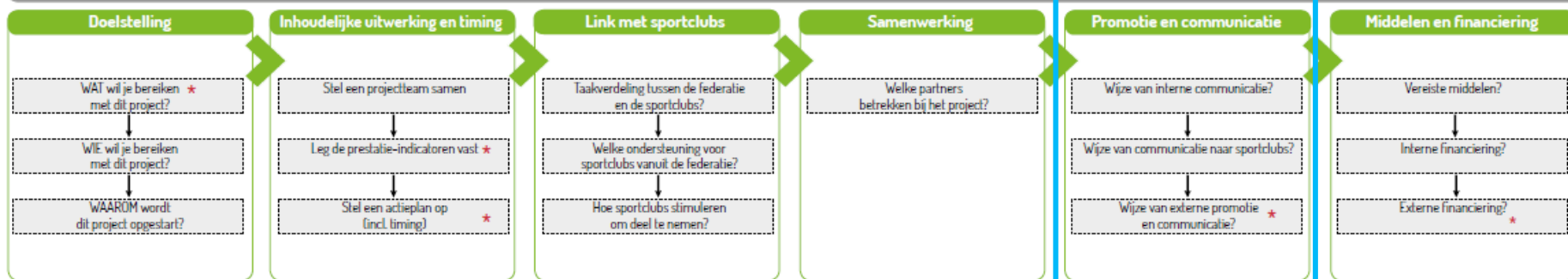
PROMOTIE EN COMMUNICATIE

Opstellen projectplan – Promotie en communicatie – POSTER

STAP 3: Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 3.1 Opstellen projectplan *

Interactie met sportclubs

Opstellen projectplan – Promotie en communicatie – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

Promotie en communicatie

- De promotie en communicatie rond een nieuw project is cruciaal om zowel binnen als buiten je organisatie gedragenheid te creëren voor je project
- In deze bouwsteen onderscheiden we de volgende drie onderdelen:
  - Interne communicatie
  - Communicatie naar de sportclubs
  - Externe promotie en communicatie
- Neem de taken die voortkomen uit deze bouwsteen mee op in je actieplan

Promotie en communicatie – Interne communicatie

- Om binnen je federatie gedragenheid en steun voor het project te behouden, is het belangrijk om duidelijk en op vaste basis intern te communiceren over het project:
  - Bepaal hoe dit project intern gecommuniceerd zal worden (binnen de federatie en RvB)
  - Duid een verantwoordelijke aan voor deze communicatie
- Zet dit project bijvoorbeeld standaard op de agenda van interne vergaderingen van de federatie en van de Raad van Bestuur. Op deze manier houd je iedereen op de hoogte. Geef inspraak aan je collega's en breng dit in rekening bij de verdere uitwerking van het project

Promotie en communicatie – Communicatie met sportclubs

- De communicatie richting je eigen sportclubs vormt een belangrijk onderdeel binnen deze bouwsteen:
  - Bepaal hoe dit project richting de sportclubs gecommuniceerd zal worden
  - Duid een verantwoordelijke aan voor deze communicatie

- Bij deze communicatie is het van belang te benadrukken:
  - Wat de doelstelling is van het project (op basis van onderbouwd cijfermateriaal, cfr. mappingtool en clubrapporten)
  - Wat de voordelen voor de sportclubs zijn
  - Wat de taakverdeling is tussen de federatie en de sportclubs, en dus wat de verwachtingen zijn ten opzichte van de clubs
  - Op welke manier de federatie de sportclubs zal ondersteunen
  - Welke partners betrokken zijn bij het project

Binnen het **2v2 dribbelvoetbal** van **Voetbalfederatie Vlaanderen** gebeurde de promotie en communicatie via twee pijlers:

1. Communicatie richting trainers en leerkrachten:

- Het 2v2 dribbelvoetbal werd volledig geïntegreerd binnen de initiatorcursus voetbal zodat elke opgeleide trainer kennis maakt met de doelgroep en het voetbalformat
- In samenwerking met BVLO werd het dribbelvoetbal tijdens de bijscholingen gepromoot bij de leerkrachten LO

2. Communicatie en promotie richting sportclubs en (potentiële) deelnemers:

- Hierbij werd er ingezet op sensibilisering en promotie via verschillende brochures, een informatief clipje en de website www.dribbelvoetbal.be:
  - Naast de algemene brochure rond dribbelvoetbal werd ook een brochure rond dribbelfestivals ontwikkeld. Deze vervangen de reguliere U6 toernooien. Daarnaast kwam er ook een folder in de algemene lay-out van het project 'een leven lang voetbal op maat'. Alle folders werden verspreid op de algemene vergadering van clubs
  - Voor het dribbelvoetbal werd een aparte URL gecreëerd waardoor de termen onmiddellijk bekendheid en daadkracht kregen. Iedereen in het jeugdvoetbal spreekt over 'dribbelvoetbal'. Op www.dribbelvoetbal.be vind je alle info terug over het dribbelvoetbal
- Na de demoavonden in het eerste projectjaar, werd er ook in het teken van het project 'wintervoetSal' dribbelvoetbal gespeeld tijdens demodribbelfestivals in de sporthal
- Good practices werden beloond met prijzen en dit werd gecommuniceerd naar alle clubs. Daarnaast werden er wedstrijden gehouden om bijvoorbeeld een dribbelslogan voor de club te vinden, de mooiste dribbelfoto te maken en dribbelfestivals te stimuleren

Met het maken van promotiefilmpjes bereik je op korte termijn veel meer dan enkel met folders of brochures. Ze kunnen bovendien op geregelde tijdstippen opnieuw gekoppeld worden aan nieuwe communicatie

TIP

Promotie en communicatie – Externe promotie en communicatie

- Externe promotie en communicatie is cruciaal om voldoende bereik en gedragenheid voor het project te genereren. De volgende aspecten dienen hierbij in rekening gebracht te worden:
  - Werk een marketingstrategie uit; cfr. Marketingtoolbox VSF (zie tool)
  - Bepaal hoe dit project richting potentiële deelnemers gecommuniceerd zal worden; cfr. Stappenplan: uitwerken van een communicatiecampagne (zie tool)
  - Bepaal hoe dit project richting potentiële partners gecommuniceerd zal worden; cfr. Stappenplan: uitwerken van een communicatiecampagne (zie tool)
  - Duid een verantwoordelijke aan voor deze communicatie
- Bekijk binnen je communicatiecampagne eveneens op welke manier je je sportclubs zal betrekken. Externe promotie in samenwerking met je sportclubs zal voor een groter bereik zorgen

In het **We are Freerunning** project heeft **Gymnastiekfederatie Vlaanderen** de nieuwe discipline heel sterk onder de aandacht gebracht door een permanente communicatie via de website en sociale media. Hierbij is het van belang om de communicatie specifiek af te stemmen op de doelgroep. Freerunners willen niet meegenomen worden in de turncommunicatie. De focus ligt op freerunning, ze willen niet echt geassocieerd worden met gymnastiek. Het is cruciaal om de mensen warm te houden voor freerunning, via promotie, filmpjes, Facebook en andere sociale media.

Promotiecampagne bij het **Peddelen door Vlaanderen – IKSUP!** project van de

Vlaamse Yachting Federatie:

- Om de vooropgestelde doelgroepen te bereiken wordt in samenwerking en met advies van evenementenbureau Fast Forward Events een communicatieplan uitgewerkt om de verschillende beoogde doelgroepen zo effectief mogelijk te bereiken. De pijlers van deze mediacampagne zijn:
  - Gerichte acties via sociale media. Zowel bij de aankondiging van het peddelen door Vlaanderen SUP project, als tijdens en na de peddelen door Vlaanderen SUP actiedagen, een zo groot mogelijke binding met de verschillende doelgroepen aangaan via de sociale media
  - Een poster en flyer campagne binnen de deelnemende steden en hun sportdiensten, om zo ook niet online connecterende doelgroep te bereiken
  - Verschillende pers-ruildeals via een vast persbureau naar nationale en lokale pers
- Het tweede jaar werd de communicatie minder gestuurd vanuit de VYF, en meer vanuit de deelnemende VYF clubs en partners. De printaffiches, flyers en ruildeals vastgelegd door het eventbureau verdwenen. Communicatietools vanuit VYF voor de clubs werden verder ontwikkeld. De al opgestarte kanalen zoals de facebook pagina, de perscontacten en de SUP-nieuwsbrief werden verder geactiveerd en gedeeld met de deelnemende clubs. Samengevat was er minder bereik met betaalde campagnes, maar werd dit deels opgevangen met meer organisch communicatiebereik via partnerships, en het grotere netwerk van deelnemende clubs

Promotie en communicatie naar partners binnen het **King Pong** project van de **Vlaamse Tafeltennisliga**:

- Een belangrijk element om het project goed te doen slagen is dat je rechtstreeks naar de scholen een gerichte promotie voert. Niet via een mailtje, maar zeker telefonisch contact opnemen. Dit is een (tijds)intensief proces
- Daarnaast is men in het eerste projectjaar gestart met rechtstreekse promotie bij de doelgroep van partnerorganisaties, zodat men direct aan de slag kon, gezien King Pong nog totaal onbekend was. Eens alles op gang was, werden diverse kanalen gevonden om King Pong meer bekendheid te geven bij een groter publiek. Hieronder een overzicht van de gebruikte promotiekanalen: Nascholing SLO-LO 2014 voor leraren L.O. aan KU Leuven, VTTL Congres, Belgium World Tour, SVS infobeurs Malle met alle lagere scholen van provincie Antwerpen, baak magazine VTTL-speciale editie voor King Pong, infostand op dag van de trainer, Trainersclinic Limburg Kempen, VSF Magazine, Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding van BVLO, DAS beurs Gent, VGC stadskriebels in het centrum van Brussel, SVS Apotheose stand + bijscholing, Moving Age, Junior sportaval voor BUSO in Kessel-Lo, Mission Olympic schoolsportdag in Koning Boudewijnstadion, Mission Olympic Family Day in Koning Boudewijnstadion, Family Day in Koning Boudewijnstadion, 3D zomerstage nascholing BVLO, Run to Rio challenge, Artevelde Hogeschool, Studiedag 'Sporten voor personen met een verstandelijke handicap' in Brasschaat, Startvergadering SVS, Innovatiemarkt op innovatiecongres van BLOSO, S-sport federatie, OKRA-Sport, Bijscholing voor leraren L.O. aan Hogeschool PXL Hasselt, Scholenactiviteit op Belgium World Tour
- Dankzij de uitgebreide promotie zijn er veel spontane aanvragen vanuit diverse organisaties beginnen komen, wat de zoektocht naar partners zeker heeft geholpen. Daarnaast ondervond VTTL eveneens dat bestaande partners King Pong begonnen aan te raden bij collega's, voornamelijk in de wereld van de dienstencentra

- De promotie van het **FitFree** project van de **Vlaamse Atletiekliga** gebeurt:
  - via de plaatselijke atletiekvereniging: d.m.v. brochures, uithangborden, mond-aan-mond reclame, advertenties in regionale media
  - via samenwerking met derden: jongerenverenigingen, scholen, buurtsportwerking, verenigingen voor kansengroepen, artsen, kiné's, etc.
  - via de gemeentelijke sportdiensten: d.m.v. gemeentelijke infoborden, website van de gemeente, infofolders, aanbod in het kader van de Vrijtijdspas,...
  - via de atletiekfederatie: d.m.v. een persontmoeting, website, nieuwsbrieven
  - via het Fonds voor vrijetijdparticipatie door het project te integreren in hun aanbod
- Sportdiensten heb je nodig om tot bij de mensen te kunnen komen, tot bij de niet-clubgebonden sportbeoefenaar. De club kan wel de communicatie en promotie doen via de clubleden en hun familie doen. Om mensen buiten de club te bereiken werkt de VAL samen met lokale sportdiensten, maar ook met andere organisaties (sociale). Deze samenwerking is wel intensief om als federatie te doen, dit zou idealiter vanuit de clubs moeten vertrekken
- Valkuil: De nationale promotiecampagne was te beperkt. Er werd éénmalig een persconferentie gehouden met Kim Gevaert als meter van het project. Dat was te beperkt. Bij de uitrol van Start 2 Run was de CM een belangrijke partner in het project. Zij hebben enorme promotie gemaakt via hun kanalen en dat zorgde voor een enorme bekendheid

---

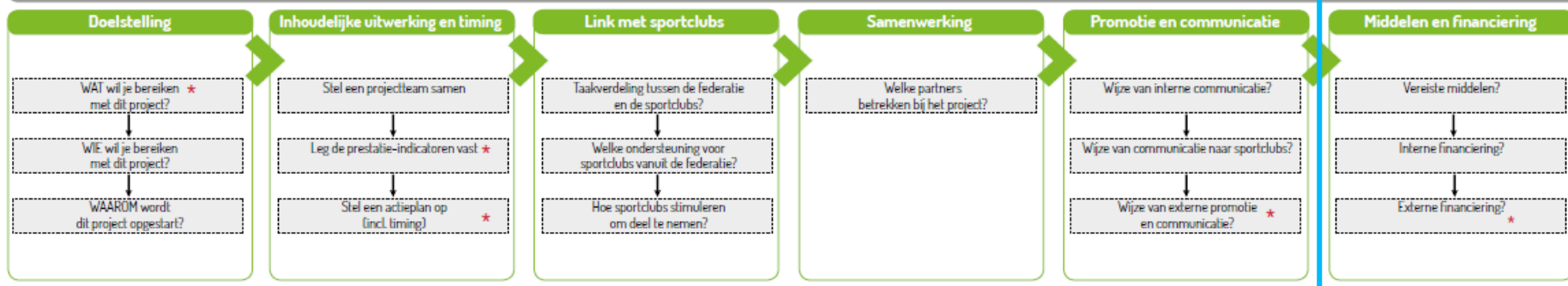
MIDDELEN EN FINANCIERING

Opstellen projectplan – Middelen en financiering – POSTER

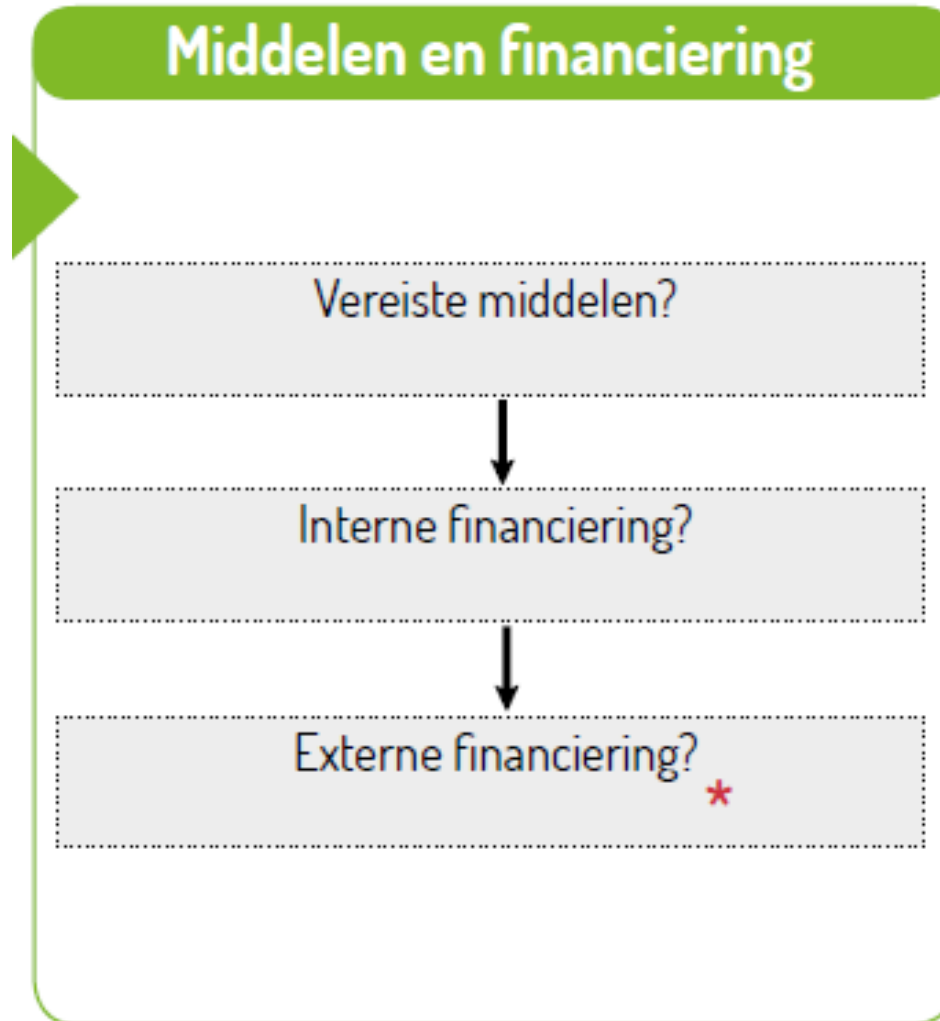
STAP 3: Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 3.1 Opstellen projectplan *

Interactie met sportclubs

Opstellen projectplan – Middelen en financiering – POSTER

* ondersteunende documenten beschikbaar

Middelen en financiering

- Wat betreft de vereiste middelen en financiering die nodig zijn om het project in de praktijk te kunnen brengen, worden drie onderdelen onderscheiden:
  - Vereiste middelen
  - Interne financiering
  - Externe financiering
- Hieronder wordt beschreven hoe deze onderdelen in kaart gebracht worden. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van tips en praktijkvoorbeelden op de volgende slides

Vereiste middelen

Wat zijn de vereiste (financiële en niet-financiële) middelen om dit project in de praktijk te brengen?

- Maak een lijst van alle middelen die nodig zijn (materiaal, communicatiedragers, ...)
- Maak een lijst van externe ondersteuning die voor deze middelen ingeroepen wordt
- Maak een inschatting van de kostprijs van het project (per onderdeel en totaal); breng hierbij ook de vereiste personeelsmiddelen in rekening

Interne financiering

Bereken of je federatie dit project al dan niet zelf kan financieren:

- Leg de totale kostprijs van het project naast de beschikbare middelen van de federatie
- Bespreek met de financieel verantwoordelijke of en hoeveel budget kan vrijgemaakt worden voor dit project
- Bespreek met de personeelsverantwoordelijke of en hoeveel personeelsinzet kan vrijgemaakt worden voor dit project

Externe financiering

Bekijk of het project in aanmerking komt voor subsidies, zoek externe financiering als dat nodig is:

➔ Gebruik in deze stap de tool fondsenwerving voor sportfederaties van VSF

Middelen en financiering – Vereiste middelen

Bestudeer op voorhand of het een meerwaarde is om vanuit de federatie, al dan niet in samenwerking met een externe partner, een **materiaalpakket** te ontwikkelen in het kader van het nieuwe project (1/2).

- **S-Sport** stelt in het kader van het **Iedereen Krolft!** project Krolfmateriaal ter beschikking aan clubs en aan individuen. Een Krolfzak bestaat uit kunststoffen stokken en veldhockeyballen. Het Krolfmateriaal wordt door de federatie aangekocht in Denemarken. Dit materiaal kan bovendien ook aangekocht worden via de federatie. Als er een nieuwe club opgericht wordt na het geven van initiaties, krijgt men een Krolfzak gratis ter beschikking voor een jaar, nadien kan men deze aan voordelige prijs overkopen
- De **Vlaamse Yachting Federatie** biedt in het kader van het **IKSUP!** project een SUP- en SURF-unit aan waarmee de clubs op eigen initiatief (met sterke ondersteuning van de federatie) de clubwerking naar de stadskernen kunnen brengen. Deze SUP-unit bestaat uit 25 opblaasbare SUP's
- Voor de ontwikkeling van de **Festivalwip** werkt **VlaS** samen met een schutter die technisch aangelegd is en daarnaast met enkele vrijwilligers. Samen hebben ze de aanpassingen aan het materiaal uitgedacht en uitgevoerd, zoals onder andere de aanpassing van de pijlen, het maken van een opbergdoos voor het verplaatsen van de Festivalwip. Deze ontwikkeling is zeer tijdsintensief voor VlaS en de vrijwilligers. Een uitbesteding aan een bedrijf was echter financieel niet mogelijk. Men is afhankelijk van de bereidheid van enkele personen. Daarnaast heeft VlaS een handleiding, een instructiefilmpje en een reservatieformulier ontwikkeld voor Festivalwip

Middelen en financiering – Vereiste middelen

Bestudeer op voorhand of het een meerwaarde is om vanuit de federatie, al dan niet in samenwerking met een externe partner, een **materiaalpakket** te ontwikkelen in het kader van het nieuwe project (2/2).

TIP

GOOD
PRACTICE

- De **Vlaamse Tafeltennisliga** heeft een **King Pong**-materiaalpakket ontwikkeld, in samenwerking met Idemasport. De set bevat: 10 onbreekbare bats, 5 intrekbare netten, 1 Swing Ping Pong, 20 tafeltennis ballen, 5 squash ballen (voor oefeningen met het rollen van de bal), 12 shuttels uit kunststof (voor oefeningen op afstand en balcontrole), 1 set van 10 genummerde doelwitten (10 cm diameter), 1 opbergtas en een licentie van 2 jaar voor de webapplicatie van King Pong die oefen- en spelvormen voor beginners voorstelt. Dankzij het uitrolbaar net kent King Pong geen grenzen. Dit twee meter lange net kan met klemmen op een tafel van maximaal vijf cm dik worden vastgemaakt
- De **Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga** (KBKB) heeft voor het **High5 Korfbal** project een materiaalbox ontwikkeld om aan de clubs aan te bieden (met onder andere gekleurde korfballen, vestjes, scorebord, met logo van High5). Deze materiaalbox bestaat uit twee sportzakken waar alles in zit, zodat men dit gemakkelijk kon meenemen naar scholen. Deze materiaalbox is heel attractief door de gekleurde hesjes en ballen
  - Valkuil: De KBKB heeft de eerste materiaalboxen kunnen aankopen via de subsidies die verkregen werden. Na het wegvallen van de subsidies bleek de materiaalbox veel te duur te zijn (€800/box). Hier heeft men in moeten bijsturen, bijvoorbeeld door de hesjes met bedrukking te laten wegvallen. De meeste scholen beschikken echter zelf over hesjes. De federatie had op voorhand beter moeten nadenken welk materiaal echt essentieel is in zo een materiaalbox

LET OP

Middelen en financiering – Interne financiering

Op het financieel vlak is er een valkuil binnen het **3X3 rolstoelbasketbal** project van **Parantee**. Als de federatie geen bijkomend budget zou vrijmaken om het project verder te zetten, dan zou het stilgevalen zijn. Er is nog steeds nood op ondersteuning vanuit de federatie op bepaalde vlakken, zoals infrastructuur of de aankoop van jeugdrolstoelen.

- De subsidie die de **Vlaamse Tafeltennisliga** in 2014 voor het **King Pong** project verkreeg via de oproep voor ‘innovatieve projecten voor laagdrempelig sporten’ vanuit het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media was noodzakelijk om alles op te starten en het project groot te maken. Het gratis materiaal en de gratis lesgever waren een belangrijke factor voor vele organisaties om de stap te zetten naar een tot dan toe nieuw concept. Ondertussen heeft het zijn nut bewezen, gezien de grote tevredenheid bij de deelnemers
- Het is nu afwachten en aftasten of organisaties bereid zullen zijn om zelf een financiële inspanning te leveren om in te stappen. Binnenkort wordt de registratie op de webapplicatie betalend (7 à 8€) om het project zelfbedruipend te maken

- Door de verkregen subsidies vanuit de oproep voor ‘innovatieve projecten voor laagdrempelig sporten’ vanuit het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media kon **VlaS** bijkomende **Festivalwips** laten ontwikkelen
- De verhuur van de Festivalwips levert inkomsten op. Voor VlaS is dit een zeer positief aspect aan het project zodat er ook inkomsten gegeneerd kunnen worden

Aanvankelijk was het idee binnen het **Streethandball** project van de **Vlaamse Handbalvereniging** om een naamsponsor aan het project te binden om de duurzaamheid te garanderen. Hiervoor dacht men een externe sponsor te zoeken want het project blijft in materiaal wel geld kosten. Vooral uit tijdsgebrek is de federatie hier niet in geslaagd. Ondertussen heeft VHV een commercial en marketing manager die in de toekomst ook het recreatieve luik mee moet uitdragen.

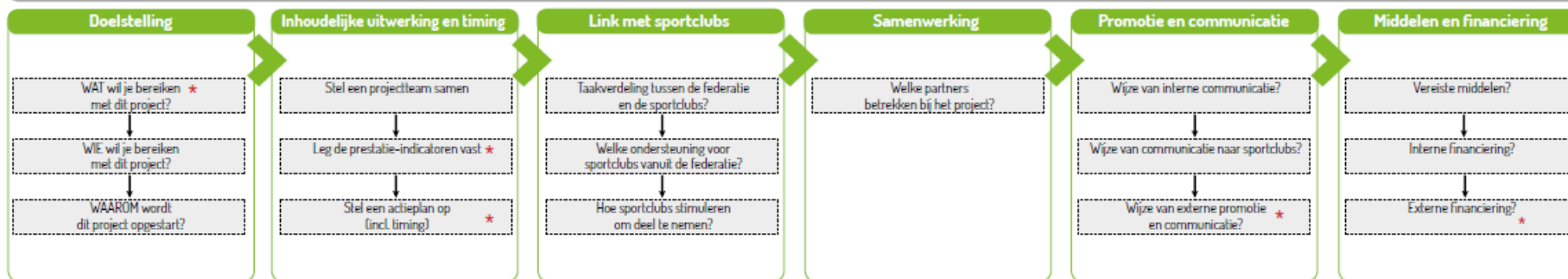
INTERACTIE SPORTCLUBS

Interactie sportclubs – POSTER

STAP 3: Stel een projectplan op en voer het uit

Stap 3.1 Opstellen projectplan *

Interactie met sportclubs

Interactie sportclubs

- Bij het opstellen van het projectplan is het belangrijk om op geregelde tijdstippen in interactie te treden met je sportclubs. Door (bottom-up) inspraak te geven aan de sportclubs wordt de gedragenheid voor en de praktische haalbaarheid van het project bevorderd. Ga in interactie met je sportclubs zowel tijdens als na het opstellen van het projectplan
- Interactie met sportclubs **tijdens** het opstellen van het projectplan:
  - Betrek een select aantal clubs in de **denkcel** om het projectplan vorm te geven (cfr. bouwsteen 'Inhoudelijke uitwerking en timing'). Roep deze denkcel op vaste tijdstippen samen en bespreek samen de verschillende bouwstenen van het projectplan
  - Indien je federatie gedurende het opstellen van het projectplan een **Algemene Vergadering of clubbezoeken** heeft ingepland, kunnen deze momenten eveneens gebruikt worden om met de sportclubs in interactie te gaan omtrent het nieuwe project.
- Interactie met sportclubs **na** het opstellen van het projectplan:
  - Eenmaal je projectplan is opgesteld, stel je een communicatie op richting mogelijke **pilootsportclubs** ter voorbereiding van de testfase. Bij deze communicatie is het van belang te benadrukken (cfr. bouwsteen 'Promotie en communicatie'), :
    - Wat de doelstelling is van het project (op basis van onderbouwd cijfermateriaal, cfr. mappingtool en clubrapporten)
    - Wat de voordelen voor de sportclubs zijn
    - Wat de taakverdeling is tussen de federatie en de sportclubs, en dus wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de clubs
    - Op welke manier de federatie de sportclubs zal ondersteunen
    - Welke partners betrokken zijn bij het project
  - Indien de timing het toelaat, kan deze communicatie plaatsvinden tijdens de Algemene Vergadering of tijdens clubbezoeken

S-Sport vindt het belangrijk om de eigen sportclubs goed te betrekken bij het project. Veel sportclubs zijn bereid om hun schouders onder het project te zetten. Bovendien weten zij vaak veel beter dan de federatie wat lokaal leeft, en kunnen ze op die manier een belangrijke bijdrage leveren in de promotie. Bij de ontwikkeling van het **Iedereen Kroft!** Project is S-Sport dan ook in nauwe interactie getreden met haar sportclubs.

Het **3X3 Basketball** project is volledig door FIBA ontwikkeld en vervolgens door de **Vlaamse Basketballiga** omgezet naar de Vlaamse situatie. Door overleg en samenwerking met lokale actoren (gemeente, sportdienst, jeugddienst, pleinwerking, scholen, clubs, jeugdverenigingen, etc.) krijgt de doelgroep ook een stem in de organisatie van de 3X3 toernooien. Hierdoor kan men een lokaal draagvlak creëren en het concept aanpassen aan de lokale context. De lokale inzet is m.a.w. een zeer belangrijk punt dat mee het succes van het project bepaalt.

Jaarlijks organiseert **Parantee** een vergadering met de clubs. Hier werd het **3X3 rolstoelbasketbal 'Fun on Wheels'** voorgesteld en er was onmiddellijk gedragenheid bij de clubs. De federatie heeft direct een aantal clubs aangesproken die open stonden voor het project en hen gebruikt als voorbeeldclubs. Parantee heeft ervaren dat het cruciaal is om van bij het begin er voor te zorgen dat je de clubs mee hebt en dat er draagvlak is. Het is belangrijk om in het begin een aantal voorbeeldclubs te hebben, zodat zij zelf andere clubs kunnen overtuigen. Dat werk beter vanuit andere clubs dan vanuit de federatie. Daarnaast merkt de Parantee dat het belangrijk is om het project blijvend aan te halen bij de clubs, herhaling is cruciaal.

FitFree

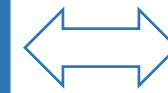
Valkuil: Het **FitFree** project van de **Vlaamse Atletiekliga** is vertrokken vanuit een enthousiasme binnen de federatie om iets met recreatie te doen. Nu geeft VAL aan dat ze beter meer tijd genomen hadden om de communicatie richting clubs en deelnemers beter te onderbouwen. De clubs hebben te weinig nagedacht of dit project een meerwaarde voor hen zou kunnen zijn, ze hebben het project te gemakkelijk van zich afgeschoven. Je hebt binnen de federatie iemand nodig die de flow er in houdt, regelmatige mails uitstuurt, posts op Facebook plaatst, kortom er voldoende tijd kan in steken. Enkele goede trekkers voor het project zijn cruciaal. Zo kan ook het mediagezicht een permanentere rol spelen in de promotie door regelmatig via diversie mediakanalen video's, quotes, etc. te verspreiden.

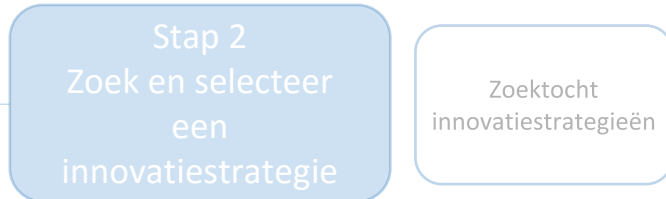
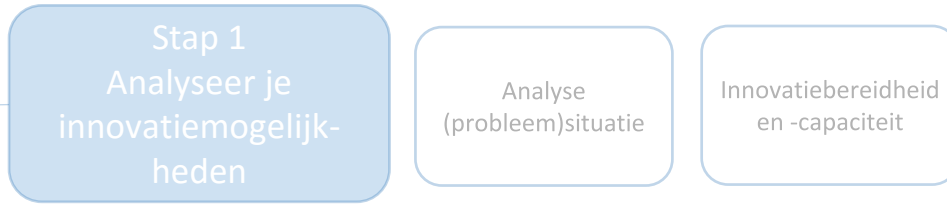
STAP 3.2

ACTIE

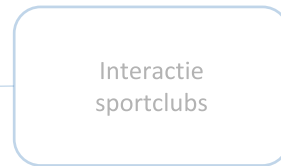
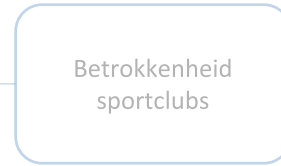
INNOVATIEPROCES

- I. Selectie van pilootclubs
- II. Uitvoering projectplan
- III. Feedback en bijsturing

- I. Oproep sportclubs voor deelname aan het project
- II. Implementatie van het project bij de deelnemende sportclubs
- III. Feedback en bijsturing

PARTICIPATIEPROCES

Stap 3.2 Actie – ACTIEFICHE

- Waarom doe je dit?
  - Innoveren betekent dat je **creatieve ideeën omzet in de praktijk**. Het mag niet bij brainstormen en plannen blijven
- Wat doe je?
  - Je gaat over tot actie en **voert het projectplan uit**. Uiteraard hangen de acties af van de doelstellingen van je project
- Hoe doe je dit?
  - Hanteer een **gefaseerde aanpak**. Ga van start met een testfase en stuur indien nodig je projectplan bij om dit verder uit te rollen
  - Voorzie voor de **clubs de mogelijkheid om feedback te geven** over het project
  - **Deel** als federatie **ervaringen en praktijkvoorbeelden** van de deelnemende clubs met andere clubs

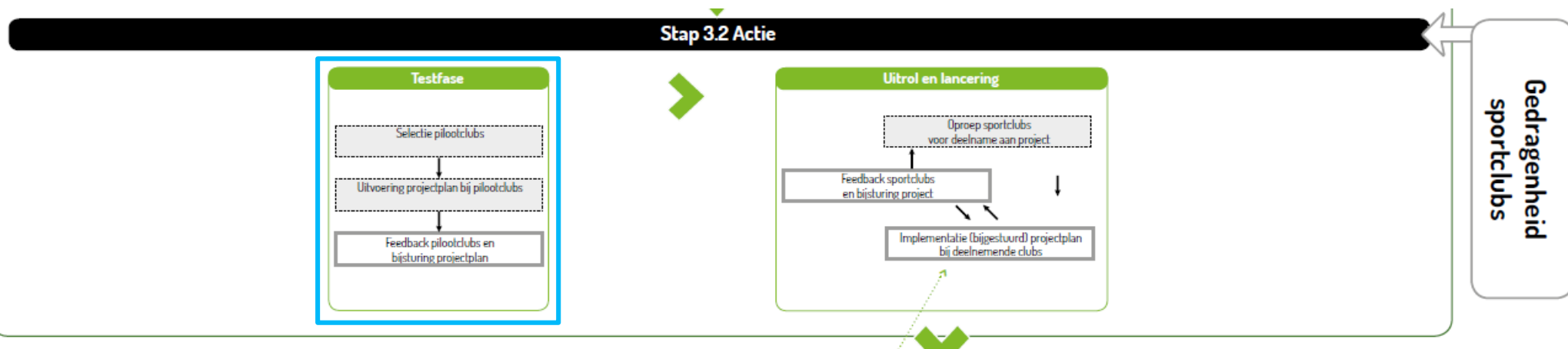

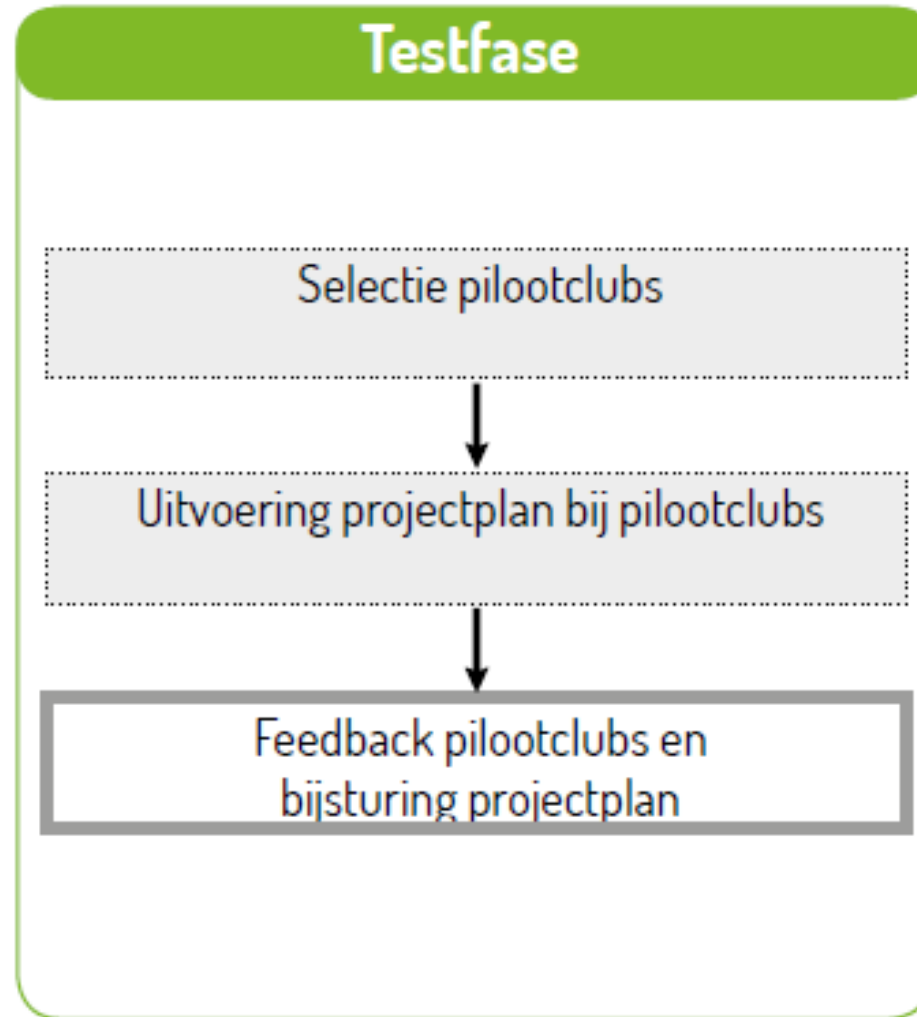
TESTFASE

- I. Selectie van pilootclubs
- II. Uitvoering projectplan
- III. Feedback en bijsturing

Testfase – POSTER

Testfase

- Binnen de testfase wensen we het project in de praktijk te brengen met een aantal geselecteerde pilootclubs
- Op deze manier kan het project uitgetest, bijgestuurd en geoptimaliseerd worden voordat het uitgerold wordt naar alle sportclubs van de federatie
- Binnen deze bouwsteen worden drie onderdelen onderscheiden:
  - I. Selectie van pilootclubs
  - II. Uitvoering projectplan
  - III. Feedback en bijsturing
- Deze onderdelen worden onderstaand verder toegelicht

I. Testfase – Selectie pilootclubs

- Kies een aantal pilootclubs waarmee je tijdens deze testfase het project in de praktijk wenst te brengen. Voor deze selectie zijn er verschillende opties:
  - Ga verder met de sportclubs die vertegenwoordigd zijn in het projectteam of de denkcel van dit project. Deze clubs zijn van bij aanvang van het innovatieproces van dicht bij betrokken bij het project
  - Daarnaast zou je eveneens sportclubs kunnen selecteren waarvan je weet dat ze reeds met een gelijkaardig project bezig zijn. Deze clubs hebben al praktijkervaring, wat interessante bijkomende inzichten en feedback kan opleveren
  - Doe een oproep naar al je sportclubs, op deze manier geeft je alle clubs de kans om als pilootclub te fungeren
  - Combinatie van bovenstaande opties
- Wees realistisch in de selectie van het aantal pilootclubs, het is beter om een klein aantal clubs te selecteren die je op een kwaliteitsvolle manier van dichtbij kan begeleiden, dan een groot aantal pilootclubs die je niet allemaal kan opvolgen. Het aantal pilootclubs is afhankelijk van project tot project
- Duid binnen elke pilootclub een verantwoordelijke voor het project aan, deze persoon is binnen de club verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van het project en is jouw aanspreekpunt binnen de club
- Bepaal samen met de pilootclubs de termijn waarover de testfase zal lopen

II. Testfase – Uitvoering projectplan

- Uitvoering projectplan:
  - Ga over tot actie en implementeer het project samen met de pilootclubs in de praktijk
  - Voorzie ondersteuning vanuit de federatie aan de pilootclubs zoals voorzien in het projectplan
  - Zorg dat je als projectverantwoordelijke van dichtbij betrokken bent bij de uitvoering van het project, plan op geregelde momenten clubbezoeken
  - Voorzie tijdens deze clubbezoeken de mogelijkheid voor pilootclubs om tussentijdse feedback te voorzien

III. Testfase – Feedback en bijsturing

- Feedback en bijsturing:
  - Organiseer na afloop van de testfase een laatste bijeenkomst samen met alle pilootclubs
  - Tijdens deze bijeenkomst kunnen de pilootclubs ervaringen uitwisselen en de laatste feedback voorzien
  - Breng de ervaringen en de feedback van de pilootclubs in rekening en maak de nodige aanpassingen aan het projectplan

- Het **Stay in Touch** project van **Rugby Vlaanderen** wordt gedurende drie maanden uitgetest in twee pilootclubs
- Gedurende deze testfase worden er op de clubs initiaties voorzien door Touch Belgium, worden er opleidingen voor de coaches gegeven en zullen er Touch-tornooien georganiseerd worden
- In de twee maanden na de testfase wordt er een evaluatiefase voorzien om het project bij te sturen waar nodig

- Binnen het **2v2 dribbelvoetbal** project van **Voetbalfederatie Vlaanderen** vond er een eerste testfase plaats onder de vorm van een try-outsessie. Hierbij waren een tiental sporttechnici van de federatie aanwezig om te observeren, te reflecteren en te evalueren
- Vervolgens werd een pilootproject opgezet in samenwerking met zeven voetbalclubs (Jeugdsportnet in de regio Noorderkempen). Gedurende dit pilootproject werd een bijscholing georganiseerd over het begeleiden van vier- tot zesjarige voetballers. Deze voetbalclubs organiseerden trainingssessies rond 2v2 dribbelvoetbal volgens de opleidingsvisie en er vonden 2v2 proefwedstrijden plaats
- Op basis van de ervaringen en de feedback van de sportclubs uit de vorige stappen, organiseerde de federatie een debat met het sporttechnisch departement om de visie en de format van het 2v2 dribbelvoetbal te optimaliseren en te finaliseren. Hierbij werden eveneens demotrainingen en –wedstrijden ontwikkeld

Toen het eerste concept van het project **Elke stap telt!** klaar was, heeft **OKRA-SPORT** dit in samenwerking met twee studenten van KU Leuven getest in twee trefpunten. Hier is een filmpje van gemaakt zodat mensen uit andere trefpunten konden zien hoe het in zijn werk gaat. Op basis van deze testfase zijn nog bepaalde zaken aangepast.

Testfase - draaiboek

- Op basis van het bijgestuurde projectplan en de ervaringen van de pilootclubs uit de testfase is het mogelijk om een **draaiboek** op te stellen dat je kan hanteren bij de uitrol van het project.
- Draaiboek voor clubs: dit draaiboek kan beschikbaar gesteld worden aan de clubs die wensen in te tekenen op het project, zodat zij een concrete leidraad hebben om het project in hun club te implementeren
- Draaiboek voor federatie: parallel aan een draaiboek voor de sportclubs, kan je eveneens een draaiboek opstellen voor de federatie zelf. Dit draaiboek omvat het bijgestuurde projectplan en de ervaringen van de projectverantwoordelijke gedurende de testfase, alsook een stappenplan voor de federatie om het project in te implementeren in de deelnemende sportclubs

- Op basis van de testfase werd binnen het **Iedereen Krolft!** project van **S-Sport** een draaiboek opgesteld zodat het project kon uitgerold worden naar andere steden en gemeenten in Vlaanderen
- Binnen het **3X3 Basketball** project van de **Vlaamse Basketballiga** en het **3X3 rolstoelbasketbal** project van **Parantee** werd een draaiboek ontwikkeld met tips & tricks. Dit geeft de clubs een duidelijk beeld van de organisatie van een 3X3 toernooi en er is eveneens een handleiding om stap per stap aan de slag te gaan

---

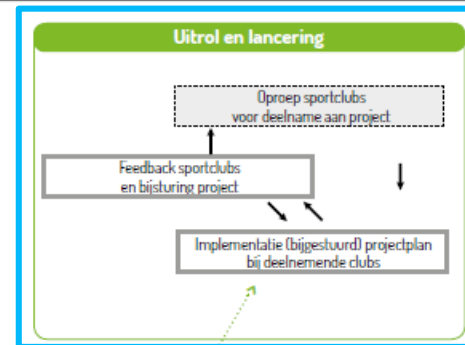
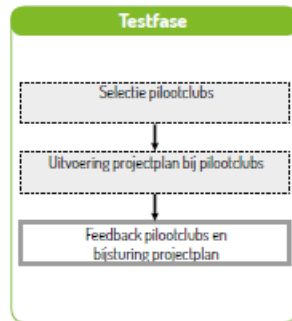
UITROL EN LANCERING

- I. Oproep sportclubs voor deelname aan het project
- II. Implementatie van het project bij de deelnemende sportclubs
- III. Feedback en bijsturing

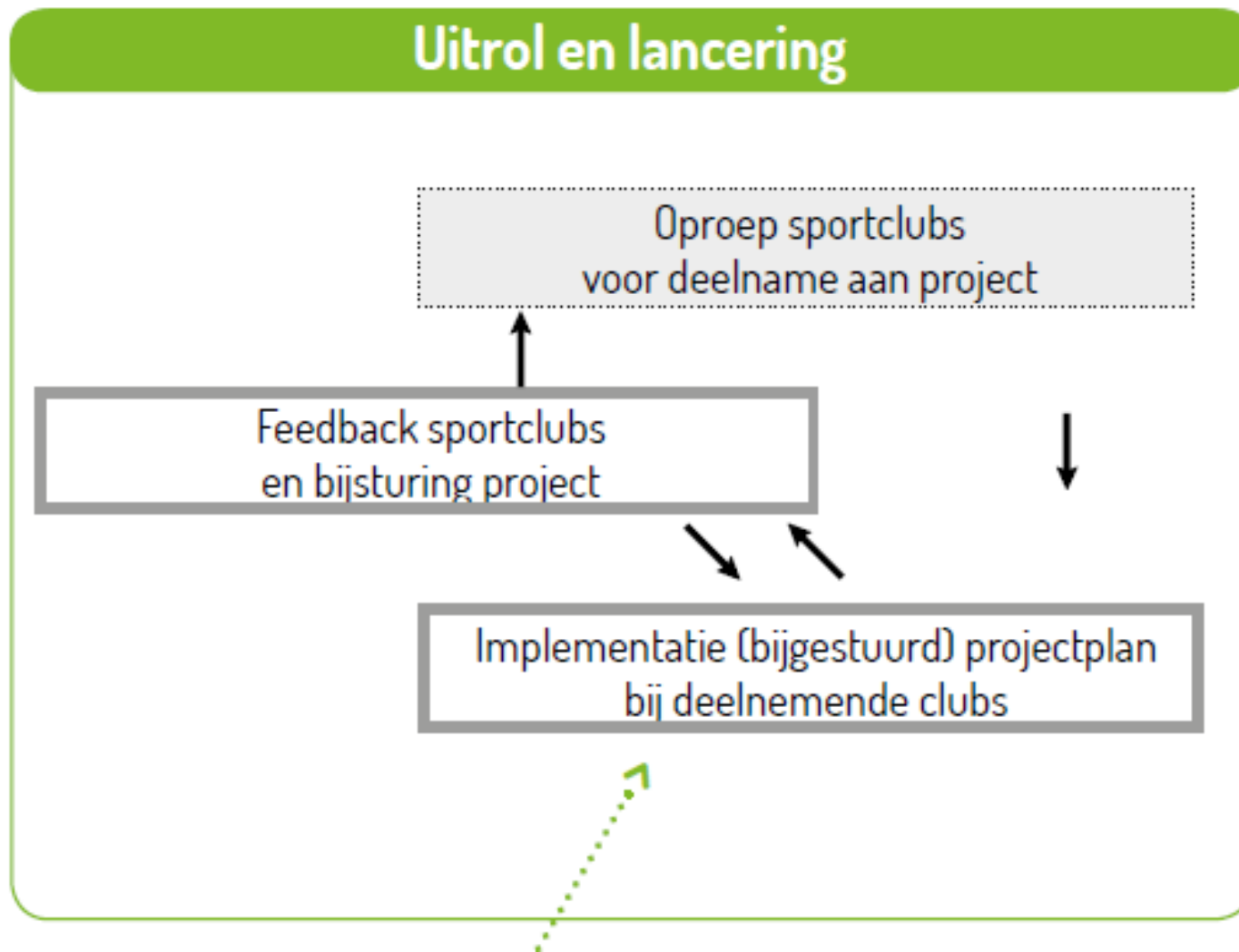
Uitrol en lancering – POSTER

Stap 3.2 Actie

Gedragenheid
sportclubs

Uitrol en lancering – POSTER

Uitrol en lancering

- Na de testfase kan het project gelanceerd worden en uitgerold worden naar alle sportclubs die bij de federatie aangesloten zijn
- In deze fase worden drie onderdelen onderscheiden:
  - I. Oproep sportclubs voor deelname aan het project
  - II. Implementatie van het project bij de deelnemende sportclubs
  - III. Feedback sportclubs en bijsturing projectplan

I. Uitrol en lancering – Oproep sportclubs

- Lanceer een oproep richting je sportclubs voor deelname aan het project. In deze oproep kunnen onder andere de volgende elementen aangehaald worden:
  - Wat de doelstelling is van het project (op basis van onderbouwd cijfermateriaal, cfr. mappingtool en clubrapporten)
  - Wat de voordelen voor de sportclubs zijn
  - Wat de taakverdeling is tussen de federatie en de sportclubs, en dus wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de clubs
  - Op welke manier de federatie de sportclubs zal ondersteunen
  - Welke partners betrokken zijn bij het project
  - Wat positieve ervaringen zijn van pilootclubs
  - Hoe clubs kunnen intekenen voor het project en wat de voorziene timing is
- Het project kan eveneens voorgesteld worden aan de clubs op de Algemene Vergadering van de federatie, tijdens clubbezoeken of op andere evenementen van de federatie waarbij de clubs betrokken zijn

I. Uitrol en lancering – Oproep sportclubs

- Maak een goede inschatting van hoeveel sportclubs betrokken kunnen zijn bij de uitrol van het project
- Kies er eventueel voor om meerdere startmomenten te voorzien. Er zijn altijd clubs die een afwachtende houding aannemen. Door meerdere startmomenten te voorzien kunnen de clubs die deelnemen vanaf het eerste startmoment inspirerend werken voor andere clubs die twifelen

Bij het project **Elke stap telt!** waren er drie startmomenten voorzien voor de trefpunten om met een tienwekenprogramma te starten. **OKRA-SPORT** weet uit ervaring dat sommige trefpunten liever eerst even de kat uit de boom kijken. Door verschillende startmomenten te voorzien, konden deze clubs ook nog tijdig instappen. Dit zorgt er eveneens voor dat de trefpunten gestimuleerd worden via mond-aan-mond-reclame. Clubs die niet direct mee zijn met het verhaal krijgen zo ook nog de kans om in te stappen. Bij deze startmomenten werd er rekening gehouden met wanneer mensen geneigd zijn om fysiek actief te zijn, men is dus niet direct in de winter van start gegaan.

II. Uitrol en lancering – Implementatie van het project

- Implementeer het project bij de deelnemende sportclubs aan de hand van het bijgestuurde project- en actieplan
- Neem hierbij alle bouwstenen van het projectplan in rekening:
  - houd de doelstelling van je project voor ogen
  - volg de stappen op die je voorzien hebt in je actieplan
  - voorzie de nodige ondersteuning en stimulansen vanuit de federatie richting de deelnemende clubs
  - zorg voor een goede samenwerking met de betrokken partners en onderhoud deze samenwerking
  - start tijdig met je communicatie- en marketingcampagne en volg deze op
  - houd het financieel plaatje van het project in het oog

II. Uitrol en lancering – Implementatie van het project

Binnen het **Fithandbal** project van de **Vlaamse Handbalvereniging** werd een valkuil vastgesteld in de uitrolfase. Na een testfase in de regio's Antwerpen en Vlaams-Brabant werd het project verder uitgerold in andere provincies. In Limburg is de competitie in handbal echter heel sterk. Competitiegelerichte clubs geven aan dat ze keuzes moeten maken op wat ze inzetten. Toch probeert de VHV om in elke regio een recreatieaanbod te voorzien. De fithandbalclubs in Limburg liggen momenteel nog ver verspreid ten opzichte van elkaar. Er is dan ook nood aan een lokaal fithandbalcircuit.

Voor de uitrol van het **2v2 dribbelvoetbal** project organiseerde **Voetbalfederatie Vlaanderen** 2v2 demoavonden voor de sportclubs in de vijf Vlaamse provincies. Tijdens deze avonden werden demotrainingen en –wedstrijden 2v2 dribbelvoetbal georganiseerd om de clubs te laten kennismaken met het nieuwe format en werd er afgesloten met een vragenronde. Tot slot ontwikkelde de federatie eveneens een brochure en een instructiefilmpje rond 2v2 dribbelvoetbal, zodat de clubs de nieuwe format in hun werking konden implementeren. De doelstelling van het 2v2 dribbelvoetbal is dat de kinderen altijd bezig zijn. In de clip worden er praktische oplossingen voorzien voor als er bijvoorbeeld kinderen overschieten, of als er te weinig kinderen van een club zijn. Hierna was men vertrokken, de clubs boden 2v2 dribbelvoetbal aan en stapten in de aangeboden wedstrijdkalender. Ondertussen zit men in het derde werkingsjaar.

III. Uitrol en lancering – Feedback sportclubs en bijsturing projectplan

- Feedback van de deelnemende sportclubs is nuttig en noodzakelijk om het project in de toekomst verder vorm te geven en uit te bouwen in andere sportclubs. Geef de deelnemende sportclubs de kans om feedback te voorzien over het project, door bijvoorbeeld:
  - clubbezoeken te organiseren zodat je van dichtbij betrokken bent bij de lokale projecten en je rechtstreeks in contact kan treden met de verantwoordelijken in de clubs
  - een samenkomst te organiseren met de deelnemende sportclubs zodat men ervaringen kan uitwisselen en feedback kan voorzien
- Breng de ervaringen en de feedback van de deelnemende sportclubs in rekening en maak indien nodig aanpassingen aan het projectplan

III. Uitrol en lancering – Feedback sportclubs en bijsturing projectplan

Onderstaand wordt op basis van enkele praktijkvoorbeelden geïllustreerd op welke manier deze federaties binnen de respectievelijke projecten feedback hebben ontvangen over het project en op basis hiervan het project hebben bijgestuurd:

- Fithandbal – Vlaamse Handbalvereniging
- Voetbal op maat: 2v2 dribbelvoetbal – Voetbalfederatie Vlaanderen
- King Pong – Vlaamse Tafeltennisliga
- Iedereen Krolft! – S-Sport
- IKSUP! – Vlaamse Yachting Federatie
- Streethandball – Vlaamse Handbalvereniging
- High5 Korfbal – Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga
- Festivalwip - VlaS

III. Uitrol en lancering – Feedback sportclubs en bijsturing projectplan

Op de promotiebijscholing van de **Vlaamse Handbalvereniging** werd het **Fithandbal** project besproken. Hierbij was er ruimte voor feedback vanuit de clubs. Hieronder de meest besproken discussiepunten:

- Het beurtenkaartensysteem: door de administratieve last voor de trainers was er heel wat kritiek op het beurtenkaartensysteem. Clubs gaven aan dat het beter werkbaar is om ofwel gratis proeflessen te voorzien en bij verderzetting lidgeld te vragen, ofwel om met een instapkaart te werken die een aantal proefsessies mogelijk maakt en nadien eveneens lidgeld te vragen. In dit laatste geval zijn de kosten gedekt voor de club en indien de nieuwe speler wil blijven komen kan het bedrag van de instapkaart van het lidgeld afgetrokken worden
- Promotie voeren in de club: er werden een aantal mogelijkheden aangebracht voor het voeren van promotie in clubs:
  - Kinderen tegen de ouders een wedstrijdje laten spelen met vooraf een training fithandbal zodat de ouders de regels al een beetje kennen. Op deze komen de ouders meer in contact met de sport en kunnen ze zich meer aangesproken voelen om zelf ook te beginnen (fit)handballen
  - Promotie maken via folders, de website van de clubs en/of de site van de gemeente of sportdienst
  - Mondelinge reclame (meest succesvol)
- Ex-handballers toelaten: Dit was een kritisch punt want als er teveel ex-handballers zijn dan is het niveau soms te hoog en is de stap voor nieuwkomers soms te groot. Het spel is erg verschillend dus de trainer moet goed kunnen omgaan met de ex-handballers en duidelijk maken dat dit geen competitieve spelvorm is. Indien de ex-handballers hier niet voor open staan, dan is het beter dat zij met de regioploeg meespelen in plaats van met de fithandbalploeg
- Bovendien geven de clubs aan dat ze liefst iemand in de fithandbal hebben die in het bestuur van de club zit. In de fithandbal zitten veel potentiële vrijwilligers, om de mensen zo beter bij de club te betrekken
- Vooral het sociale luik is belangrijk bij de fithandbal. Het wordt best later op de avond ingepland zodat men achteraf samen nog iets kan drinken. Deze feedback is gekomen vanuit de clubs

III. Uitrol en lancering – Feedback sportclubs en bijsturing projectplan

Na de implementatie van het **2v2 dribbelvoetbal** in de competitie van de **Voetbalfederatie Vlaanderen** waren er op regelmatige basis overlegmomenten tussen de federatie en de deelnemende clubs zodat de clubs feedback konden voorzien op het 2v2 format. Hier gaven de clubs aan dat het 2v2 dribbelvoetbal veel organisatie van de trainer vraagt. De federatie heeft hier op ingespeeld door een ondersteunend project op te zetten, namelijk de High 5 dribbelouder. Het doel hiervan is om ouders mee in te schakelen tijdens de training. Op elk van de vier terreintjes staat een dribbelouder ter ondersteuning van de trainer en om de kinderen te motiveren door een high 5 te geven. De dribbelouders helpen ook door vooraf de veldjes mee klaar te zetten. Op deze manier tracht men de trainers wat de ontlasten van de puur organisatorische taken, zodat ze meer kunnen focussen op observatie en bijsturing van de spelers. Daarnaast wil VFV via deze weg de ouders van de jongste leden stimuleren om goede en voorbeeldige voetbalouders te zijn, op en naast het veld.

III. Uitrol en lancering – Bijsturing projectplan

- Na het wegvallen van de subsidies heeft de **Vlaamse Tafeltennisliga** nog zelf moeten investeren in de webapplicatie rond het **King Pong** project, want dat moet steeds herwerkt worden. De federatie gaat niet meer zelf naar scholen en andere partners. De ondersteuning vanuit de federatie focust nu op bijscholingen en gratis ondersteuning via de webapplicatie. De webapplicatie wordt binnenkort wel betalend (7 à 8€)
- Tijdens het tweede werkjaar werd ‘Prins Pong’ toegevoegd aan de webapplicatie, ‘de jonge gorilla in opleiding’. Dit is een koppeling naar een project van VTTL uit het prioriteitenbeleid dat zich richt naar drie- tot achtjarigen. Met de naam Prins Pong werd het project naadloos in het concept van King Pong gegoten. De projecten sluiten goed op elkaar aan. Ook in de toekomst zal men het platform blijven uitbreiden met projecten die hierbij aansluiting vinden

In de toekomst wenst **S-Sport** verder te gaan met het **ledereen Krolft!** project, maar via een andere manier van implementatie. In het vervolgtraject zal men zich richten op mensen met een beperking. En dit op basis van initiaties in plaats van op basis van een tiendelige lessenreeks. De lessenreeks van tien weken was heel intensief, maar hierbij was dan ook heel de bevolking de doelgroep. In het vervolgtraject wil men proberen om organisaties voor mensen met een beperking op basis van een initiatie Krolf te prikkelen om nadien zelf verder te gaan met Krolf en een sportclub op te richten.

III. Uitrol en lancering – Bijsturing projectplan

- In het kader van het **IKSUP!** project van de **Vlaamse Yachting Federatie** kon elke club het eigen SUP-aanbod online zetten, de inschrijvingen centraal beheren en flexibel nieuwe initiaties toevoegen via het in jaar 2 geïmplementeerde online platform achter www.iksup.be, dat gekoppeld werd aan www.peddelendoorvlaanderen.be. Tijdens jaar 2 werden ook de varianten www.ikGsurf.be en www.ikGzeil.be opgestart, in dit aanbod werd ook SUP opgenomen voor sporters met een beperking. In 2017 werd het online platform verder uitgewerkt en aangepast naar www.ikwatersport.be. Op dit portaal kan men terecht voor initiatielessen voor alle waterdisciplines en dit wordt eveneens gebruikt voor de watersportdag actiemaand
- Daarnaast werden er nieuwe concepten uitgewerkt door de VYF clubs zoals SUP-Yoga, SUP-zondagvoormiddagtrainingen, SUP-tochten en -rally's om tegemoet te komen aan de noden van de nieuwe SUP-aspiranten. Ook voor deze initiatieven voorzag de VYF zowel communicatief (via facebook pagina), logistiek (SUP-school) als via knowhow (gediplomeerde lesgevers en advies) de nodige ondersteuning

III. Uitrol en lancering – Bijsturing projectplan

In de centrumsteden wenste de **Vlaamse Handbalvereniging Streethandball** ook op de speelpleinen te krijgen. Vanuit de clubs is daar weinig op ingezet omdat zij hun vaste manier van promotie hebben en dat is langs scholen. Een aanbod op speelpleinen is iets nieuws voor de clubs. Met de scholen zijn ze al gekend doordat er voorafgaand ook initiaties plaatsvonden. Maar met de pleintjes zijn de clubs nog niet gekend. Een groot deel van de clubs zijn niet echt 'stadclubs', maar bevinden zich eerder in kleinere steden. Vanuit de clubs was er niet echt vraag naar het aanbod van Streethandball op de pleintjes, dus is de federatie hier ook niet verder op ingegaan. De federatie heeft daar zelf ook minder achter gezeten of heeft dit minder gestimuleerd.

III. Uitrol en lancering – Bijsturing projectplan

- Tijdens eerste opleidingen voor **High5** coaches heeft de **Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga** geïnformeerd bij de deelnemers wat ze goed of minder goed vonden aan het High5 Korfbalconcept. Na de opleiding was er eveneens een vragenronde en een evaluatie voorzien. Hieruit zijn een aantal punten naar vorgekomen die de federatie heeft meegenomen voor de bijsturing van het project. Bovendien organiseert de KBKB halfjaarlijks een overlegmoment met de deelnemende sportclubs. Hier wordt besproken wat er goed gaat en wat de pijnpunten zijn in het project. Op deze manier is het concept in de loop der jaren steeds aangepast, afgestemd op de vraag en noden van de clubs. Door deze intervisiemomenten konden er eveneens praktische wijzigingen worden doorgevoerd
- De KBKB heeft in de tussentijd een aantal nieuwe High5 vormen uitgewerkt:
  - Beach High5 Korfbal
  - G High5 Korfbal
  - Street High5 Korfbal
  - Senior High5 Korfbal
  - Family High5 Korfbal

Hierbij werd de doelgroep of de locatie aangepast, maar het concept op zich is weinig veranderend

III. Uitrol en lancering – Bijsturing projectplan

Na verloop van tijd heeft **VlaS** enkele zaken bijgestuurd aan de **Festivalwip**. Deze bijsturing is vooral gebeurd doordat VlaS zelf veel begeleiding en animaties heeft voorzien op evenementen. Hier stond men in contact met de deelnemers en het publiek waardoor men veel feedback heeft ontvangen op basis waarvan men op een aantal vlakken heeft bijgestuurd:

- Op technisch vlak: bv. hoe moet je de doelen op de mast zetten?
- Op vlak van de animatie: hoe moet je begeleiden?
- Ontwikkeling van een filmpje met een handleiding: hoe materiaal opzetten en afbreken

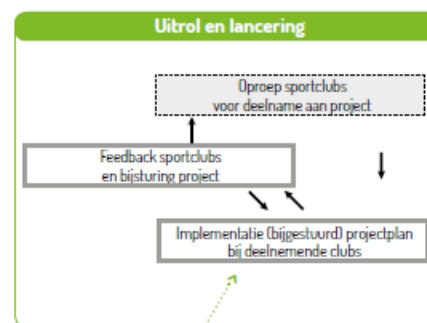
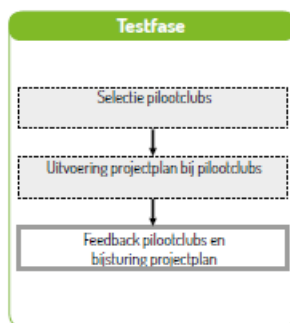

GEDRAGENHEID SPORTCLUBS

Gedragenheid sportclubs – POSTER

Stap 3.2 Actie

Gedragenheid
sportclubs

Gedragenheid sportclubs

- Een groot draagvlak bij sportclubs helpt om zoveel mogelijk clubs te betrekken bij het nieuwe project. Deze gedragenheid werd reeds in eerdere stappen nagestreefd door een participatieproces met de clubs op te starten. Een derde en laatste bouwsteen in dit participatieproces vindt plaats tijdens de implementatie van het project.
- De gedragenheid voor het project onder de sportclubs in de implementatiefase kan vergroot worden door:
  - de pilootclubs de mogelijkheid te geven om feedback te geven tijdens en na testfase
  - ervaringen en goede praktijken van de pilootclubs te laten delen en zo andere sportclubs te inspireren om deel te nemen aan het project
- Dezelfde redenering kan toegepast worden eenmaal het project wordt uitgerold naar andere sportclubs:
  - voorzie steeds ruimte voor feedback vanuit de deelnemende sportclubs; breng deze feedback in rekening en stuur het project bij waar nodig
  - blijf inzetten op het delen van ervaringen en goede praktijken van deelnemende sportclubs om zoveel mogelijk sportclubs aan te zetten tot deelname aan het project

- Onderstaand worden aan de hand van praktijkvoorbeelden geïllustreerd hoe sportfederaties binnen hun projecten een draagvlak bij de sportclubs hebben proberen te creëren en bewaren, inclusief mogelijke valkuilen hierbij:
  - Voetbal op maat: 2v2 dribbelvoetbal – Voetbalfederatie Vlaanderen
  - We are freerunning – Gymnastiekfederatie Vlaanderen
  - Fithandbal – Vlaamse Handbalvereniging
  - King Pong – Vlaamse Tafeltennisliga
  - Streethandball – Vlaamse Handbalvereniging
  - FitFree- Vlaamse Atletiekliga
  - High5 Korfbal – Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga
  - Skateboard Academy – FROS
  - Festivalwip- VlaS

Gedragenheid sportclubs

Vaak is het een probleem als het altijd de sportfederatie zelf is die met nieuwe initiatieven naar buiten komt. Als de goede voorbeelden van de andere clubs komen, wordt dit beter opgenomen door de non-believers. Daarom is het aangeraden om de goede praktijkervaringen van bepaalde sportclubs door de federatie te verspreiden naar alle clubs, om ook de non-believers te overtuigen. Of om de clubs hun goede praktijken zelf te laten delen met andere clubs.

Vanuit een traditionele visie was er aanvankelijk bij bepaalde clubs heel wat tegenstand om het nieuwe **2v2 dribbelvoetbal**format van **Voetbalfederatie Vlaanderen** te implementeren. Om hier tegen in te gaan organiseerde de federatie in het eerste jaar promotiewedstrijdjes, waarbij clubs die het project reeds vroegtijdig implementeerde bijdroegen aan de verdere verspreiding van het project.

Er was niet meteen veel draagvlak onder de clubs voor het **We are freerunning** project van **Gymnastiekfederatie Vlaanderen**. Er waren onder meer clubs die schrik hadden om de discipline van de gymnastiek te verliezen als men freerunning zou opnemen in hun aanbod. Oorspronkelijk heerste er het beeld bij de clubs dat freerunning gevaarlijk is, er waren veel misconcepties over de sport. De federatie heeft dit gecounterd door goede voorbeelden te delen en een kwaliteitsvolle opleiding en een verzekering te voorzien. Ethias is zelfs partner geworden van het initiatief. Uiteindelijk blijkt dat er bij freerunning minder ongevallen zijn dan bij de traditionele werking. Als dit soort drempel overschreden kan worden en er zijn een aantal toonaangevende pilootclubs die het concept succesvol toepassen, is het cruciaal om hier veel forum aan te geven. Er waren onmiddellijk een aantal goede voorbeelden. De federatie heeft de ervaringen van deze clubs zelf laten vertellen aan de andere clubs. Hierna was de mening van de meeste clubs bijgestuurd. Het toevoegen van freerunning in het aanbod bleek zelfs voor een andere positieve dynamiek in de clubs te zorgen.

De jaarlijkse promotiebijscholing van de **Vlaamse Handbalvereniging** werd georganiseerd in het kader van **Fithandbal**. Clubs die al met dit project bezig waren, konden hun ervaring met het project delen om zo de meerwaarde voor de club onder de aandacht te brengen. Daarnaast werd er in kleinere groepen een overleg over alle kritische punten van het project georganiseerd. Ook werd er een demonstratieles gegeven om alle aanwezige promotiecoördinatoren kennis te laten maken met de verschillende luiken (pulse, power, play) uit de fithandbalmap. Op deze manier werd duidelijk dat gemakkelijk te differentiëren valt met de recreatieve spelvariant van handbal, waarbij geen contact toegestaan is.

- Het feit dat de clubs bij aanvang van het **King Pong** project van de **Vlaamse Tafeltennisliga (VTTL)** niet voldoende betrokken werden bij het project heeft ervoor gezorgd dat er (nog) niet veel nieuwe leden aangeworven zijn. Aanvankelijk zocht de federatie steeds zelf naar nieuwe partners en bracht men de clubs hiervan op de hoogte, maar de betrokkenheid kwam er niet altijd. Hierdoor was de link met de clubs was niet altijd aanwezig bij de implementatie van het project
- Ondertussen probeert VTTL dit te counteren door clubs in te schakelen bij de zoektocht naar nieuwe partnerorganisaties. Op deze manier zijn de clubs rechtstreeks betrokken. Bovendien hebben alle aangesloten clubs inmiddels een account voor de webapplicatie, zodat ze toegang hebben tot de oefenvormen, spelvormen en het wedstrijdsysteem. De doelstelling is om alles wat het recreatieve luik van tafeltennis betreft, van jongeren tot ouderen, op deze webapplicatie te plaatsen. Het recreatiewedstrijdsysteem zit hier ook in, er zijn al clubs die dit gebruiken. Verder is het de bedoeling dat de federatie de clubs gaat opleiden zodat de clubs zelf in contact kunnen treden met scholen, G-sporters, recreanten zodat de clubs zelf een aanbod van King Pong kunnen voorzien (in de club of in de school via een naschools aanbod)

De **Vlaamse Handbalvereniging** is tevreden over het groot aantal clubs die aan het **Streethandball** project deelgenomen hebben. Hierdoor heeft men een groot aantal scholen en evenementen kunnen bereiken? Na de twee projectjaren heeft VHV contact gehad met een vijftal clubs. De clubs bevestigden dat ze Streethandball zeker verder gaan gebruiken als promotiemiddel om de instroom in hun clubs te faciliteren. Om het als sport op zich te organiseren (vb. Streethandballtornooien) is er weinig interesse, de clubs zien het vooral als een tool tot ledenwerving en bekend maken van de sport. Het zal door hen dus verder gepromoot worden tijdens initiaties in de scholen, op sportdagen, op evenementen, etc. Daarnaast heeft VHV zelf het idee om een groot Streethandball-event te organiseren, en het recreatief aanbod verder uit te breiden voor jeugd en senioren. Bij de clubs is er verdeeldheid hieromtrent, sommige denken dat de competitie er onder zal leiden, andere zien het positief om zo een groter bereik te krijgen. Binnen de federatie is er de laatste jaren sterk gefocust op een kwalitatief competitieaanbod, trainers en opleidingen. Streethandbal is nog geen onderdeel van het aanbod in de clubs. Globaal gezien is er nog weinig recreatief aanbod in de clubs.

- De **Vlaamse Atletiekliga** heeft vrij grote clubs waarvan de vrijwilligers al zwaar belast zijn met de basiswerking die veelal competitiegericht is. De clubs beschouwen competitie, naast het Start 2 Run, als hun basiswerking. **FitFree** was te ver van hun bed, de clubs konden zich er niet in vinden. Binnen het pilootproject hebben twaalf clubs FitFree opgenomen in hun aanbod. Op dat moment hadden ze er zelf geen kosten aan. Na afloop van het pilootproject moesten ze het zelf verder oppakken, nu blijven er nog zes clubs over
- Enkele struikelblokken zijn dat de clubs het belang van recreatie niet inzien en dat veel clubs een conservatieve houding hebben met een focus op competitie. Daarnaast steunen de clubs ook sterk op vrijwilligerswerk en het is niet altijd gemakkelijk om mensen te motiveren voor een bijkomend project

Koninklijke Belgische Korfbalbond – Vlaamse liga vraagt aan de deelnemende sportclubs hen in te lichten wanneer er initiatielessen **High5 Korfbal** in een school worden gegeven. Hierbij vraagt de federatie ook steeds aan de clubs om een aantal foto's aan te leveren die kan opgenomen worden in de nieuwsbrief. Op deze manier tracht de federatie ook andere clubs te stimuleren om deel te nemen aan het High5 Korfbal project. Op deze manier zien de clubs hoeveel acties andere clubs organiseren.

- Aanvankelijk had **Parantee** het probleem dat men te weinig clubs bereikt had binnen het **3X3 rolstoelbasketbal** project. De clubs werden te weinig aangespoord. Ook de timing was niet ideaal, in eerste instantie was er te weinig draagvlak bij de andere clubs. De organisatie van het eerste toernooi kon dan ook niet doorgaan omdat er niet genoeg inschrijvingen waren. Parantee heeft ervaren dat het belangrijk is om steeds opnieuw over de 3X3 te beginnen zodat het bekend geraakt
- De volgende editie was wel heel goed, er was een leuke sfeer. Hierna is het beginnen leven onder de clubs. Het mee betrekken van de clubs is hier een heel belangrijke factor. Niet alleen de contactpersoon van de club, maar ook de spelers, supporters, etc. moeten betrokken worden bij het event. Door een toernooi te organiseren binnen de club is er ook een thuisbasis. Dit is belangrijk voor alle events die Parantee organiseert, niet vanuit de federatie op zich organiseren, maar samen en vanuit de club
- Parantee heeft ervaren dat het cruciaal is dat je het project in leven houdt. Je moet hier expliciet op inzetten met het hele team van de federatie. Daarnaast probeert de federatie de clubs te stimuleren om de organisatie van de toernooien over te nemen. Dit doet men door de clubs zelf heel gericht promotie te laten voeren. Hierbij blijkt de sfeer tijdens de toernooien de belangrijkste succesfactor, belangrijker nog dan een onberispelijke organisatie. Mond- aan mond reclame is de beste reclame, maar wijde verspreiding en een blijvende herhaling is ook zeer belangrijk

In het kader van de **Skateboard Academy** project van **FROS** zitten er momenteel heel wat projecten in de pipeline bij skateparken in Kortrijk, Gent, Mechelen en Antwerpen. Deze steden gaan mee investeren in indoor accommodatie zodat de sport een heel jaar door beoefend kan worden. FROS ondersteunt mee in de dossiers om indoorinfrastructuur aan te vragen. Hierbij wordt het park dan deels voorzien voor een vrije beoefening en een deel voor het georganiseerd aanbod. FROS speelt een rol door het stimuleren van mensen om zich te organiseren in clubvorm, en om engagement op te nemen naar exploitatie van de indoor parken. Daarnaast zijn er ook een 5 à 6-tal initiatieven die vanuit outdoorparken georganiseerd worden. Aangezien er in outdoor skateparken minder organisatie is, wordt hier via Facebook gecommuniceerd naar de deelnemers, bijvoorbeeld als de lessen niet doorgaan. Bepaalde contactpersonen binnen deze outdoor skateparken hebben zich zelf aangediend bij FROS.

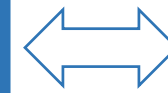
VlaS wou, samen met de KNBBW-VI (staand wip federatie), de clubs met een jeugdwerking overtuigen om een deel van de jeugdopleiding binnen de staande wip verenigingen via deze **Festivalwip** te laten verlopen. Hiervoor werd een scenario richting de club aangeboden en kregen de clubs de mogelijkheid om het materiaal voor de Festivalwip aan te schaffen om de werking in hun club te kunnen bestendigen. De clubs waren op de hoogte over de Festivalwip via het tijdschrift en andere communicatiekanalen van VlaS. Maar de clubs waren weinig of niet geïnteresseerd. Sporttechnisch gezien is de Festivalwip een zeer goede overgangsvorm naar het traditionele wipschieten. Maar de jeugdschieters in de clubs zijn de traditionele vorm gewend, zij vinden het te min om op de Festivalwip te schieten. Momenteel is VlaS volop aan het bekijken hoe men de clubs toch kan meekrijgen. Men heeft het bestuur van de staande wip bond meegenomen naar een internationaal evenement waar de Festivalwip aanwezig is, om meer draagvlak te creëren. De aanvaarding en het gebruik door staande wipbonden en maatschappijen is nog niet zoals VlaS het zou willen. Er is echter vooruitgang in de samenwerking. Tijdens de jeugdschieting Zelzate en West-Vlaanderen Vlamt was er samenwerking met de KNBBW. Ook was er begeleiding bij de Festivalwip door schutters van KNBBW op kampioenschappen andere disciplines (bijvoorbeeld krulbol Doornzele).

STAP 4

STREEF DUURZAAMHEID NA EN ONTWIKKEL EEN INNOVATIECULTUUR

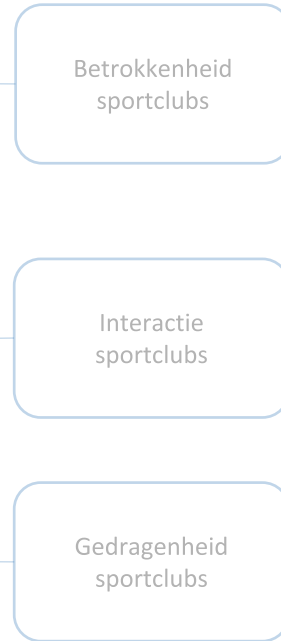

INNOVATIEPROCES

PARTICIPATIEPROCES

Stap 4 Streef duurzaamheid na en ontwikkel een innovatiecultuur – ACTIEFICHE

- Waarom doe je dit?
  - Blijvend vernieuwen is cruciaal om je **positie** in het sportlandschap **te behouden en te verstevigen**
- Wat doe je?
  - Zorg ervoor dat er in de toekomst **blijvend wordt ingezet op innovatie** binnen de federatie
  - Om het vervolg van het project te verzekeren zorg je voor een **blijvend draagvlak** bij de sportclubs
  - Blijf als federatie op zoek gaan naar **toekomstige innovatieve projecten**
- Hoe doe je dit?
  - Om het vervolg van het project te verzekeren, doe je eerst een **evaluatie van het project** op basis van de vooropgestelde prestatie-indicatoren. Ook dienen noden van sportclubs en het draagvlak continu in rekening gebracht te worden
  - Om een blijvende innovatiecultuur te creëren binnen je federatie is het van belang om **ruimte voor creativiteit** te maken en hier **voldoende tijd en middelen** voor te voorzien

---

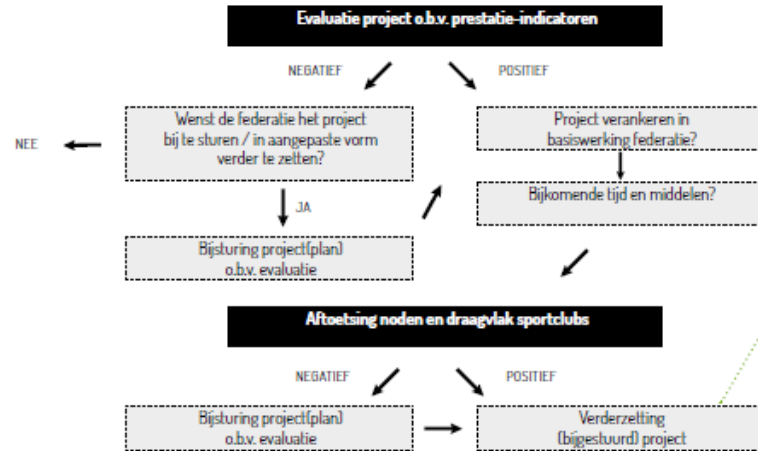
DUURZAAMHEID

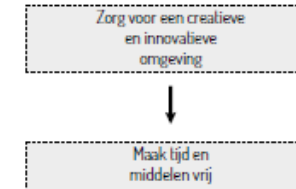
- I. Evaluatie o.b.v. prestatie-indicatoren
- II. Aftoetsing noden en draagvlak sportclubs

STAP 4: Streef duurzaamheid na en ontwikkel een innovatiecultuur

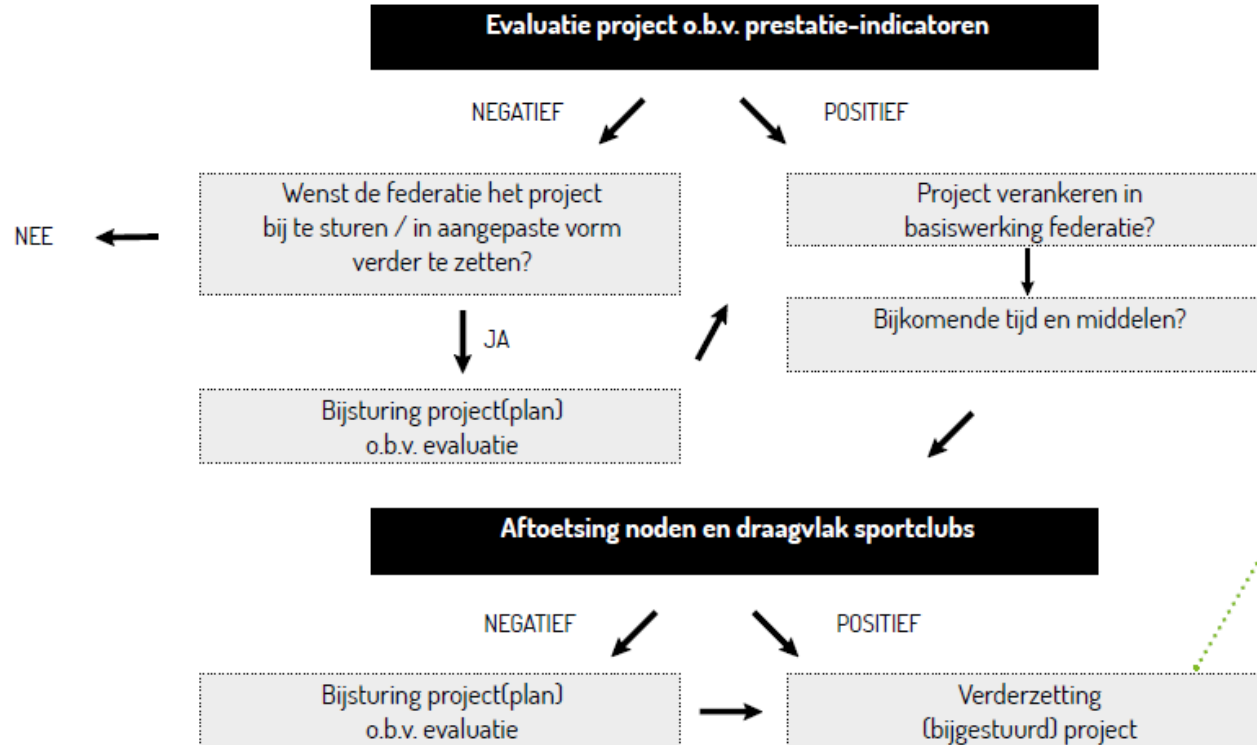
Duurzaamheid

Innovatiecultuur

Duurzaamheid

Duurzaamheid

- Om de duurzaamheid van het project te garanderen dienen de toekomstmogelijkheden van het project op langere termijn bekeken te worden. Hierbij worden twee onderdelen onderscheiden:
  - I. Evaluatie van het project op basis van de vooropgestelde prestatie-indicatoren
  - II. Aftoetsing van de noden van en het draagvlak bij de sportclubs

I. Duurzaamheid – Evaluatie project o.b.v. prestatie-indicatoren

- Om de duurzaamheid van het project te garanderen, is het om te beginnen belangrijk om het project minstens na elke werkingsperiode te evalueren op basis van de prestatie-indicatoren die vooropgesteld werden in het projectplan (zie Stap 3.1). De termijn van de werkingsperiode is afhankelijk van de looptijd van het project (vb. een project met een lessenreeks van 10 weken, of een project dat over het hele seizoen loopt)
- Resultaat van de evaluatie van het project:
  - de prestatie-indicatoren zijn behaald (positief)
    - Indien de federatie het project wenst verder te zetten na een positieve evaluatie, dient gekeken te worden of dit verankerd kan worden in de basiswerking van de federatie: is het haalbaar om het project verder te zetten als de externe financiële ondersteuning wegvalt? Maak indien wenselijk bijkomende middelen en tijd vrij om het project te verankeren
  - de prestatie-indicatoren zijn niet behaald (negatief)
    - Indien de federatie het project wenst verder te zetten ondanks een negatieve evaluatie, dient dit intern en samen met de deelnemende clubs besproken te worden. Ga hierbij op zoek naar verklaringen voor het niet behalen van de vooropgestelde prestatie-indicatoren en stuur het projectplan bij waar nodig

II. Duurzaamheid – Aftoetsing noden en draagvlak sportclubs

- Om het project duurzaam te verankeren binnen de federatie is het belangrijk om af te toetsen of het project (nog steeds) inspeelt op de noden van de sportclubs. Daarnaast moet ook continu bekeken worden of er (nog steeds) draagvlak is bij de clubs om verder te gaan met het project en of er bijkomende clubs zijn die aan het project wensen deel te nemen. Deze aftoetsing kan onder andere gebeuren tijdens de clubbezoeken of op de Algemene Vergadering
  - Indien de aftoetsing positief is, betekent dit dat het project aansluit bij de noden van de clubs en er draagvlak is bij de clubs
    - Zet het project verder
  - Indien de aftoetsing negatief is, sluit het project minder goed aan bij de noden van de clubs en/of er is te weinig draagvlak bij de clubs
    - Stuur het project(plan) bij op basis van de feedback van de sportclubs en zet het project vervolgens verder

- De duurzaamheid van het project kan bij de verderzetting gestimuleerd worden door onder andere:
  - Het project toe te wijzen aan het takenpakket van een medewerker
  - Blijvende ondersteuning en stimulansen vanuit de federatie richting de clubs te voorzien
  - Blijvend in te zetten op de communicatie en marketing, om op deze manier het project levendig te houden
  - De samenwerking met de betrokken partners te onderhouden en nieuwe partners te betrekken indien nodig
  - Blijvend in interactie met de sportclubs te treden en het project bij te sturen op basis van feedback van de deelnemende clubs of noden van toekomstige/potentiële deelnemende clubs

Gymnastiekfederatie Vlaanderen is er in geslaagd haar **We are freerunning** project op een duurzame manier te verankeren binnen de werking van de federatie:

- Door in de eerste twee jaren van het project voldoende lesgevers op te leiden, kan het project op lange termijn implementeerbaar blijven. De in het kader van dit project opgeleide lesgevers kunnen zo ook mee ingeschakeld worden om nieuwe lesgevers op te leiden.
- Door een blijvende samenwerking met sportdiensten worden nieuwe jongeren in contact gebracht met freerunning (sportkampen, sportactiviteiten op scholen, ...). Hierdoor zal er een blijvende instroom naar de clubs toe worden gewaarborgd
- Dankzij de subsidies verkregen via de oproep voor 'innovatieve projecten voor laagdrempelig sporten' heeft de federatie een mooie basis kunnen leggen voor de implementatie van de discipline (aankoop materiaalpakket, ontwikkeling Instructor-cursus, promotieacties, promotiemateriaal). Om te voorkomen dat na twee jaar ondersteuning vanuit de overheid het project wordt stopgezet, heeft de federatie in het beleidsplan en de begroting bewust voor freerunning gekozen als project gericht naar laagdrempelig sporten en de participatie van kansengroepen. Bovendien zijn een aantal activiteiten (cursussen, masterclasses, ...) een vaste waarde geworden binnen het aanbod van de federatie. De implementatie van de discipline levert in de reguliere gymclub geen noemenswaardige problemen op en de freerun-groep wordt als een meerwaarde aanzien binnen de club. Gymfed heeft voor 2016 een aanzienlijk budget voorzien om het project verder uit te bouwen en heeft de ambitie om het aantal gymclubs met freerunning per jaar met 10 à 15 clubs te verhogen
- Freerunning is intussen een volwaardige discipline geworden in het aanbod van de federatie (zoals toestelturnen, trampoline, ...). De discipline heeft dan ook een apart rubriek op de website van de gymnastiekfederatie (www.Gymfed.be). Aangezien de doelgroep en de info die ze wensen verschilt van de gymcommunity werd ook de website www.wearefreerunning.be behouden en blijft deze site het voornaamste platform voor de communicatie met potentiële clubs/communities en freerunners

Bij het **Fithandbal** project van de **Vlaamse Handbalvereniging** worden enkele valkuilen vastgesteld wat betreft de duurzaamheid van het project:

- Momenteel is er weinig coördinatie vanuit de sportfederatie, hierdoor weten de clubs zelf niet goed wie er nog fithandbal aanbiedt. De federatie wil dit duidelijker op de website vermelden zodat dit ook duidelijker is voor de clubs
- De federatie beschikt alleen over een competitief lidmaatschap. In de toekomst wenst men de ledenaansluiting te segmenteren en een onderscheid te maken tussen handbal met en zonder contact, wat een verschil zal maken voor de verzekering. Op dit moment worden de fithandballers mee opgenomen als competitieleden

Tijdens het tweede projectjaar van het **Peddelen door Vlaanderen – IKSUP!** project verdween zoals voorzien het eventbureau als dienstverlenende partner van de **Vlaamse Yachting Federatie**. Het project kreeg naast de VYF-clubs en haar medewerkers ook nieuwe partners zoals SVS, provinciale en gemeentelijke sportdiensten en scholen. De samenwerking verliep steeds positief, maar werd door het wegvallen van het eventbureau meer arbeidsintensief voor de federatie. Vooral het maken van afspraken en het opvolgen van de samenwerkingen met deze partners, die meestal niet vertrouwd waren met de SUP-discipline, vroegen veel tijd. Naarmate de clubs meer de trekkende kracht werden van de SUP-activiteiten binnen het Peddelen door Vlaanderen project, en de nieuwe partners zoals SVS meer vertrouwd werden met SUP, verminderde deze extra werklast voor de federatie.

S-Sport heeft de **krolfsport** ingebed in de algemene werking door de oprichting van een Krolfcommissie met als doelstelling de verdere verspreiding van de sport, de organisatie van interclubs en eventuele provinciale en nationale toernooien. 50-plussers worden naast het krolfen ook gemotiveerd om deel te nemen aan andere aangeboden sporttakken. S-Sport ziet krolf als een laagdrempelige opstap naar een ruimer, duurzaam sportaanbod.

- Het **Skateboard Academy** project van **FROS**, welke van onderuit gevormd is dankzij de partners en verenigingen en met de steun vanuit de Vlaamse Overheid, heeft zich ondertussen ontwikkeld tot een aparte koepelwerking, Skateboard Academy vzw. De kerntaken bestaan uit:
  - ondersteuning van bestaande clubs (begeleiding, verzekering, etc.)
  - promotie van de sport (initiaties, pers, etc.)
  - streven naar een blijvende kwaliteitsverbetering (trainersopleiding, bijscholingen, etc.)
  - waken over de eigenheid van de sport
- De werking en het concept van het project werd ondertussen opgenomen binnen de dagdagelijkse werking van de federatie:
  - Clubwerking: verdere ondersteuning en omkadering van de aangesloten clubs (sporttak skateboarden). De opgebouwde specifieke expertise als basis voor begeleiding op maat bij nieuwe initiatieven
  - Opleiding: een blijvend engagement met betrekking tot toekomstige cursusorganisaties. Via een nauwere samenwerking (coöptatie denkcel) wenst FROS ook in de toekomst zich verder te kunnen engageren voor de kwalitatieve uitwerking van de opleidingsstructuur skateboarden. Een extra financiële ondersteuning voor kandidaat cursisten en geëngageerde clubs werd begroot voor 2016
  - Aanbod: De opgestarte samenwerkingen omtrent initiaties en skateboardkampen via de partnerwerkingen zullen worden verdergezet. Het eigen aanbod zal via de lesgever verdergezet kunnen worden. Op de partnerevenementen (Sport Vlaanderen zomertour, sportsterrendagen) zal het skateboarden opnieuw geprogrammeerd worden. Nieuwe samenwerkingsverbanden zullen blijvend opgezocht worden
  - Communicatie: het project Skateboard Academy is van bij aanvang opgezet als een afzonderlijke entiteit en heeft zich van onderuit ontwikkeld. Deze lijn zal ook verdergezet worden, zodanig dat het project zich verder kan ontwikkelen met een geheel eigen identiteit en een nauwe voeling met het werkveld. Voor 2016 staat er een nieuwe website op het programma

---

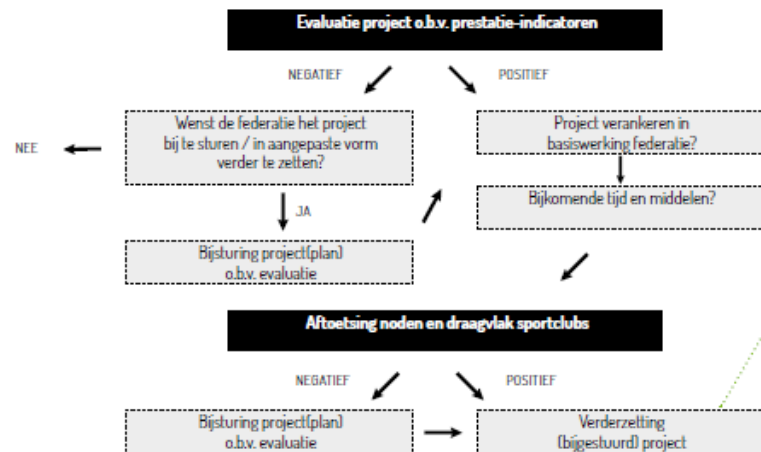
INNOVATIECULTUUR

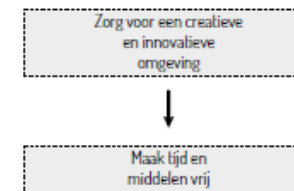
- I. Zorg voor een creatieve en innovatieve omgeving
- II. Maak tijd en middelen vrij

STAP 4: Streef duurzaamheid na en ontwikkel een innovatiecultuur

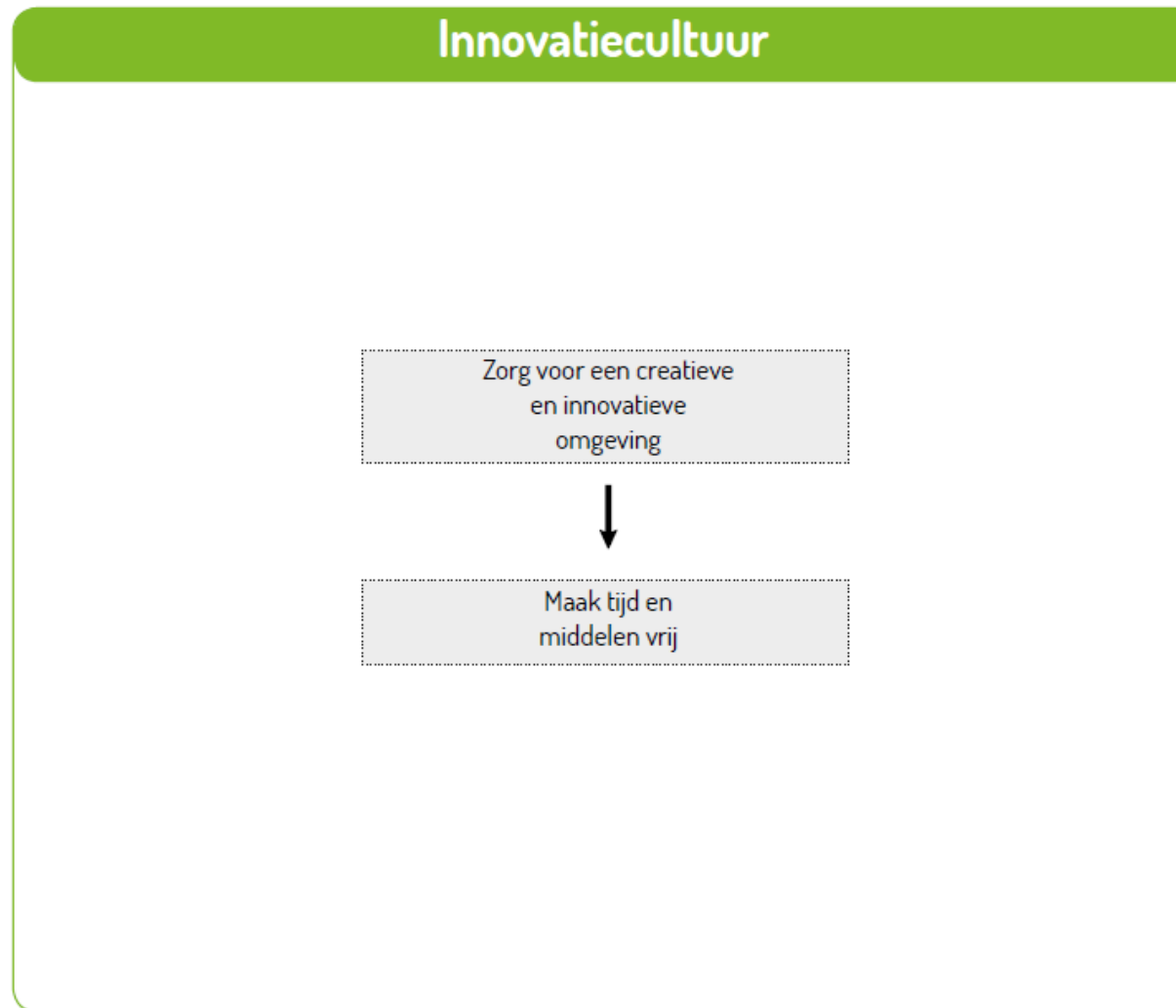
Duurzaamheid

Innovatiecultuur

Innovatiecultuur – POSTER

- Indien je al enkele innovatieve projecten succesvol geïmplementeerd hebt, kan je proberen innovatie te verankeren in je organisatie. Om ervoor te zorgen dat nieuwe innovatieve ideeën opborrelen zodat een innovatiecultuur gerealiseerd kan worden, dienen de volgende twee onderdelen in rekening gebracht te worden:
  - I. Zorg voor een creatieve en innovatieve omgeving
  - II. Maak tijd en middelen vrij

I. Innovatiecultuur – Creatieve en innovatieve omgeving⁶

- Zorg voor een proces om nieuwe innovaties in jouw federatie op te starten. In het proces beschrijf je helder hoe medewerkers nieuwe ideeën kunnen voorstellen en hoe die dan verder worden opgevolgd tot realisatie
- Als er een proces is, zullen medewerkers sneller met nieuwe ideeën komen. Ze weten dan dat je daarvoor open staat en zien ook dat het tot resultaten leidt en de ideeën niet in het zwarte gat van de ideeënbus verdwijnen
- Betrek iedereen. Tien medewerkers weten meer dan één directeur of manager. Door al hun ideeën te verzamelen en te verwerken, stuw je de innovatie vooruit. Maar hoe begin je daaraan?
  - Soms volstaat het om je deur open te laten staan. Zo geef je aan dat je altijd naar nieuwe ideeën wil luisteren. Wat je ook kan doen, is tijdens elke teammeeting ruimte laten om nieuwe ideeën te overlopen
  - Maar je kan ook actief op zoek gaan naar ideeën. Bijvoorbeeld met een ideeënbus. Dat klinkt weinig innovatief? Wel, als je het goed organiseert, is het heel efficiënt. Ontdek op de volgende slide een lijst met do's en dont's om het maximum te halen uit je ideeënbus. Heb je geen medewerkers of maar een heel klein team? Dan kan je altijd buitenstaanders betrekken. Clubs, leden of andere stakeholders staan daar vaak meer voor open dan je zou denken

I. Innovatiecultuur – Creatieve en innovatieve omgeving⁶

Do's en dont's om het maximum te halen uit je ideeënbus:

- Zeker doen:
  - Spoor iedereen aan om met nieuwe ideeën te komen
  - Plaats de ideeënbus centraal in jouw federatie zodat iedereen zijn zegje kan doen
  - Zorg er voor dat elk idee een antwoord krijgt
  - Betrek niet enkel eigen mensen, maar ook clubs, leden of andere stakeholders
  - Toon publiekelijk erkenning voor creatieve nieuwe ideeën
  - Maak een Wall of Fame met de recentste uitgevoerde innovaties
- Te vermijden:
  - Starre houding ten opzichte van nieuwe ideeën
  - Lang wachten met evalueren van aangebrachte suggesties
  - Enkel naar korte termijn kosten kijken, in plaats van voordelen op lange termijn
  - Financiële beloning voor wie een idee aanbrengt
  - Ideeënverdelgers toepassen

II. Innovatiecultuur – Maak tijd en middelen vrij⁶

- Om succesvol te innoveren dienen tijd en middelen vrijgemaakt te worden:
  - Maak een jaarlijks budget vrij voor innovatie. Dit is nodig om ideeën verder te ontwikkelen, eventueel een marktonderzoek te doen, etc.
  - Tijd voor innovatie kan vrijgemaakt worden binnen een afzonderlijke onderzoeksafdeling of door werknemers aan te duiden die een deel van hun tijd kunnen besteden aan het ontwikkelen van nieuwe producten of diensten. Er kan ook samengewerkt worden met partners om gericht tijd te besteden aan het innovatieproces. Hoe je het ook organiseert, zorg dat er iemand zich bekommert om innovatie. Geef medewerkers de tijd om nieuwe ideeën te ontwikkelen en uit te werken, en om af en toe te mislukken

Haal 'oude' ideeën onder het stof vandaan. Misschien is de zomerperiode (of de winterperiode) net wat rustiger in jouw federatie? Het ideale moment om die 'oude ideeën' af te stoffen en hun werkelijke potentieel te onderzoeken. Doe er in ieder geval iets mee. Werk ze verder af. Onderzoek hoe je een proefproject kan opzetten, of bekijk of je de oude ideeën kan combineren met bestaande projecten, ...

REFERENTIELIJST

Referentielijst

- ¹ Gebaseerd op Van Gorp, L., Claes, C. en De Stobbeleir, K. (2012). *De innovatieve organisatie: Hoe wakkert u innovatie in uw organisatie aan?* Flanders DC: Leuven.
- ² Gebaseerd op Flanders DC (2017a). *GPS-brainstormkit*. Online geraadpleegd via <http://www.flandersdc.be/nl/gids/tools/gps> en op Flanders DC (2017b). *GPS by Flanders DC. Handleiding*. Online geraadpleegd via <http://www.flandersdc.be/uploads/media/5891a132b9445/gps-handleiding-nl.pdf>.
- ³ Gebaseerd op De Vos, K. (2013). *Brainstormen* (2e editie). Amsterdam: Uitgeverij Boom/Nelissen en op Ditkoff, M. (2006). *The Ten Personas of a Brainstorm Facilitator*. Online geraadpleegd via http://www.ideachampions.com/downloads/article_10personas.pdf.
- ⁴ Gebaseerd op Ikinnoever (2017). *Ideeën op internet*. Online geraadpleegd via <http://www.ikinnoever.be/inspiratie>.
- ⁵ Gebaseerd op Ikinnoever (2017). *Projectplan*. Online geraadpleegd via <http://ikinnoever.be/plan>, zelf verder verwerkt en toegepast op de clubgeorganiseerde sportsector.
- ⁶ Gebaseerd op Ikinnoever (2017). *Stappenplan*. Online geraadpleegd via <http://ikinnoever.be/stappenplan> en op Ikinnoever (2017). *Investeer*. Online geraadpleegd via <http://www.ikinnoever.be/investeer> en op Ikinnoever (2017). *Ideeënbus*. Online geraadpleegd via <http://ikinnoever.be/ideeenbus> en op Ikinnoever (2017). *Oud idee*. Online geraadpleegd via <http://ikinnoever.be/oudidee>.

OVER DE AUTEURS

Over de auteurs

Elien Claes

Elien Claes studeerde in 2013 af als master in de Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen (major Sportmanagement). Daarnaast behaalde ze in 2014 de graad van leerkracht in de Lichamelijke Opvoeding binnen de Specifieke Lerarenopleiding van de KU Leuven. Sinds 2014 werkt ze als wetenschappelijk medewerker binnen de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid aan de KU Leuven. Haar onderzoeksinteresse gaat onder meer uit naar sportbeleid en sportmanagement. Elien voert meerdere onderzoeksprojecten uit in opdracht van de Europese Commissie, de Vlaamse overheid en Vlaamse sportfederaties, waarbij zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden worden gehanteerd. Haar onderzoek focust op de organisatie van sport, zowel op lokaal als op (inter)nationaal niveau. Hierbij staat het management en de werking van sportfederaties en sportclubs centraal.

Julie Borgers

Julie Borgers is als postdoctoraal onderzoeker verbonden aan de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen (KU Leuven). Ze studeerde bewegingswetenschappen (master sportmanagement) en vervulde de specifieke lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding aan deze faculteit. Daarna promoveerde ze tot doctor in de bewegingswetenschappen op basis van een proefschrift over institutionele verandering in sportdeelname. Haar huidig onderzoek focust voornamelijk op sportdeelname en de organisatie van vrijetijdssport. Haar onderzoek wordt gevaloriseerd door de publicatie van hoofdstukken in boeken, beleidsrapportages en wetenschappelijke artikels in internationale vaktijdschriften (International Review for the Sociology of Sport, European Sport Management Quarterly, International Journal of Sport Policy & Politics, European Journal of Sport & Society). Julie doceert binnen de Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen in het domein van sportbeleid en sportmanagement.

Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder (PhD) studeerde antropologie, bewegingswetenschappen en marketing. Hij is professor sportbeleid en sportsociologie aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven en staat aan het hoofd van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Daarnaast is hij ook de coördinator van de KU Leuven-sportmanagementopleiding. Zijn onderzoek focust op sportbestuur, sportcultuur en sportparticipatie vanuit een sociaalwetenschappelijk perspectief. Hij publiceert in internationale vaktijdschriften op het gebied van beleid, management en sociologie van sport en fysieke activiteit, is editor/auteur van heel wat boeken omtrent sportbestuur en sportparticipatie en is reekseditor van de BMS Studies (<http://faber.kuleuven.be/BMS/>), de MBS-publicaties en de SBS-publicaties (uitgegeven door LannooCampus/Academia Press). Hij doceert sportbeleid, sportmanagement, sportpolitiek, sportsociologie en vrijetijdsstudies. Daarnaast is Jeroen gastdocent aan diverse universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland, en was hij gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent (2005-2007). Van 2014 tot en met 2016 was hij voorzitter van de *European Association for Sociology of Sport* (EASS). Samen met collega's van het Mulier Instituut in Utrecht en de German Sport University in Keulen richtte hij respectievelijk de Europese onderzoeksnetwerken MEASURE en POLIS op. Daarin staat het crossnationaal onderzoek naar sportcultuur en sportparticipatie enerzijds en sportbeleid en sportpolitiek anderzijds centraal.

Jeroen Meganck

Jeroen Meganck studeerde klinische psychologie (UGent, 2000) en sport- en bewegingspsychologie (KU Leuven & University of Jyväskylä, 2001). Hij schreef zijn doctoraat in de Bewegingswetenschappen (KU Leuven, 2016) over de rol van de sportclubs en sportfaciliteiten in de gezondheidsbevordering voor kinderen en jongeren. Hij geeft les in de sportopleiding aan de KU Leuven en binnen Thomas More. Daarnaast heeft hij een eigen praktijk als sportpsycholoog, waarbinnen hij instaat voor de mentale training en begeleiding van beloftevolle jeugd en eliteatleten uit verschillende sportdisciplines. Hij is co-auteur van "Help, mijn kind sport" en coördineert hij de permanente vorming Getuigschrift Praktijkgerichte Sportpsychologie.

Over de auteurs

Jan Seghers

Jan Seghers is doctor in de Lichamelijke Opvoeding (KU Leuven, 2003) en is momenteel als professor verbonden aan het Departement Bewegingswetenschappen van de KU Leuven. Hij is hoofd van de onderzoeksgroep Fysieke Activiteit, Sport en Gezondheid en coördineert de afstudeerrichting Fysieke Activiteit, Fitheid en Gezondheid binnen de Master Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen (KU Leuven). Hij verricht onderzoek naar de determinanten van fysieke activiteit en sedentair gedrag en naar de effectiviteit van interventies ter bevordering van een gezonde en actieve levensstijl in verschillende populaties en settings.

REEDS VERSCHENEN BMS STUDIES

Gratis te downloaden via <http://faber.kuleuven.be/BMS/>

Reeds verschenen BMS Studies (1)

Nr. 1

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. (2009). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* (Beleid & Management in Sport Studies 1). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 2

Vos, S. & Scheerder, J. (2009). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 2). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 3

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Lagae, W. & Van Hoecke, J. (2010). *De fitnesssector in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Fitness Panel 2009 (VFP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 3). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 4

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Késenne, S., Van Hoecke, J. & Vanreusel, B. (2010). *Sportclubs in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportclub Panel 2009 (VSP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 4). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 5

Scheerder, J., Breesch, D., Pabian, S. & Vos, S. (2010). *Balanceren in een grijze zone. Een verkennende studie van de semi-agorale arbeid in de sport* (Beleid & Management in Sport Studies 5). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 6

Vos, S. & Scheerder, J. (2011). *Opleidings- en competentiebeleid in de Vlaamse fitnesssector. Sleutel tot succes?* (Beleid & Management in Sport Studies 6). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 7

Scheerder, J. & Seghers, J. (2011). *Jongeren in beweging. Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 7). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 8

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeerschen, H. & Vos, S. (2011). *Sport in clubverband (Deel 1). Een analyse van de clubgeorganiseerde sport in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 8). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 9

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeerschen, H., Winand, M. & Vos, S. (2012). *Sport in clubverband (Deel 2). Uitdagingen voor de clubgeorganiseerde sport* (Beleid & Management in Sport Studies 9). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Reeds verschenen BMS Studies (2)

Nr. 10

Scheerder, J., Vandermeerschen, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K. & Vos, S. (2011). *Understanding the game: sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations* (Sport Policy & Management Studies 10). Leuven: KU Leuven/Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management.

Nr. 11

Winand, M., Scheerder, J., Vos, S. & Zintz, T. (2011). *Attitude, changement et innovation. Les fédérations sportives communautaires de Belgique* (Études Gestion & Management du Sport 11). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/ Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management et Université catholique de Louvain / Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 12

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Het promoten van fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van jongeren in Vlaamse jeugd sportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 12). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 13

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Praktijkvoorbeelden in Vlaamse Jeugd sportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 13). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 14

Vos, S. & Scheerder, J. (2012). *Haven voor sportclubs? Analyse van de clubgeorganiseerde sport in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 14). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Nr. 15

Geeraert, A., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2012). *The historic treble in football. The legal, political and economic driving forces behind football's transformation* (Sport Policy & Management Studies 15). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 16

Arts, M., Lesage, D., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2013). *Sport for Development and Peace. The role of the International Olympic Committee* (Sport Policy & Management Studies 16). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 17

Derom, I., VanWynsberghe, R. & Scheerder, J. (2013). *Who participates now and in the future? A case study of the Tour of Flanders Cyclo* (Sport Policy & Management Studies 17). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (3)

Nr. 18

de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmiento J. P. (2013). *What brings people into the soccer stadium? (Part 1) The case of Belgium from a marketing perspective* (Sport Policy & Management Studies 18). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 19

de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmiento J. P. (2014). *What brings people into the soccer stadium? (Part 2) The case of Portugal from a marketing perspective* (Sport Policy & Management Studies 19). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 20

Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B. & Vos, S. (2014). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 20). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 21

Scheerder, J., Vos, S., Vandermeerschen, H. & van Poppel, M. (2014). *Sportdiensten in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportdienst Panel 1.0 (VSDP1.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 21). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 22

Scheerder, J., Claes, E. & Vanreusel, B. (2014). *Sportief (en) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst* (Beleid & Management in Sport Studies 22). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 23

Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H. & Vos, S. (2015). *Sportclubs in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 (VSP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 23). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 24

van Poppel, M., Scheerder, J. & Vandermeerschen, H. (2016). *Sportdiensten in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportdienst Panel 2.0 (VSDP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 24). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 25

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2015). *Ouderen in beweging. De positionering van senioren sport in het Vlaamse sportfederatielandschap* (Beleid & Management in Sport Studies 25). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (4)

Nr. 26

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de belangrijkste resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGISS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 26). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 27

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de uitgebreide resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGISS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 27). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 28

Claes, E., Scheerder, J. & Thibaut, E. (2016). *Gezinnen in beweging. De positionering van gezinssport in het Vlaamse sportfederatielandschap* (Beleid & Management in Sport Studies 28). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 29

Thibaut, E., Scheerder, J. & Pompen, E. (2016). *Geld op en rond het veld. Financiële stromen in het provinciale voetbal* (Beleid & Management in Sport Studies 29). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 30

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Managementsamenvatting* (Beleid & Management in Sport Studies 30). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 31

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Onderzoek naar behoeften inzake sportinfrastructuur, ontwikkelen van een strategische visie en aanreiken van beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 31). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 32

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Kaartenboek over- en ondervertegenwoordiging* (Beleid & Management in Sport Studies 32). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Reeds verschenen BMS Studies (5)

Nr. 33

Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 34

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 34). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 35

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 35). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 36

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 37

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 37). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 38

De Kind, N., Scheerder, J. & Vos, H. (2017). *EU sport policy according to neofunctionalists. The foundation of the Erasmus+ Sport Programme* (Sport Policy & Management Studies 38). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 39

Scheerder, J., Claes, E., Borgers, J., Verschueren, B., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. ClubSportInnovatie (CSI): de ontwikkeling van praktijkinstrumenten gebaseerd op het innovatieproces* (Beleid & Management in Sport Studies 39). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (6)

Nr. 40

Claes, E. & Scheerder, J., m.m.v. Borgers, J., Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *ClubSportInnovatie (CSI). Stappenplan voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties (poster)* (Beleid & Management in Sport Studies 40). Leuven: KU Leuven / Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 41

Claes, E., Borgers, J. & Scheerder, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Praktijkids voor vernieuwend projectmanagement bij sportfederaties. Via innovatie naar club light* (Beleid & Management in Sport Studies 41). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 42

Claes, E., Scheerder, J. & Borgers, J., m.m.v. Meganck, J. & Seghers, J. (2017). *Via innovatie naar club light. Een analyse van inspirerende praktijkvoorbeelden* (Beleid & Management in Sport Studies 42). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid